

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Jaarstukken 2012

Registratienummer
13. 10639

Datum
07-05-2013

Versie
1.0

Status
Definitief (incl. controleverklaring)

Afdeling
Financien, Control & Belastingen

Inhoudsopgave

Leeswijzer	1
1 Terugblik op hoofdlijnen	3
Deel 1 Jaarverslag - Programma's in detail	13
2 Waterveiligheid	14
2.1 Indicatoren Waterveiligheid	14
2.2 Programma primaire keringen op orde	14
2.3 Beheer van de waterkeringen	17
3 Voldoende water	21
3.1 Indicatoren Voldoende water	21
3.2 Programma Bestrijding wateroverlast	21
3.3 Programma Verbetering boezemkades	22
3.4 Bestrijding watertekort	23
3.5 Integraal beheer van het watersysteem	24
4 Schoon water	33
4.1 Indicatoren Schoon water	33
4.2 Programma Kaderrichtlijn Water	33
4.3 Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving	36
4.4 Beheersing van lozingen: afvalwaterketen	37
5 Veilige (vaar)wegen	44
5.1 Indicatoren Veilige (vaar)wegen	44
5.2 Programma Verkeersveiligheid	44
5.3 Wegenbeheer	45
5.4 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	48
6 Bestuur en organisatie	50
6.1 Bestuur en externe communicatie	50
6.2 Heffing en invordering	53

6.3	Organisatie en bedrijfsondersteuning	56
6.4	Crisisbeheersing	59
6.5	Monitoring van het watersysteem	62
7	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	64
7.1	Indicatoren MVO	64
7.2	Mensen	64
7.3	Milieu en klimaat	67
7.4	Doelmatigheid	70
	Deel 2 Jaarverslag - Verplichte paragrafen	73
8	Financieel beleid	74
9	Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	75
10	Weerstandvermogen en risico's	76
11	Waterschapsbelastingen	81
12	Incidentele baten en lasten 2012	83
13	Kostentoerekening	84
14	Egalisatiereserves en voorzieningen	85
15	Financiering (treasury-paragraaf)	87
16	Cultuurhistorisch erfgoed	90
17	Verbonden partijen	91
18	EMU-saldo	99
19	Vermelding topinkomens	100
	Deel 3 Jaarverslag - jaarrekening	101
20	Balans	102
20.1	Balans per ultimo boekjaar	102
20.2	Toelichting op de balans per ultimo boekjaar	102
21	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	113
22	Exploitatie naar programma's	114

22.1	De programmarekening	114
22.2	Begrotingsafwijkingen	114
22.3	Toelichting begrotingsafwijkingen	115
22.4	Toelichting op de exploitatierekening naar programma's	116
23	Exploitatie naar kostendragers	117
23.1	Toelichting op de exploitatierekening naar kostendrager	117
24	Exploitierekening naar kosten- en opbrengstsoorten	118
24.1	Toelichting op de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten	118
25	Controleverklaring	122
	Bijlagen	125
1	Personeelslasten en formatie	125
2.	Recapitulatie programma-investeringen	126
3.	Recapitulatie beheerinvesteringen	127
4.	Staat van materiële en immateriële vaste activa	128
5.	Afkortingen jaarstukken 2012	130
6.	Samenstelling bestuur	132

Leeswijzer

In dit jaarverslag leest u wat het hoogheemraadschap in 2012 heeft gedaan en wat dat heeft gekost. Zo leggen we verantwoording af over het afgelopen begrotingsjaar.

Het jaarverslag is opgebouwd rondom onze beleidsprogramma's: Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon water, en Veilige (vaar)wegen. Hiermee benoemen we de maatschappelijke effecten die wij met onze taakuitvoering willen bereiken en waarmee we onze rol in de samenleving benadrukken. Verder gaan we in op de manier waarop ons bestuur stuurt op het functioneren van de organisatie en op de algemene maatschappelijke verantwoordelijkheid die wij nemen bij het uitvoeren van onze taken.

Het jaarverslag sluit zoveel mogelijk aan op de doelen die wij in het Meerjarenplan 2012-2015 en het Jaarplan 2012 (de begroting) hebben gesteld. De indeling van het jaarverslag komt daarmee overeen.

Binnen onze beleidsprogramma's maken we onderscheid tussen programmataken (de diverse verbeterprogramma's) en beheertaken (regulier onderhoud en instandhouding).

De indeling van het jaarverslag is als volgt.

Beleidsprogramma's	Waterveiligheid H.2	Voldoende water H.3	Schoon water H.4	Veilige (vaar)wegen H.5	Bestuur en organisatie H.6	Maatschappelijk verantwoord ondernemen H.7
Programmataken	Primaire keringen op orde	Bestrijding wateroverlast	Kaderrichtlijn Water	Verkeersveiligheid		
		Verbetering boezemkades				
		Bestrijding watertekort				
Beheertaken	Beheer van de waterkeringen	Integraal beheer van het watersysteem	Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving afvalwaterketen	Wegenbeheer	Bestuur en externe communicatie	Mensen
				Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	Heffing en invordering	Milieu en klimaat
					Organisatie en bedrijfs ondersteuning	Doelmatigheid
					Crisisbeheersing	
					Monitoring van het watersysteem	

Indeling

Hoofdstuk 1 bevat een terugblik op hoofdlijnen die zelfstandig leesbaar is. In de hoofdstukken 2 tot en met 5 hebben we de (financiële) resultaten met betrekking tot de verschillende taken van het hoogheemraadschap vermeld. Hoofdstuk 6 (Bestuur en organisatie) en 7 (Maatschappelijk verantwoord ondernemen) bevatten de verplichte informatie over de bedrijfsvoering.

De hoofdstukken 8 tot en met 25 bevatten de overige onderdelen van het jaarverslag, zoals weerstandsvermogen, risico's, belastingdruk, de financiële onderdelen en personele bezettingsgegevens.

Prestatie-indicatoren

Om de gestelde doelen te behalen leveren we prestaties. Het betreft concrete en meetbare doelen die zijn aangegeven in het jaarplan. Deze noemen we prestatie-indicatoren. We gebruiken deze prestatie-indicatoren ook tijdens het begrotingsjaar om in management-rapportages de voortgang in beeld te brengen.

Aan het begin van de hoofdstukken 2 tot en met 5 en aan het begin van hoofdstuk 7 hebben we per beleidsprogramma de voor 2012 vastgestelde prestatie-indicatoren op de volgende manier aangegeven.

- Deze prestatie loopt wat betreft inhoud en middelen volgens planning en er zijn geen bijzonderheden te melden.
- Deze prestatie loopt wat betreft inhoud en middelen voor, dan wel achter op de planning. We verwachten de geconstateerde afwijking op te lossen in de planperiode voor het betreffende programma.
- Deze prestatie loopt niet goed, of loopt achter op de planning. We verwachten dit niet meer op te lossen in de planperiode voor het betreffende programma.

Financiële overzichten

In dit jaarverslag gaan we in op de verschillen tussen de begroting en de realisatie. We vergelijken de realisatie daarbij met de begroting na wijzingen. Dat betekent inclusief de door ons bestuur goedgekeurde begrotingswijzigingen. Per beleidsprogramma presenteren we twee tabellen: exploitatielasten en -opbrengsten en investeringsvolumes. In het jaarverslag kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

De exploitatietabellen bestaan maximaal uit zeven onderdelen.

- Externe kosten: de kosten voor opdrachten aan marktpartijen, zoals ingenieursbureaus, aannemers en energieleveranties en de kosten van materialen.
- Externe opbrengsten: bijdragen van overheden, burgers en bedrijven. Voorbeelden zijn eenmalige subsidies, gemeentelijke bijdragen voor onze wegentaak en vergunningleges.
- Kapitaallasten: rente- en afschrijvingskosten.
- Voorzieningen: mutaties in voorzieningen.
- Interne kosten: de kosten van door onze medewerkers gemaakte uren en de toegerekende kosten van overhead, zoals ICT, huisvesting en management.
- Onvoorzien: post ter dekking van onvoorziene uitgaven.
- Reserves: door het bestuur goedgekeurde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

De investeringstabellen bestaan uit maximaal twee onderdelen.

- Uitgaven: de kosten voor opdrachten aan marktpartijen, zoals ingenieursbureaus en aannemers en de kosten van materialen.
- Inkomsten: bijdragen van overheden, burgers en bedrijven. Voorbeelden zijn eenmalige subsidies en bijdragen van gemeenten.

Bij de financiële tabellen is een toelichting opgenomen die de afwijkingen verklaart in begrote en gerealiseerde exploitatielasten en investeringsvolumes.

1 Terugblik op hoofdlijnen

Ontwikkelingen

Vrijwel alle inwoners van Noord-Holland wonen onder zeeniveau. Als hoogheemraadschap houden wij ons beheersgebied veilig tegen overstromingen en zorgen we ervoor dat wateroverlast en watertekort zo min mogelijk voorkomen. Ook zuiveren we het afvalwater en zorgen we voor schoon water en veilige wegen. Klimaatveranderingen hebben effect op onze taken. Daarom zijn grote investeringen nodig voor maatregelen op het gebied van verbetering van waterkeringen, het voorkomen van wateroverlast, en het verbeteren van de waterkwaliteit. Ook het verbeteren van de verkeersveiligheid en de kwaliteit van onze wegen vragen de nodige investeringen. Deze maatregelen willen we op een duurzame manier uitvoeren.

Tegelijkertijd is minder geld beschikbaar. Dat vraagt om doelmatiger waterbeheer. We moeten de kwaliteit van het beheer dus vergroten tegen lagere maatschappelijke kosten. Het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven hebben hierover afspraken gemaakt in het Bestuursakkoord Water. Ze werken samen bij de uitvoering hiervan.

Het Deltaprogramma is het nationale programma waarin wordt samengewerkt aan de veiligheid tegen overstromingen en aan de zoetwatervoorziening. Wij hebben onze eigen Deltavisie vastgesteld, die aansluit bij het nationale Deltaprogramma. Met de ontwikkeling van deze visie hebben we de discussie over het klimaatbestendig maken van ons gebied aangejaagd. Dit heeft geleid tot een maatschappelijk breed gedragen visie voor Hollands Noorderkwartier die ertoe leidt dat veilig wonen, werken en recreëren ook in de toekomst mogelijk blijft in Noord-Holland.

Maar wij kijken ook naar het heden en niet alleen naar de toekomst, want nu al werken we aan het op orde brengen van ons gebied. Dit doen we door het uitvoeren van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), de regieprogramma's Bestrijding wateroverlast, Verbetering boezemkades en Kaderrichtlijn Water (KRW).

Van ons wordt gevraagd dat we sneller, professioneler en slagvaardiger reageren op prioriteiten van samenwerkingspartners en inwoners. Om op de ontwikkelingen te kunnen inspelen hebben we, in het kader van het organisatieveranderingsproject 'Henze 2.12', onze organisatiestructuur aangepast. De structuur is ingericht rond onze kerntaken. De gedachte hierachter is de taken onder te brengen bij één direct verantwoordelijke. Per 1 juli 2013 is onze organisatiestructuur definitief. Maar de organisatieverandering is niet alleen gericht op de structuur. Ook onze werkwijzen passen we aan en we werken aan verandering van de houding en het gedrag van onze medewerkers. De gekozen aanpak voor onze organisatieverandering is te omschrijven met 'doen en leren'. Met ingang van 1 juli 2012 werken we volgens de nieuwe structuur en zijn we de leer- en ontwikkelfase ingegaan. We werken toe naar een flexibele organisatie met goed opgeleide, breed inzetbare medewerkers en een daarbij passende organisatiecultuur. Met deze aanpak brengen we onze kernwaarden (resultaat- en omgevingsgerichtheid, kostenbewust, open, betrouwbaar, en oog voor de toekomst) in de praktijk.

Resultaten

Onze inhoudelijke beleidsplannen, het Meerjarenplan 2012-2015 en het Jaarplan 2012 bevatten doelen en ambities. In dit jaarverslag is zichtbaar of we onze doelen bereiken.

Per beleidsprogramma hebben we de voortgang samengevat. Tevens is de financiële stand van zaken samengevat en zijn bij grote afwijkingen verklaringen opgenomen tussen hetgeen is begroot en hetgeen is gerealiseerd.

Waterveiligheid

In het kader van het HWBP is met de afronding van het project Markermeerdijk Enkhuizen-Hoorn de veiligheid van 13,7 kilometer primaire waterkering op orde gebracht. Voor zowel de Waddenzeedijk op Texel als de Hoogwaterkering Den Oever hebben we het voorkeursalternatief vastgesteld. Deze werken we uit in een concreet dijkverbeteringsplan. Voor het project Zwakke Schakels, waarmee we de waterkering langs de Noordzee verbeteren, is het aanbestedingstraject gestart. De aanbesteding en gunning van het project Wieringermeerdijk en Omgelegde Stonteldijk is afgerond. Het programma ligt goed op schema.

Om te komen tot een optimaal verbeteringsplan voor waterkeringen die op een ondergrond van veen staan, hebben we het praktijkonderzoek 'Dijken op veen' uitgevoerd. Daarbij is kennis opgedaan over de sterkte van de veenbodem onder dijken. We zijn een project gestart om de onderzoeksresultaten toepasbaar te maken.

In zogenaamde toetsingsrondes onderzoeken we of onze waterkeringen voldoen aan de veiligheidsnormen. We voeren de verlengde derde veiligheidstoetsing uit. Daarmee beoordelen we de dijktrajecten of dijkveiligheidsaspecten die we eerder nog niet konden beoordelen. De resultaten van veiligheidstoetsingen hebben invloed op onze verbeterprogramma's. Voor de afgekeurde dijken beoordeelden we of ze in aanmerking komen voor opname in het landelijke nieuwe HWBP (nHWBP).

Het Bestuursakkoord Water bevat afspraken over overdracht van primaire waterkeringen van het Rijk aan ons. We hebben overleg gevoerd met Rijkswaterstaat om de afspraken daarover nader uit te werken met het doel te komen tot een doelmatiger en transparanter beheer en onderhoud tegen lagere maatschappelijke kosten.

De Beleidsnota Waterkeringen is vastgesteld. Dit beleid werken we uit in diverse beheerplannen. De uitgangspunten van de nieuwe Beleidsnota Waterkeringen zijn toegepast in het regionaal convenant 'Kabels en leidingen in en nabij waterkeringen'. Doel van dit convenant is het verbeteren van onze samenwerking met beheerders van kabels en leidingen. De afspraken zorgen onder meer voor een betere afstemming van uitvoeringsplannen en het gezamenlijk oppakken van verbeteractiviteiten tegen lagere maatschappelijke kosten.

Het opstellen van de legger¹ voor de Zuiderdijk tussen Enkhuizen en Hoorn is vertraagd. De Legger Zandige Kust, voor het gedeelte tussen Velsen-Noord en Camperduin en voor heel Texel, is wel vastgesteld. Voor de legger van de regionale waterkeringen zijn inmiddels al onze regionale waterkeringen in kaart gebracht. We verwachten de vaststelling van deze legger in 2014.

De reguliere inspectie (dijkenschouw) van de primaire en regionale waterkeringen is uitgevoerd. De aanpak van de jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden hebben we verbeterd door een meerjarige planning te maken aan de hand van de resultaten uit diverse inspectieplannen. Verder is het samenwerkingsverband voor de muskusrattenbestrijding van waterschappen in Noord- en Zuid-Holland, onder leiding van het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), van start gegaan. Onze muskusrattenbestrijders zijn overgegaan naar HDSR.

Natuurbeheerders in de duinen hebben voor hun beheerwerkzaamheden een watervergunning nodig. Om te voorkomen dat ze telkens een vergunning moeten aanvragen, hebben we met hen een overeenkomst gesloten en een parapluvergunning verleend.

¹ In de legger is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen, maar ook wie de onderhoudsplichtigen zijn en wat de bijbehorende onderhoudsverplichtingen zijn.

Voor de programma-investering 'Primaire keringen op orde' zijn de werkelijke uitgaven en inkomsten € 1,2 miljoen hoger dan begroot. De geplande oplevering van de benodigde documenten voor de voorbereiding van het project Zwakke Schakels is opgeschoven van eind november 2012 naar februari 2013. Doordat daar langer aan is gewerkt was extra inzet van personeel nodig. Ten slotte waren ook het inschakelen van de externe juridische deskundigheid, de onwerkbare dagen bij de grondboringen op zee, de kosten voor het beperken van schade aan de natuur, en vergunningkosten niet voorzien. De investeringsuitgaven en -inkomsten voor het beheer van de waterkeringen zijn iets hoger dan de bijgestelde begroting.

Aan de exploitatie van het beleidsprogramma Waterveiligheid is € 19,4 miljoen besteed. Dit is € 0,4 miljoen meer in vergelijking met de begroting. De eerste zes maanden van 2012 hebben we de muskusrattenbestrijders nog zelf gefinancierd. HDSR vergoedt deze kosten van € 0,4 miljoen, die daarom ook zijn opgenomen als externe opbrengst.

Voldoende water

In het programma Bestrijding wateroverlast hebben we vier polders op orde gebracht. In totaal zijn nu 68 polders op orde. Het doel om 73 polders op orde te hebben tegen het eind 2013 wordt bereikt. Binnen het programma Verbetering boezemkades (VBK) hebben we 23 kilometer kade verbeterd, terwijl 16 kilometer was gepland. In totaal is nu 44 kilometer verbeterd. We hebben onze ambitie verhoogd van in totaal 65 kilometer in 2014 naar 114 kilometer in 2015. We hebben een nieuw programma (VBK-2) vastgesteld voor de volgende planperiode. Voor het programma Watertekort is het vaststellen en uitwerken van de verdeling van het beschikbare water vertraagd tot na 2015 door de afstemming met het Deltaprogramma.

Met drie gemeenten stelden we een waterplan vast, waarmee 60 procent van de gemeenten binnen ons gebied een waterplan heeft. Door veel gemeentelijke fusies verwachten we ons doel, om in 2017 met alle gemeenten een waterplan te hebben, niet te halen. Ons doel om in 2020 al het stedelijk water in ons gebied van de gemeenten in onderhoud te hebben overgenomen, verwachten we wel te halen. Door het sluiten van overeenkomsten met drie gemeenten hebben we nu in 30 procent van ons gebied het stedelijk water in onderhoud.

We brachten meer dan 600 adviezen en reacties uit op ruimtelijke plannen. Meer dan 60 initiatiefnemers hebben vanaf april 2012 hun plannen ingediend met de nieuwe internetapplicatie Digitale watertoets.

De nieuwe legger voor de primaire, secundaire en tertiaire wateren is vastgesteld en op 1 januari 2013 in werking getreden. Met de nieuwe legger hebben we een eerste stap gezet in de uniformering van onderhoudsverplichtingen. Het actualiseren van peilbesluiten ging minder snel doordat we dit combineren met andere gebiedsprocessen voor bijvoorbeeld het programma Wateropgave en Natura 2000. In overleg met de provincie is de einddatum voor de actualisering van peilbesluiten aangepast van 2015 naar 2018.

Om de waterkwaliteitsdoelen van de KRW te halen (zie alinea Schoon water), is aangepast beheer van de waterlopen nodig. De gewenste beheermethoden zijn voor 80 procent opgenomen in de onderhoudsplannen. Het landelijke KRW-innovatieproject Baggernut is afgerond. In dit project zijn nieuwe kennis en verschillende gereedschappen ontwikkeld om efficiënter te kunnen baggeren ten behoeve van de waterkwaliteit.

We hebben een nieuw baggerprogramma voor het stedelijk gebied opgesteld. De achterstand van de baggerwerkzaamheden in de boezemwateren is ingelopen. Maar in het landelijk gebied hebben we minder gebaggerd dan het langjarig gemiddelde. Het inmeten van de baggerhoeveelheden vroeg dit jaar meer tijd. Deze baggerwerkzaamheden voeren we begin 2013 zoveel mogelijk alsnog uit, zodat we een achterstand voorkomen. De doelstellingen uit het Beleidsplan Waterbodems halen we.

Voor een goede af- en aanvoer van water is het belangrijk dat de onderhoudsplichtigen van waterlopen het onderhoud jaarlijks uitvoeren. De belangrijkste controle hierop, de najaarsschauw, is voorspoedig verlopen. Door de procesverbeteringen zijn er 14 procent minder overtredingen dan vorig jaar. 99 procent van de schouwaanschrijvingen was correct, waarmee we onze doelstelling van 95 procent correcte aanschrijvingen hebben bereikt.

Met onze gemalen regelen we de waterpeilen, zoals opgenomen in onze peilbesluiten. Om het functioneren van de boezem te verbeteren hebben we besloten de komende jaren gemalen te bouwen bij Schardam en Monnickendam. Aan onze gemalen en andere objecten pleegden we regulier en periodiek onderhoud. Bij 28 gemalen voerden we grootonderhoud uit en acht gemalen zijn volledig vervangen. Het assetmanagement² van de gemalen en de geautomatiseerde stuwen is verder ontwikkeld. Ondanks dat er ruim 100 millimeter meer neerslag viel dan gemiddeld in de afgelopen vijftien jaar, konden we wateroverlast voorkomen.

95 procent van de vergunningaanvragen is binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Ook controleerden we de naleving van vergunningen. Het OmgevingsLoket Online is sinds 2012 in gebruik voor het digitaal aanvragen van watervergunningen. Over drie jaar is het gebruik hiervan verplicht. We ontvangen nu al 60 procent van de aanvragen via dit digitale loket.

De investeringsuitgaven en inkomsten voor het programma Bestrijding wateroverlast zijn ongeveer € 0,9 miljoen lager dan begroot. Dit komt door het verschuiven van werkzaamheden van 2012 naar 2013. Hierdoor zijn de (subsidie)inkomsten ook lager. Voor het beheer van onze watersystemen zijn als gevolg van lagere uitgaven de ontvangen bijdragen van derden voor het project Wormer- en Jisperwater € 0,3 miljoen lager.

Binnen het beleidsprogramma Voldoende Water zijn de externe kosten € 0,8 miljoen hoger dan begroot. Door het relatief natte jaar draaiden de gemalen meer uren dan gemiddeld. Onze energiekosten waren daardoor € 0,5 miljoen hoger. In totaal zijn de uitgaven van het beleidsprogramma met € 65,2 miljoen iets lager dan de begroting.

Schoon water

Met het programma KRW richten we op diverse plaatsen het watersysteem anders in om de ontwikkeling van flora en fauna mogelijk te maken, en daarmee verbetering van de waterkwaliteit. De aanleg van natuurvriendelijke oevers en het oplossen van vismigratieknelpunten ligt op schema. Met verschillende partijen zijn we, onder de naam 'Ecologische verbindingzone Noordzeekanaal en ommelanden', de samenwerking aangegaan om de sluisen en gemalen in en langs het Noordzeekanaal passeerbaar te maken voor vissen. De inrichtingsmaatregelen voor het beperken van de inlaat van gebiedsvreemd water in Laag Holland zijn vertraagd. Deze voeren we in 2013 uit. Ruim 75 procent van alle in het Waterbeheersplan 2010-2015 genoemde resultaatverplichte beheer- en onderhoudsactiviteiten is gerealiseerd.

De eerste fase van de studie naar de achtergrondbelasting van de waterlichamen hebben we afgerond. Dit onderzoek laat zien hoe groot de invloed van verschillende bronnen (bodem, bemesting) is op de waterkwaliteit. De uitkomsten gebruiken we als onderbouwing voor nieuwe KRW-doelen voor de tweede planperiode.

We verlenen watervergunningen voor lozingen en zien toe op de naleving van vergunningen, wetten en regels om vervuiling van oppervlaktewater te voorkomen. Samen met zes andere waterschappen en Rijkswaterstaat ontwikkelen we een nieuw informatiesysteem voor de werkprocessen

² Met behulp van assetmanagement kan een langetermijnstrategie worden bepaald voor het beheer en onderhoud van kapitaalintensieve bedrijfsmiddelen (assets), zoals een weg, gemaal of rioolwaterzuiveringsinstallatie. Op een transparante, rechtmatige en doelmatige wijze worden keuzes gemaakt over de benodigde prestaties, te accepteren risico's en verwachte uitgaven gedurende de levensduur van de bedrijfsmiddelen.

vergunningverlening en handhaving. We verwachten dat dit systeem onze huidige systemen vanaf medio 2014 vervangt.

Schoon water vraagt om zo min mogelijk lozing van vervuild water op het oppervlaktewater. We hebben de 'Toekomstvisie (afval)waterketen, meer dan afvalwater alleen' vastgesteld. Afvalwater wordt daarin gezien als een bron van duurzame energie, water en schaarse grondstoffen. De inzet van de visie is de doelmatigheid te vergroten door kennis en capaciteit te bundelen, het beheer te professionaliseren, per regio afspraken te maken over investeringsbeslissingen en een effectieve en efficiënte uitvoering van operationele taken te bereiken. Het doel is dat waterschappen en gemeenten samen een besparing bereiken tot € 380 miljoen per jaar in 2020. Binnen ons gebied zijn hiervoor vijf samenwerkingsregio's opgezet. Met drie van deze regio's hebben we een convenant gesloten, om de samenwerking binnen de afvalwaterketen te intensiveren. De andere regio's volgen.

Rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) moeten voldoende rendement hebben om aan de lozingsnormen te voldoen. Met een rendement van 84,2 procent voor stikstofverwijdering en 84,9 procent voor fosfaat hebben we het voorgeschreven zuiveringsrendement ruim gehaald. Verschillende aanpassingen of vervanging van rwzi's zijn nodig om aan de normen te (blijven) voldoen. Op Texel en in Heiloo zijn nieuwe rwzi's in gebruik genomen. Er zijn tien persleiding-breuken geweest. Eén grote breuk vond plaats dichtbij Hoorn.

In de rwzi Beemster is als proef een defoamer geplaatst, een apparaat waarmee we versturende drijfvlagen mechanisch kunnen verwijderen, zonder het gebruik van chemicaliën. Hiermee voorkomen we op duurzame wijze het ontstaan van een drijfslag in bezinktanks, wat leidt tot een betere kwaliteit van het gezuiverde afvalwater, minder verbruik van chemicaliën, lager energieverbruik en lagere kosten. Deze innovatieve techniek is genomineerd voor de landelijke waterinnovatieprijs. Inmiddels zijn drie defoamers aangeschaft en overwegen we deze ook bij andere rwzi's in te zetten.

De investeringsuitgaven voor het programma KRW bedragen € 1,7 miljoen en komen overeen met de begroting. Voor de beheerinvesteringen komen de uitgaven uit op € 18,8 miljoen. Dit is € 0,8 miljoen lager dan de begroting. Dit komt met name door de latere start van de verbouwing van de rwzi Den Helder. De exploitatiekosten van het beleidsprogramma Schoon Water bedragen € 74,9 miljoen. Deze komen bijna overeen met de begroting van € 75 miljoen.

Veilige (vaar)wegen

We hebben een nieuw Wegenbeleidsplan vastgesteld voor de periode 2012-2017. Het achterstallig onderhoud van de wegverhardingen is nog niet ingelopen. Op dit moment voldoet het wegennet daarom niet aan de landelijke normen en het beleid uit het Wegenbeleidsplan. Ons voornemen om ook een nieuw verkeersveiligheidsplan en een categoriseringsplan voor de wegen op te stellen is niet gehaald. We zijn gestart met de evaluatie van het huidige verkeersveiligheidsplan. Op basis daarvan bepalen we of een nieuw plan nodig is.

Binnen het programma Verkeersveiligheid richten we onze wegen duurzaam veilig in. Van de 26 kilometer gebiedsontsluitingsweg is 11 kilometer duurzaam veilig ingericht of is dit momenteel in uitvoering. De resterende 15 kilometer combineren we met groot onderhoud of stemmen we af met andere wegbeheerders.

Bij het vaststellen van het Wegenbeleidsplan is besloten de komende drie jaar € 3 miljoen per jaar te besteden aan het wegwerken van achterstand in het onderhoud van wegen. In 2012 brachten we 83 kilometer in goede staat, waarmee 69 procent van de wegen een voldoende kwaliteitsniveau heeft. We breiden het wegbermareaal dat natuurtechnisch wordt beheerd uit tot maximaal 10 procent in 2017, als daarmee op de langere termijn ecologische kwaliteitswinst valt te behalen.

We willen alleen beheerder zijn van wegen buiten de bebouwde kom. Daarom hebben we ons ingespannen om de wegen binnen de bebouwde kom aan de gemeenten over te dragen. Dit bleek bestuurlijk een lastig onderwerp, maar inmiddels zijn met een aantal gemeenten wel principe-afspraken gemaakt. We streven naar overdracht in 2013, waarmee we de doelstelling van 2012 (vertraagd) zouden moeten halen.

Ambtelijk is met de provincie en de andere waterschappen in Noord-Holland overeenstemming bereikt over de herverdeling van het vaarwegbeheer en de bijbehorende financiële consequenties. De overeenkomst hierover verwachten we in 2013 bestuurlijk te bekrachtigen.

Aan de programma-investeringen is voor Verkeersveiligheid € 2,1 miljoen uitgegeven ten opzichte van de begrote € 1,5 miljoen. De inkomsten zijn € 0,6 miljoen hoger. De hogere kosten en inkomsten hebben te maken met de herinrichting Westfriesche dijk te Winkel. Het project is stilgelegd door een rechterlijke uitspraak over de omgevingsvergunning. De extra kosten zijn gemaakt om de weg in de tussentijd op een verkeerveilige wijze te kunnen openstellen. Omdat de uitgaven hoger zijn krijgen we ook meer subsidie van de provincie.

Voor de beheerinvesteringen van de wegen is € 1,1 miljoen uitgegeven, terwijl € 1,7 miljoen was begroot. Eén van de projecten is wegens capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2013. Voor de vaarwegen is € 0,5 miljoen geïnvesteerd. Dit is gelijk aan de begroting.

De totale exploitatie-uitgaven voor wegenbeheer bedragen € 14,9 miljoen, ten opzichte van de begroting van € 16,7 miljoen. De lagere uitgaven zijn het gevolg van het combineren van werk met werk en het minder kappen van zieke bomen. Daarnaast zijn er minder werkzame uren gemaakt, onder andere vanwege vacatureruimte. De uitgaven voor de inrichting en onderhoud van de vaarwegen en havens bedragen € 4,2 miljoen. Dit is iets lager dan de begroting van € 4,6 miljoen.

Bestuur en organisatie, en maatschappelijk verantwoord ondernemen

We hebben een Deltavisie vastgesteld. Daarmee kijken we 50 tot 100 jaar vooruit om Hollands Noorderkwartier zodanig voor te bereiden op de toekomst, dat de gevolgen van de klimaatverandering worden opgevangen. Onze visie heeft betrekking op waterveiligheid, wateroverlastbestrijding en voldoende schoon zoet water. Bij de ontwikkeling van onze visie hebben we goed geluisterd naar inwoners, partners en mede-overheden. Aan de hand van dilemma's gingen we met hen in gesprek. Betrokken partijen spraken hun waardering uit over de manier waarop we onze Deltavisie tot stand hebben gebracht en over de inhoud van dit strategische klimaatdocument. We hebben een Deltaprogrammeur aangesteld, die de komende jaren de Deltavisie samen met de regio en onze organisatie uitwerkt in een regionaal en thematisch programma.

Op basis van Regeerakkoord Rutte I is de zittingsduur van het Algemeen en Dagelijks Bestuur in 2012 verlengd tot november 2014. Het Regeerakkoord Rutte II verlangt verdere verlenging. Een wetsvoorstel is in voorbereiding.

In het kader van de organisatieverandering werkten we in het leer- en ontwikkeljaar, dat doorloopt tot 1 juli 2013, aan optimalisering van bedrijfsprocessen en verdere professionalisering. De nadruk ligt op verbetering van de financiële sturing en kostenbeheersing, projectmatig en programmatisch werken, maatschappelijk verantwoord ondernemen en samenwerking met maatschappelijke partners. De ontwikkeling van onze organisatie en de deskundigheid en vaardigheden van medewerkers is ondersteund door uitbouw van de HHNK-academie. Binnen de academie hebben we opleidingen en trainingen ontwikkeld en verzorgd.

Het voortdurend leren en verbeteren geven we veel aandacht. Het besef is ontstaan dat dit een andere werkhouding vraagt: reflecteren, leren en verbeteren is ook werken. We hebben een kwaliteitsmanager aangesteld, waarmee we het belang van een systematische verbetering van de bedrijfsvoering onderstrepen. In dat kader is ook verder vormgegeven aan klachtenmanagement.

Hiermee handelen we klachten op een gestructureerde wijze af en zorgen we ervoor dat de organisatie van de klachten leert en haar werkprocessen verbetert.

De belastinggegevens zijn verbeterd, zodat we aanslagen tijdig en correct kunnen opleggen. Dit bespaart rente. We krijgen voorts minder reacties van belastingplichtigen. Dit zien we terug in een daling van het aantal telefonische en schriftelijke contacten met circa 11 procent.

We hebben een ontwikkelplan gemaakt voor een meer effectieve informatiehuishouding. De uitvoering van deze plannen is gestart en loopt door in 2013. Verder zijn we begonnen met het opstellen van informatiebeleid en een informatieplan voor de komende jaren. Ook is gestart met het programma Financiële informatievoorziening, terwijl we ondertussen de bestaande financiële systemen hebben verbeterd.

Door opleidingen, trainingen en oefeningen willen we voorbereid zijn op de beheersing van (de gevolgen van) een ramp of crisis. Op 14 november 2012 vond de landelijke oefening Overstroming plaats. Hierbij stond de dreiging van een grote overstroming vanuit de Noordzee centraal. Door op landelijk niveau kennis te delen verbeteren we de crisisbeheersing. Zo hielden we voor onze partners in de crisisbeheersing het symposium 'Ontwikkeling crisismanagement'. De informatie van het symposium en de uitkomst van de landelijke oefening gebruiken we voor de opzet van ons eigen crisismanagementsysteem.

We voelen ons verantwoordelijk voor het milieu en klimaat en willen daarom verantwoord omgaan met energie- en materiaalgebruik. Op basis van de meerjarenafspraken energie-efficiency en de doelstellingen uit ons Milieu- en klimaatbeleid hebben we de energiebesparingsmaatregelen voor de waterketen vastgelegd in het energie-efficiency plan. In samenwerking met de Huisvuilcentrale Noord-Holland verkenden we de mogelijkheden voor opwekking van duurzame energie en energiebesparing in onze bedrijfsvoering. Het is niet alleen bij het maken van plannen gebleven. In 2012 hebben we bijvoorbeeld de groengasproductie van de rwzi Beverwijk met een nieuwe installatie verhoogd tot circa 1 miljoen m³ aardgas per jaar. Ook is een warmtekoppeling tussen de slibdrooginstallatie (SDI) en de rwzi Beverwijk in bedrijf genomen, waardoor we met de restwarmte van de SDI nu het bedrijfsgebouw en de gistingstanks verwarmen. We besparen hiermee jaarlijks 300.000 m³ aardgas. De uitstoot van CO₂ in de waterketen is de laatste twee jaren al met circa 10 procent gedaald. Verder hebben we zonnecollectoren geplaatst op het dak van ons centrale kantoor.

Aan investeringen is voor het programma Bestuur en organisatie € 8,1 miljoen uitgegeven, tegenover een begroting van € 7,9 miljoen. Daarnaast hebben we € 0,1 miljoen aan inkomsten ontvangen.

De opbrengsten van het programma Bestuur en organisatie bedragen voor de exploitatie € 178,2 miljoen. Dit ten opzichte van een begroting van € 180,2 miljoen. De opbrengsten uit waterschapsbelastingen waren € 5,2 miljoen lager door vernietiging en vermindering van aanslagen, oninbare aanslagen en kwijtscheldingen. Dit komt door meerjarige conjuncturele effecten en het opschonen van gegevens. Daartegenover staat voor € 1,2 miljoen aan hogere verkoop- en verhuuropbrengsten.

Kengetallen

Lasten

De netto lasten bedragen in totaal € 190,5 miljoen. Voor het bepalen van de belastingopbrengsten verdelen we de netto lasten over de taken watersysteembeheer, zuiveringsbeheer en wegenbeheer. In onderstaande tabel zijn de netto lasten per taak weergegeven.

Netto lasten naar taak

Taak (bedragen x € 1 miljoen)	Rekening 2012	Begroting na wijzigingen 2012
Watersysteem	103,6	105,9
Zuiveringen	75,3	76,7
Wegen	11,6	13,2
Totaal	190,5	195,8

Jaarresultaat

Bij de bepaling van het jaarresultaat maken we onderscheid tussen het resultaat vóór en na onttrekking uit de bestemmingsreserves. Het resultaat na onttrekking wordt ten gunste of laste van de bestemmingreserves gebracht. In onderstaande tabel zijn voor 2011 en 2012 de resultaten uit de jaarrekening weergegeven en voor 2012 de begroting.

Exploitatierkening (bedragen x € 1 miljoen)	Rekening 2012	Begroting na wijzingen 2012
Kosten	253,7	256,5
Opbrengsten	45,4	41,8
Exploitatie	208,3	214,7
Toevoeging reserves	-2,6	-1,6
Onttrekking reserves	20,4	20,5
Belastingen	190,6	195,8
Resultaat	0,1	-

Heffing modelsituaties

Om een idee te geven wat belastingbetalers bijdragen, maken we hieronder met een aantal voorbeelden de hoogte van de belastingaanslagen inzichtelijk.

Voorbeeldprofielen (bedragen x € 1 miljoen)	Exclusief de wegentaak	Inclusief de wegentaak
	Aanslagbedrag 2012	Aanslagbedrag 2012
Eenpersoonshuishouden	136	171
Meerpersoonshuishouden	246	281
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 240.000)	344	404
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 500.000)	450	537
Procesindustrie	89.184	92.304
Groothandel	1.529	1.778
Klein-bedrijf	410	472
Groot veeteeltbedrijf (40 ha)	4.023	4.818
Klein veeteeltbedrijf (20 ha)	2.012	2.389
Glastuinbouwbedrijf	336	380
Natuurgebied	45	53

Investerings

Een belangrijk deel van ons werk bestaat uit het tot stand brengen van investeringswerken. Jaarlijks starten we veel nieuwe projecten en ronden we lopende projecten af. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringsuitgaven en –inkomsten per beleidsprogramma.

Investeringsbegroting

Programma (bedragen x € 1 miljoen)	Rekening 2012	Herziene begroting 2012
Uitgaven		
Waterveiligheid	35,4	34,0
Voldoende water	25,1	26,1
Schoon water	20,5	21,1
Veilige (vaar)wegen	3,8	3,7
Bestuur en organisatie	8,2	7,9
Totaal uitgaven	92,9	92,9

Programma (bedragen x € 1 miljoen)	Rekening 2012	Herziene begroting 2012
Inkomsten		
Waterveiligheid	31,5	29,9
Voldoende water	4,5	6,1
Schoon water	0,2	0,0
Veilige (vaar)wegen	1,9	1,4
Bestuur en organisatie	0,1	0,0
Totaal inkomsten	38,2	37,4

Deel 1 Jaarverslag - Programma's in detail

2 Waterveiligheid

Noord-Holland ligt grotendeels onder de zeespiegel en is bovendien aan drie kanten omgeven door water. De bodem daalt en de zeespiegel stijgt. Wij hebben de belangrijke taak om het kwetsbare, dichtbevolkte Noord-Holland te beschermen tegen overstromingen. Daarvoor onderhouden we dijken, duinen, dammen en (boezem)kades³, en we versterken ze als dat nodig is. Het gaat om dijken en duinen langs Noordzee, Waddenzee, Markeermeer en IJsselmeer, maar ook langs binnenwater.

2.1 Indicatoren Waterveiligheid

Effect	Resultaten	Prestaties	
Veiligheid tegen overstroming	Het hoogheemraadschap voldoet aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma uit 2007	In 2011 is 119* kilometer primaire waterkeringen met de status 'voldoet niet' uit de landelijke toetsing van 2006 verbeterd	😊
	Het in stand houden van de waterkeringen	De primaire waterkeringen voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het beheerplan Waterkeringen	😊

*Dit is inmiddels bijgesteld tot 103,04 kilometer.

2.2 Programma primaire keringen op orde

2.2.1 Doelstelling

Voldoen aan de uitvoering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) uit 2007.

2.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Wij voeren de versterkingswerken aan de primaire waterkeringen uit volgens de landelijke planning van het HWBP², zodat de veiligheid van deze waterkeringen op orde is. Het Rijk en de waterschappen hebben het HWBP van 2007 in 2011 geactualiseerd, nadat de Tweede Kamer het HWBP de status 'groot project'⁴ heeft toegekend. Het geactualiseerde HWBP is de basis voor onze projecten. De veiligheidstoetsing van de primaire waterkeringen voeren wij, als onderdeel van het HWBP, volgens de richtlijnen uit. Wij leveren de vereiste rapportage tijdig aan bij de provincie.

2.2.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Verbeteringen aan de primaire waterkeringen

We versterken de primaire waterkeringen langs de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer en Markermeer. Het totaal aantal te versterken kilometers primaire waterkering bedraagt nu 103,04. Daarvan is, met het gereedkomen van de Zuiderdijk tussen Enkhuizen en Hoorn (13,7 kilometer), in totaal 23,75 kilometer op orde gebracht. Het project Zuiderdijk heeft meer gekost dan aanvankelijk geraamd. We hebben met Rijkswaterstaat afspraken gemaakt over subsidie voor de meerkosten.

Binnen het project Zwakke Schakels⁵ versterken we delen van de waterkering langs de Noordzee. We zijn gestart met het aanbestedingstraject en komen daarmee dichterbij de uitvoering van het project. Deze mijlpaal werd gemarkeerd door een bezoek van staatssecretaris Atsma. De samen-

³ Een boezemkade is een dijk c.q. waterkering die de polder beschermt tegen overstroming vanuit de boezem. Een boezemkade wordt ook wel aangeduid als regionale waterkering.

⁴ Dit betekent dat we twee keer per jaar aan de Tweede Kamer rapporteren over de voortgang en de financiën.

⁵ De Zwakke Schakels in de Noord-Hollandse kust (de Hondsbosche en Pettemer Zeewering en de duinen bij Callantsoog) voldoen niet aan de wettelijke veiligheidseisen en worden versterkt.

werking met Rijkswaterstaat en de provincie hebben we vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst voor de realisatiefase.

De aanbesteding en gunning van het project Wieringermeerdijk en Omgelegde Stonteldijk is afgerond. Dit project voeren we uit tussen 2013 en 2015.

Voor de Waddenzeedijk Texel hebben we het zogenaamde voorkeursalternatief vastgesteld. We versterken de dijk voornamelijk met een binnenberm en hier en daar een damwand. Op alle plekken verbeteren we de dijkbekleding. Dit alternatief werken we uit in een dijkverbeteringsplan. Voor de verbetering van een gedeelte van de Waddenzeedijk, de Prins Hendrikdijk, hebben we gekozen voor een oplossing waarbij we buitendijks zand aanbrengen. Hierdoor neemt de belasting van golven op de dijk af. Deze oplossing kost meer dan binnendijkse versterking. Maar voor de medefinanciering van dit project zijn andere partijen bereid gevonden, waaronder de gemeente Texel, het Waddenfonds en de provincie.

Ook voor de hoogwaterkering bij Den Oever hebben we het voorkeursalternatief vastgesteld. We verhogen de dijk maximaal 1,50 meter, er komt een berm op het haventerrein van Den Oever en de dam ten noorden van de haven versterken we.

Praktijkonderzoek Dijken op veen

Een deel van onze dijken staat op een ondergrond van veen. De kennis over de sterkte van de veenbodem onder deze dijken was beperkt. Daarom was het nodig de betrouwbaarheid van de beschikbare rekenmodellen te toetsen. Hiervoor hebben we samen met Rijkswaterstaat het praktijkonderzoek 'Dijken op veen' uitgevoerd. De proeven bevestigen dat het veen op de proeflocatie sterker is dan eerder werd aangenomen. Ook toont het onderzoek aan, dat de beschikbare rekenmodellen het bezwijkgedrag van veen niet goed benaderen. Het expertise netwerk waterveiligheid (ENW) heeft de onderzoeksresultaten bevestigd. We zijn een project gestart om de onderzoeksresultaten toepasbaar te maken, zodat wij ze kunnen gebruiken voor de versterking van de Markermeerdijk Hoorn-Amsterdam.

Projectenoverzicht HWBP

Zwakke Schakels

Project Zwakke Schakels

Markermeerdijken

Project Hoorn – Enkhuizen (Zuiderdijk)

Project Hoorn – Edam – Amsterdam

Project Marken (vanaf 2013)

Waddenzee & IJsselmeerdijken

Project Wieringermeerdijk en Omgelegde Stonteldijk

Project Waddenzeedijk Texel

Project Zandige oplossing Prins Hendrikdijk

Project Hoogwaterkering Den Oever

Project Koegraszeedijk

Praktijkonderzoek Dijken op Veen

Project Dijken op Veen

Nieuw verbeterprogramma

In zogenaamde toetsingsrondes onderzoeken we of onze waterkeringen voldoen aan de veiligheidsnormen. In 2010 hebben we de derde veiligheidstoetsing opgeleverd aan het Rijk. Voor de dijken die zijn afgekeurd in deze toetsingsronde hebben we beoordeeld of ze in aanmerking komen voor opname in het nieuwe HWBP (nHWBP). Inmiddels zijn we begonnen met categoriseren en het

bepalen van de urgentie van projecten. Daarbij speelt ook het veiligheidsrendement van de projecten een rol. Deze stappen leiden uiteindelijk tot een clustering en prioritering van projecten. Op basis daarvan wordt het landelijke programma nHWBP vastgesteld.

Van het lopende HWBP hebben we geleerd dat we over meer informatie over de afgekeurde dijkgedeeltes moeten beschikken om goed te kunnen bepalen hoe we deze moeten versterken. Daarom hebben we in beeld gebracht welke informatie op dit moment ontbreekt om een juiste inschatting te kunnen maken van de opgave voor het nHWBP. De nieuwe inzichten hebben geleid tot een aanpassing van de projectenlijst en een overzicht van noodzakelijk nader onderzoek. Dit onderzoek is gestart en ronden we naar verwachting af in 2013.

Veiligheidstoetsing primaire waterkeringen

Zoals overeengekomen in het Bestuursakkoord Water, voeren we de zogenaamde verlengde derde toetsingsronde uit. Het Rijk geeft ons daarmee de gelegenheid om alsnog een oordeel te geven over de veiligheid van dijktrajecten en over dijkveiligheidsaspecten die we eerder niet konden beoordelen. De toetsing heeft vooral betrekking op de Niet Waterkerende Objecten (NWO's)⁶. We leveren de verlengde derde toetsing in 2013 op aan het Rijk. Afgekeurde onderdelen die voldoen aan de subsidiecriteria van het Rijk worden opgenomen in het versterkingsprogramma nHWBP.

Veiligheid van Nederland in Kaart

Het nationaal onderzoeksproject Veiligheid Nederland in Kaart (VNK2) brengt de huidige overstromingsrisico's in Nederland in kaart. We nemen deel aan het VNK-projectbureau en zijn gestart met de veiligheidsbeoordeling van dijkkring 13 (Noord-Holland). Dit loopt door in 2013. Het project koppelt overstromingskansen aan de gevolgen, uitgedrukt in economische schade en het aantal slachtoffers.

Toekomstbestendigheid

Het landelijke Deltaprogramma is gericht op de gevolgen van klimaatverandering voor de veiligheid en de bescherming van Nederland tegen overstromingen. In het kader van het Deltaprogramma werkt het Rijk de komende jaren aan de totstandkoming van de Deltabeslissingen, die in 2014 aan de politiek worden voorgelegd. Het Deltaprogramma omvat negen deelprogramma's, met daarin maatregelen voor het hele land, die de gevolgen van de klimaatverandering tegengaan. Voor het programma Primaire keringen op orde zijn de deelprogramma's Waterveiligheid, Kust en Waddengebied relevant. We werken via de Unie van Waterschappen mee aan de totstand-koming van de nieuwe landelijke veiligheidsnormen voor de primaire waterkeringen. Deze nieuwe normen leiden tot een Deltabeslissing over de waterveiligheid.

In aansluiting op het Deltaprogramma hebben wij een eigen Deltavisie vastgesteld. Met onze visie kijken we 50 tot 100 jaar vooruit om Hollands Noorderkwartier voor te bereiden op de toekomst, zodanig dat de gevolgen van de klimaatverandering worden opgevangen. De visie heeft betrekking op waterveiligheid, wateroverlastbestrijding en voldoende schoon zoet water. Meer informatie over de inhoud en totstandkoming van de Deltavisie vindt u in paragraaf 7.1.3

2.2.4 Wat heeft het programma Primaire keringen op orde in 2012 gekost?

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Primaire keringen op orde	Uitgaven	31,5	30,3
	Inkomsten	-29,7	-28,5
	Totaal	1,8	1,8

⁶ Niet-waterkerende objecten zijn veelal harde constructies of elementen binnen de invloedzone van de waterkering. Het meest aansprekende voorbeeld is bebouwing. Ook kabels en leidingen worden als NWO's opgevat.

Uitgaven

De hogere uitgaven wordt voornamelijk veroorzaakt door één project. Bij het project Zwakke schakels zijn de uitgaven € 1,3 miljoen hoger. De geplande oplevering van de benodigde documenten voor de voorbereiding van het project is opgeschoven van eind november 2012 naar februari 2013. Doordat daar langer aan is gewerkt was extra inzet van personeel nodig. Ten slotte waren ook het inschakelen van de externe juridische deskundigheid, de onwerkbare dagen bij de grondboringen op zee, de kosten voor het beperken van schade aan de natuur en de vergunningkosten niet voorzien.

Inkomsten

Doordat het Rijk de projecten van het HWBP volledig subsidieert, zijn de inkomsten gelijk aan de uitgaven. De stijging van de uitgaven met € 1,2 miljoen, vertaalt zich in een gelijke stijging van de inkomsten.

2.3 Beheer van de waterkeringen

Het in deze paragraaf beschreven beheer van waterkeringen betreft zowel de primaire als de regionale waterkeringen.

2.3.1 Doelstelling

Het in stand houden van de waterkeringen.

2.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Ons dagelijks beheer is gericht op het continu in stand houden van het dijkprofiel met de daarin liggende kunstwerken, zoals deze in de legger⁷ zijn vastgelegd. Door het beheer van de grasbekleding te optimaliseren, handhaven en versterken we waar nodig de erosiebestendigheid van de dijkbekleding. We voeren inspecties uit en herstellen eventuele schade. In 2014 beschikken we over actuele leggers voor de waterkeringen en een adequaat beheerregister. Met netwerk-beheerders stellen we werkprocessen en protocollen op voor het beheer van kabels en leidingen in waterkeringen. Dit is een uitwerking van het regionale convenant met de netwerkbeheerders.

2.3.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Beleidsontwikkeling

Ons beleid voor het beheer van waterkeringen hebben we vastgelegd in het Waterbeheersplan 2010-2015 (WBP4). Over de jaarlijkse voortgang van de maatregelen uit het WBP4 hebben we gerapporteerd aan de provincie.

We hebben de Beleidsnota Waterkeringen vastgesteld. Deze vervangt de zes themanota's van het oude Beheerplan Waterkeringen. We zijn gestart met de uitwerking van het beheerplan voor het dynamisch duinbeheer. Dit plan is breed opgezet en bevat ook de uitgangspunten voor het beheer van het strand. In 2013 stellen we het plan vast. De uitwerking van het beheerplan voor ondergrondse infrastructuur heeft vertraging opgelopen. Ook dit stellen we vast in 2013. De basis voor dit beheerplan is wel gelegd. Daarvoor hebben we met de beheerders van kabels en leidingen afspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in het regionaal convenant 'Kabels en leidingen in en nabij waterkeringen'. De samenwerking is daardoor verbeterd. Het convenant heeft geleid tot toepassing van de uitgangspunten van de nieuwe Beleidsnota Waterkeringen, een betere afstemming van uitvoeringsplannen en het gezamenlijk oppakken van verbeteractiviteiten tegen lagere maatschappelijke kosten.

⁷ In de legger staat waar waterstaatswerken wat betreft ligging, vorm, afmeting en constructie aan moeten voldoen, maar ook wie de onderhoudsplichtigen en wat de bijbehorende onderhoudsverplichtingen zijn.

Beheerinstrumenten

Legger primaire waterkeringen

Na het gereedkomen van de verbetering van de Zuiderdijk tussen Enkhuizen en Hoorn waren we van plan in 2012 de legger voor deze dijk op te stellen. Dit is opgeschoven naar 2013. De Legger Zandige Kust, voor het gedeelte tussen Velsen-Noord en Camperduin en voor heel Texel, hebben we vastgesteld.

Legger regionale waterkeringen

We maken een legger voor 1050 km regionale waterkeringen (boezemkades). We waren van plan in 2012 de legger voor de eerste 400 km vaststellen. Dat is niet gebeurd, omdat we willen aansluiten bij de nieuwe veiligheidsklassen en berekeningsmethodieken. De provincie stelt namelijk veiligheidsnormen vast in de vorm van veiligheidsklassen, ook wel IPO-klassen genoemd. Bij het opstellen van het tweede programma Verbetering boezemkades (VBK-2) hebben we gekeken naar zowel de sterkte van waterkeringen als naar het beïnvloeden van de belasting van de waterkeringen door boezemwater. Met meer nauwkeurige gegevens is de indeling van de regionale waterkeringen in IPO-klassen beoordeeld. Na overleg hebben we de provincie gevraagd de klassenindeling aan te passen, zodat we minder boezemkades hoeven te verbeteren. Begin 2013 besluit de provincie hierover. In afwachting daarvan is de vaststelling van de legger uitgesteld. Maar na drie jaar intensief werken bevindt het opstellen van de legger zich in het eindstadium. In 2013 volgt vaststellingsprocedure, die we in 2014 afronden.

Beheerregister

Het kader voor het beheerregister is gereed. Hierin staat welke gegevens het beheerregister bevat, hoe we het vullen met gegevens en hoe we het op orde houden. Daarna zijn we in een klein gebied ervaring gaan opdoen met het verzamelen en invoeren van gegevens. De uitvoering daarvan is vertraagd, maar dit heeft geen gevolgen voor projecten die gebruik maken van gegevens uit het beheerregister. Het verzamelen en invoeren van gegevens loopt door tot 2016.

Overdracht beheer

In het Bestuursakkoord Water zijn afspraken gemaakt over overdracht van het beheer van primaire waterkeringen door Rijkswaterstaat aan de waterschappen. Het doel is te komen tot een doelmatiger en transparanter beheer en onderhoud tegen lagere maatschappelijke kosten. Vier gedeelten waterkering komen voor overdracht aan ons in aanmerking. Het gaat om voorlandkeringen bij Texel, de Noorder IJdijk te Amsterdam, de voorliggende waterkering bij Tata Steel te IJmuiden en de Omringkade Marken. We hebben overleg gevoerd met Rijkswaterstaat om de afspraken uit het Bestuursakkoord nader uit te werken. Over de overdracht van de Omringkade Marken zijn we nog in overleg.

Onderhoud waterkeringen

Ons voornemen was een meerjareninvesteringsplan voor de primaire waterkeringen op te leveren, voor afgekeurde gedeelten van waterkeringen waarvan de verbetering niet in aanmerking komt voor subsidie van het HWBP. Maar dit plan is pas in 2013 gereed, samen met het plan voor de verbeteringswerken die wel subsidiabel zijn. Ook het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan voor de primaire waterkeringen is uitgesteld tot 2013, omdat de beschikbare capaciteit anders moest worden ingezet. Het onderhoud van de verbeterde boezemkades nemen we gefaseerd weer op in het reguliere onderhoud. De aanpak van de jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden is verbeterd door een meerjarige planning te maken aan de hand van de resultaten uit diverse inspectieplannen. In tegenstelling tot ons voornemen hebben we geen voortgang geboekt bij het toepassen van baggerspecie bij het verbeteren van de regionale waterkeringen. De kwaliteit van de beschikbare specie was onvoldoende.

Maaibeheer

Ons maaibeheer van waterkeringen is vooral gericht op behoud en verbetering van de erosiebestendigheid van de dijkbekleding. Een van de manieren om die te verbeteren is het gras te maaien en af te voeren. In 2011 hebben we besloten een meerjarige proef uit te voeren met maaien en afvoeren. Door andere prioriteiten is de proefopstelling nog niet ingericht. Dit doen we in 2013. De proef duurt tien jaar met een tussentijdse oplevering van deelresultaten. Tot dan maaien we nog op traditionele wijze. De kwaliteit van de waterkeringen komt niet in gevaar. We hebben het maai-bestek 2013-2016 opgesteld en op basis daarvan de aanbestedingprocedure van het maaiwerk gestart. Naast het maaien beweiden pachters onze dijken met schapen om het gras kort te houden.

Dijkenschouw

De reguliere inspectie (dijkenschouw) van de primaire en regionale waterkeringen is uitgevoerd. De meeste schades aan de waterkeringen zijn het gevolg van kwel en afkalving van de oeverbescherming. De schades repareren we in 2013 of pakken we op langere termijn projectmatig aan.

Vergunningverlening

Natuurbeheerders in de duinen hebben voor hun beheerwerkzaamheden een watervergunning nodig. Om te voorkomen dat zij voor hun werkzaamheden telkens een vergunning moeten aanvragen, hebben we met hen een overeenkomst gesloten en een parapluvergunning verleend. Op basis van deze vergunning kunnen zij veel activiteiten na melding uitvoeren.

Pachtbeleid

De uitvoering van het in 2010 vastgestelde pachtbeleid hebben we voortgezet. Dit betekent dat we bij aflopende pachtcontracten en bij nieuwe pachters kortlopende pachtcontracten zijn aangegaan. In geval van niet-bedrijfsmatig grondgebruik hebben we gebruiksovereenkomsten 'om niet' gesloten. We ontvangen dan geen pachtsom, maar betalen ook niet voor het door de gebruiker uitgevoerde onderhoud.

Muskusratten

Het samenwerkingsverband voor de muskusrattenbestrijding van waterschappen in Noord- en Zuid-Holland, onder leiding van het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), is in januari 2012 van start gegaan. Onze achttien muskusrattenvangers zijn pas op 1 juli overgegaan naar HDSR, omdat de onderhandelingen over een sociaal plan voor de medewerkers op 1 januari nog niet waren afgerond.

2.3.4 Wat heeft het beheer van de primaire en regionale waterkeringen in 2012 gekost?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Beheer van de waterkeringen	Externe kosten	10,9	10,5
	Externe opbrengsten	-2,0	-1,2
	Kapitaallasten	8,7	8,9
	Interne kosten	4,4	3,8
	Interne opbrengsten	-0,6	-0,8
	Totaal excl. reserves	21,5	21,1
	Reserves	-2,1	-2,1
Totaal incl. reserves		19,4	19,0

Externe kosten

De eerste zes maanden van 2012 hebben we de muskusrattenbestrijders nog zelf gefinancierd. HDSR vergoedt deze kosten van € 0,4 miljoen, die daarom ook zijn opgenomen als externe opbrengst, wat niet was begroot.

Externe opbrengsten

De extra opbrengsten van € 0,8 miljoen komen deels voort uit ontvangst van een vergoeding voor personeelslasten van muskusrattenbestrijders van HDSR (€ 0,4 miljoen). Verder komt een opbrengst van € 0,4 miljoen voort uit het praktijkonderzoek 'Dijken op veen'. De kosten van 2011 waren in dat jaar nog niet gedeclareerd bij onze samenwerkingspartner Rijkswaterstaat. Dit is alsnog in 2012 gedaan. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden.

Interne kosten

De interne kosten zijn € 0,6 miljoen hoger. Hiervan komt € 0,5 miljoen voort uit het vervolg op de Deltavisie. Bij het opstellen van de begroting was de aanpak van de volgende fase nog onduidelijk. De ontwikkeling van een regionale Deltastrategie is omvangrijker en complexer dan eerder ingeschat en kostte daarom meer interne uren.

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzigingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Beheer van de waterkeringen	Uitgaven*	3,9	3,8
	Inkomsten	-1,8	-1,4
	Totaal	2,1	2,4

*Is inclusief het project Rehabilitatie Westerringdijk. Dit project hoort bij beleidsprogramma Veilige vaarwegen, maar de begroting is leidend. Daarom wordt het project qua begroting en realisatie onder waterveiligheid verantwoord.

Inkomsten

De hogere inkomsten zijn met name veroorzaakt door het project voor de restauratie van het stoomgemaal Vier Noorder Koggen. Door vertraging in 2011 zijn in 2012 meer werkzaamheden uitgevoerd waardoor meer subsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Nationaal Restauratiefonds is ontvangen dan begroot. Daarnaast is het bedrag dat we van tevoren ontvangen verhoogd.

3 Voldoende water

In Noord-Holland boven het Noordzeekanaal zorgen wij voor voldoende water in sloten en meren. Zonder goed waterbeheer zou bijna ons hele beheersgebied onder water staan. Maar het blijft niet bij pompen met onze gemalen. Het gaat ook om het bouwen, beheren en onderhouden van de infrastructuur die nodig is om het water vast te houden, te bergen, en aan- en af te voeren. Daar komt heel wat bij kijken, zoals het bouwen van gemalen en stuwen, het onderhouden van waterlopen en het graven van waterpartijen. Daarbij komt dat het klimaat verandert. Om ook in de toekomst verzekerd te zijn van voldoende water en droge voeten moet het water op een slimme manier worden beheerd. Wij nemen maatregelen tegen wateroverlast en watertekort en brengen zo het watersysteem op orde voor de toekomst. Ook verbeteren we waar nodig onze boezemkades (regionale waterkeringen).

3.1 Indicatoren Voldoende water

Effect	Resultaten	Prestaties	
Voldoende water	In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW 2008)	In 2017 is het programma Bestrijding wateroverlast uitgevoerd en zijn de 122 polders uit het programma op orde	
		In 2015 is 65 kilometer van het programma Verbetering Boezemkades uitgevoerd (het rompprogramma)	
		In 2012 is 150 kilometer instabiele regionale waterkeringen uit het programma Verbetering Boezemkades getoetst	
		In 2015 is een verdeling van het beschikbare water vastgesteld om mogelijke schade door watertekort te beperken	
	Het in stand houden van het watersysteem gericht op de vastgestelde functies	Het watersysteem (wateren en regionale keringen) voldoet aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan	
		Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen zijn de belangen van het watersysteem meegenomen	

3.2 Programma Bestrijding wateroverlast

3.2.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW 2008.

3.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2017 voldoen alle polders binnen ons beheergebied aan de normen voor wateroverlast. In de periode 2012-2015 brengen we 42 polders op orde. Eind 2015 zijn daardoor in totaal 104 polders op orde. Om ons doel te bereiken moet aan een aantal belangrijke voorwaarden zijn voldaan:

- voldoende grondbezit of beschikking over gronden;
- voldoende medewerking van de omgeving;
- voldoende subsidies.

3.2.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

We hebben vier polders op orde gebracht. Hiermee komt het totaal aantal op orde gebrachte polders op 68. Ons doel is om aan het eind van de tweede fase Wateropgave (2010-2013) in totaal 73 polders op orde te hebben. Dit doel halen we volgens de laatste prognose ruimschoots met 78 polders op orde.

We hebben ons binnen het programma Wateropgave vooral gericht op het bereiken van voortgang in de planvorming en het uitvoeren van een groot aantal projecten. Voor de projecten gelden strakke deadlines in verband met het ontvangen van de toegekende subsidies. Het merendeel van deze projecten moeten we eind 2013 hebben uitgevoerd.

Door de vaststelling van de (concept) Agenda Groen is meer duidelijkheid gekomen over de natuurambities van het Rijk en de provincie. In de agenda staat dat de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) wordt voltooid. We zijn met de provincie in gesprek om maatregelen voor onze wateropgave, waaronder de waterbergings-/EHS-projecten, toe te voegen aan het programma Groen.

In 2013 maken we de balans op voor het op orde brengen van de laatste polders (3^e fase) uit het programma Wateropgave. We zijn gestart met het verzamelen van informatie voor deze beleids-evaluatie. Om de omvang van de resterende opgave vast te kunnen stellen maken we gebruik van computermodellen van het watersysteem in de diverse polders. In deze computermodellen voeren we simulaties uit met de maatregelen die we nu voorbereiden of uitvoeren. Zo kunnen we berekenen hoe het watersysteem reageert op extreme regenbuien. Dit levert inzichten op in welke gebieden aanvullende maatregelen nodig zijn.

In sommige polders wegen de kosten van maatregelen om het gebied op orde te brengen niet op tegen de baten. Over deze polders starten we samen met onze partners de discussie over normstelling en acceptatie van wateroverlast.

3.2.4 Wat heeft het programma Bestrijding wateroverlast in 2012 gekost?

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Bestrijding wateroverlast	Uitgaven	9,6	10,5
	Inkomsten	-4,5	-5,2
	Totaal	5,1	5,3

De uitgaven zijn lager door het verschuiven van werkzaamheden van 2012 naar 2013. Hierdoor zijn de (subsidie)inkomsten in 2012 ook lager.

3.3 Programma Verbetering boezemkades

3.3.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW 2008.

3.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De provincie heeft voor 1050 kilometer regionale waterkeringen (boezemkades) normen vastgesteld. We onderzoeken of de veiligheid van onze boezemkades voldoet aan deze normen. Ons doel is in 2012 150 kilometer waterkeringen uit het programma Verbetering boezemkades (VBK) nader te hebben onderzocht op stabiliteit.

Als eerste inspanning binnen het programma VBK verbeteren we 65 kilometer boezemkade voor 2015. In 2012 formuleren we beleid over de voortzetting van het verbeteringsprogramma na 2014. Randvoorwaarde bij het verbeteren van de kades is dat dit op een kostenbewuste en maatschappelijk acceptabele manier gebeurt. Daarom pakken we de meest risicovolle kades⁸ als eerste aan.

3.3.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

In 2009 hebben we de veiligheid van 1050 kilometer genormeerde kades op hoofdlijnen onderzocht. Daarbij bleek dat 430 kilometer niet voldoet aan de norm. In 2011 en 2012 hebben we deze 430 kilometer gedetailleerd onderzocht op hoogte en stabiliteit. Uiteindelijk blijkt dat we 270 kilometer boezemkade moeten verbeteren. Volgens afspraak met de provincie hebben we een tussenrapportage over het onderzoek van de kades opgeleverd.

We hebben 23 kilometer boezemkade verbeterd, terwijl 16 kilometer was gepland. Daarmee komt het totaal aantal kilometers verbeterde kades op 44. De doelstelling hebben we inmiddels bijgesteld van 65 kilometer tot 2015 naar 114 kilometer tot 2016.

We hebben een nieuw programma VBK vastgesteld, het programma VBK-2. Dit programma bevat een combinatie van kadeverbetering en de bouw van twee boezemgemalen met compartimentering⁹ van het gebied Laag Holland. De nieuwe boezemgemalen in Schardam en Monnickendam zorgen in perioden van hevige neerslag voor minder hoge waterstanden in de boezem. Hierdoor belasten we de boezem-kades minder en hoeven we minder kades te verbeteren.

Met behulp van praktijkonderzoek bekijken we of de computermodellen, die wij gebruiken voor het berekenen van de stabiliteit van waterkeringen, de werkelijkheid goed nabootsen. We hebben praktijkonderzoek uitgevoerd naar:

- verkeersbelasting op een kade;
- waterstromen onder de kade door, die grond meevoeren (piping);
- infiltratie, waarbij het effect van langdurige regenbuien op een kade is gemeten.

De kennis die we in het onderzoek hebben opgedaan, hebben we verwerkt in de computer-modellen. Uit de nieuwe berekeningen komt naar voren dat we aanzienlijke kostenbesparingen kunnen doorvoeren in het programma, omdat minder kades worden afgekeurd en minder kostbare verbeteringsmaatregelen nodig zijn.

3.3.4 Wat gaat het programma Verbetering boezemkades kosten?

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Verbetering boezemkades	Uitgaven	7,7	7,8
	Totaal	7,7	7,8

3.4 Bestrijding watertekort

3.4.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW 2008.

⁸ Uit oogpunt van zowel doorbraakkans als gevolgschade.

⁹ Compartimenteren betekent het opdelen in kleinere eenheden of compartimenten. In strikte zin is compartimentering van een dijkkring dan ook het opdelen van een grote dijkkring in (een aantal) kleinere dijkkringen. Met het compartimenteren van de boezem willen we het gebied dat overstroomt bij een dijkdoorbraak verkleinen. Het oppervlak van het gebied dat overstroomt bepaalt de omvang van de schade die ontstaat en de mate van maatschappelijke ontwrichting. Ons doel is om de gevolgen van een dijkdoorbraak te beperken.

3.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2015 wordt de maatschappelijke en economische schade door watertekort beperkt door een verantwoorde verdeling van het beschikbare water. Klimaatverandering leidt naar verwachting tot langere droogteperiodes, minder wateraanvoer via grote rivieren, meer verdamping en meer verzilting. Daardoor neemt de kans toe dat we tijdelijk niet voldoende water vanuit het Markermeer of IJsselmeer kunnen inlaten. De omvang en frequentie van dit probleem zijn onvoorspelbaar. Zowel het landelijk beleid als ons eigen beleid richten zich daarom op het zoveel mogelijk beperken van de maatschappelijke en economische schade van watertekort.

3.4.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

In de huidige situatie kennen de watersystemen boven het Noordzeekanaal geen groot watertekort. Voor de verdeling van het beschikbare water in tijden van waterschaarste volgen we voorlopig de landelijke verdringingsreeks¹⁰. In overleg met de provincie en het Droogteoverleg Noord-Nederland is besloten dat de provincie de regionale verdringingsreeks vaststelt, nadat de resultaten van het Deltaprogramma Zoetwater bekend zijn. De resultaten van het Deltaprogramma worden naar verwachting in 2015 vastgesteld in het Nationale Waterplan. Door de landelijke afstemming met het Deltaprogramma vertraagt het vaststellen en uitwerken van de verdeling van het beschikbare water tot na 2015.

In 2011 hebben we bepaald wat in de toekomst de minimale waterbehoefte is binnen ons beheergebied. Vervolgens is in beeld gebracht wat de knelpunten in ons watersysteem zijn voor het aanvoeren van water. Door de klimaatverandering verwachten we in de toekomst lokaal een tekort aan kwalitatief goed water. De resultaten van studies naar de gevolgen van het toepassen van de verdringingsreeks hebben we gebruikt voor beleid over het gebruik van zoet water. De toekomststrategie is vastgelegd in onze Deltavisie.

Binnen het Deltaprogramma IJsselmeer hebben we met de waterbeheerders rond het IJssel- en Markermeer onderzocht hoe het gebruik van zoet water in het gebied dat afhankelijk is van het IJsselmeerwater in de toekomst kan worden verminderd. We verwachten dat een aanzienlijke besparing mogelijk is.

3.5 Integraal beheer van het watersysteem

3.5.1 Doelstelling

Het in stand houden van het watersysteem, gericht op de vastgestelde functies.

3.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Wij willen een robuust, op de toekomst (in)gericht watersysteem, dat voldoet aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan. Daarom richten we het beheer ervan in naar de kwaliteitseffecten van het beheer in het watersysteem. Hierop passen we onze beheermethoden, voor zover nodig, aan. Het kader voor het beheer hebben we vastgelegd in het Waterlopenbeheerplan. Onze beheerinstrumenten voor het watersysteem (de legger van de waterlopen, de peilbesluiten en het beheerregister) zijn op orde en actueel. In 2020 hebben we het onderhoud van het functioneel stedelijk water van alle gemeenten overgenomen. Andere overheden nemen bij ruimtelijke ontwikkelingen de belangen van het watersysteem mee. Het is ons streven door algemene regels onze vergunningverlening te vereenvoudigen en te dereguleren. Hiermee ontstaat voor bepaalde activiteiten een verschuiving van vergunningplicht naar meldingsplicht.

¹⁰ Een verdringingsreeks geeft duidelijkheid over de wijze van waterverdeling in tijden van schaarste. Door op voorhand duidelijk te maken op welke manier de prioriteiten worden gesteld, kennen zowel de waterbeheerders als de watergebruikers de spelregels bij de verdeling van water in tijden van tekorten.

3.5.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Beleid

In 2010 hebben we het Waterbeheersplan voor de planperiode 2010-2015 (WBP4) vastgesteld. We hebben de voortgang van de uitvoering van het WBP4 geëvalueerd en vastgelegd in de Beleidsevaluatie over het jaar 2011. In deze rapportage is ook de Monitoringrapportage maatschappelijke effecten opgenomen. Hierin hebben we de toestand van ons beheergebied voor alle beleidsprogramma's beschreven. De monitoringsresultaten van de Kaderrichtlijn Water (KRW) voegen we toe aan de beleidsevaluatie over 2012. Dit doen we om beter op de effecten van maatregelen te kunnen sturen.

Ons beleidsplan Waterbodems 2012-2016 sluit aan op landelijke wet- en regelgeving die in de afgelopen jaren is gewijzigd, zoals de Waterwet en het Besluit Bodemkwaliteit. Naast beleidsuitgangspunten voor waterbodems zijn in het beleidsplan de te baggeren en te saneren hoeveelheden opgenomen. Ook zijn de kosten hiervan en de financiering via ons baggerfonds vermeld. De komende jaren baggeren we gemiddeld voor € 11 miljoen per jaar. Als onderdeel van het beleidsplan Waterbodems zijn we gestart met het implementeren van Besluit Bodemkwaliteit. Dit doen we samen met milieudiensten en gemeenten.

We zijn gestart met het opstellen van een nieuw integraal beleidskader voor grondwater. We verwachten dit begin 2014 vast te stellen. In eerste instantie evalueren we hoe wij de grondwater-taak hebben uitgevoerd en of ons huidige beleid en onze regelgeving hiervoor toereikend zijn. Deze inzichten gebruiken we bij het opstellen van het nieuwe beleid.

Waterplannen

Het Rijk, provincies, gemeenten en waterbeheerders hebben afgesproken dat alle gemeenten een waterplan¹¹ moeten hebben. We hebben conform de planning drie waterplannen vastgesteld en hebben nu met 60 procent van de gemeenten een waterplan. In het bestuurlijk overleg met gemeenten hebben we de kansen verkend voor het opstellen van nieuwe waterplannen. Onze ambitie om in 2018 met alle gemeenten een waterplan te hebben, verwachten we te halen.

In de vastgestelde waterplannen is een maatregelenpakket opgenomen om de doelen van het plan te bereiken. De afgesproken maatregelen hebben we uitgevoerd. Deze dragen bij aan het oplossen van de wateropgave en het verbeteren van de waterkwaliteit. In bestuurlijke overleggen met de verschillende gemeenten hebben we afgesproken wanneer we de overige maatregelen uitvoeren. Een onderdeel van het waterplan is monitoring. Hierbij meten we of het beoogde effect van onze maatregelen is bereikt. Voorafgaand aan het uitvoeren van de maatregelen leggen we de kwaliteit van het watersysteem vast (nulsituatie). Ruim na het realiseren van de maatregelen meten we het effect ervan. Het vastleggen van de nulsituatie is voor drie gemeenten uitgevoerd.

Overname onderhoud stedelijk water

We hebben met drie gemeenten overeenkomsten gesloten voor het overnemen van het onderhoud van het water in het stedelijk gebied. Met twee van deze gemeenten hebben we een proef gehouden, waarbij positieve ervaringen zijn opgedaan met aangepast onderhoud. Daarnaast is de overname van stedelijk water in drie andere gemeenten voorbereid. Dit loopt door in 2013. Tenslotte zijn mogelijke nieuwe overnames verkend. Met twee gemeenten hebben we afgesproken in 2013 te starten met de voorbereiding van de overname.

¹¹ In een gemeentelijk waterplan geven gemeente en hoogheemraadschap samen invulling aan het huidige waterbeleid. Opgenomen wordt hoe het o.a. staat met wateroverlast, waterrecreatie, waterkwaliteit en waterbeleving. Naast de inventarisatie staat omschreven wat gemeente en hoogheemraadschap uiteindelijk op deze onderdelen willen bereiken en welke maatregelen nodig zijn om dat niveau te bereiken.

Door de vele gemeentelijke fusies neemt het aantal gemeenten af en het oppervlak per gemeente toe. Het aantal afgeronde overnametrajecten geven we daarom voortaan aan als gebiedspercentage. Dit maakt duidelijker welk aandeel van het stedelijk water is overgenomen. We hebben inmiddels in 30 procent van ons gebied het onderhoud overgenomen. Dit staat gelijk aan 20 procent van de gemeenten. We verwachten dat in 2020 conform ons doel al het stedelijk water in onderhoud is overgenomen.

Gebiedsontwikkeling

Om onze belangen veilig te stellen hebben we onze deelname aan vier samenwerkingsverbanden voor gebiedsontwikkeling (businesscases) in Laag-Holland voortgezet. De businesscase Zeevang is verder uitgewerkt en er is gestart met de planvorming van een aantal maatregelen. De proef met onderwaterdrainage¹² is voortgezet. Voor de samenwerking in de Zeevang is een samenwerkingsovereenkomst gesloten.

Het baggerwerk in de Kalverpolder is een half jaar vertraagd. Buiten onze invloed waren de benodigde tijdelijke baggerdepots niet beschikbaar. De uitvoering start medio 2013.

Binnen het samenwerkingsproject Eilandspolder is Staatsbosbeheer (SBB) voor 25 procent financieel partner. Door bezuinigingen op rijksniveau kan SBB mogelijk niet aan zijn verplichtingen voldoen. In 2013 bepalen we of we de samenwerking voortzetten.

Het baggerwerk binnen het samenwerkingsproject IJperveld is conform planning uitgevoerd. Vertraging of eventueel niet doorgaan van de realisatie van de businesscases leidt voor ons niet tot (financiële) risico's. Als de oorspronkelijke waterhuishoudkundige situatie wordt gehandhaafd, worden de hogere waterkwaliteitsdoelen en/of ecologische doelen niet bereikt.

Wateradvies

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen met gevolgen voor het watersysteem hebben initiatiefnemers onze goedkeuring nodig. De watertoets voeren we uit als functies van een gebied veranderen en een planologische procedure aan de orde is. In het kader van de watertoets hebben we initiatiefnemers geadviseerd over de functiegeschiktheid en de inrichting van het watersysteem. Het accent lag op het adviseren in de startfase van de ruimtelijke planvorming. Verder hebben we gecontroleerd of gemeenten ons advies hebben overgenomen in bestemmingsplannen en projectbesluiten. We werkten samen met initiatiefnemers van ruimtelijke (gebieds)ontwikkelingen en hebben meer dan 600 adviezen en reacties uitgebracht. In het overgrote deel van de plannen is ons advies verwerkt.

Meer dan 60 initiatiefnemers hebben vanaf april 2012 hun plannen ingediend met de internetapplicatie Digitale watertoets. 30 plannen hadden geen of een gering waterbelang. De initiatiefnemers van deze plannen hebben direct langs digitale weg een wateradvies gekregen.

Als gevolg van de economische crisis, en de effecten daarvan op de bouwsector, neemt het aantal nieuwe ontwikkelingen af. Omdat gemeenten voor 1 juli 2013 al hun bestemmingsplannen moeten herzien, blijft het aantal plannen waarover wij adviseren voorlopig gelijk.

Waterbank

Belangrijk voor het functioneren van het watersysteem is het op orde hebben en houden van watersystemen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Als de hoeveelheid bebouwing en terreinverharding toeneemt, wordt het verhard oppervlak groter en vindt versnelde afvoer van regenwater plaats. Om het veiligheidsniveau te waarborgen is dan aanleg van extra waterberging nodig.

In de digitale Waterbank houden we voor iedere ruimtelijke ontwikkeling bij hoeveel waterberging ter compensatie voor nieuw aangelegde verharding wordt gerealiseerd. Zo is het beschikbare watersaldo per peilgebied inzichtelijk en kan dit worden gebruikt voor ruimtelijke ontwikkeling op een andere plek, binnen het gebied met hetzelfde waterpeil.

¹² Bij onderwaterdrainage worden drains in landbouwgrond onder het niveau van het waterpeil aangebracht. Het doel is dat de maaiveldaling langzamer verloopt.

We informeren de gemeenten over de mogelijkheden van de digitale waterbank. Zoals voorgenomen hebben we met acht gemeenten afspraken gemaakt over de invoering.

Legger waterlopen

We hebben de nieuwe legger¹³ voor de primaire, secundaire en tertiaire wateren vastgesteld. Deze is op 1 januari 2013 in werking getreden. Met deze legger is een eerste stap gezet in de uniformering van onderhoudsverplichtingen. De legger gaat uit van een integrale benadering van waterkwaliteit en -kwantiteit van het watersysteem. Dit vloeit voort uit de Waterwet.

Een aantal onderdelen van de legger werken we nog nader uit. Zo stellen we een visie op voor het onderhoud van de buitenste meters van brede wateren. We onderzoeken of verdere harmonisatie mogelijk is van het onderhoud van wateren die breder zijn dan zes meter en van weg- en dijksloten. Vanaf 2013 wijzigen we de legger jaarlijks, met name naar aanleiding van verleende vergunningen. Daarnaast herzien we de legger bij gebiedsprocessen, zoals het opstellen van peilbesluiten en waterplannen.

Beheerregister

We hebben een kader voor het beheerregister opgesteld. Hierin staat hoe het beheerregister eruit gaat zien, hoe we het willen vullen en op orde houden. Daarna zijn we in een klein gebied ervaring gaan opdoen met het verzamelen en invoeren van gegevens. Door externe softwareproblemen is dit project vertraagd, maar dit levert geen risico's op voor projecten die gebruik maken van gegevens uit het beheerregister, zoals de projecten voor de herziening van peilbesluiten.

Peilbesluiten

Inmiddels heeft 67 procent in plaats van de beoogde 75 procent van ons beheersgebied een actueel peilbesluit. De herziening van de peilbesluiten Anna Paulowna en Waterland is vertraagd. In Anna Paulowna bleken eigenaren en gebruikers van het gebied een wens te hebben het watersysteem anders in te richten. Daarvoor zijn we een gebiedsproces gestart, waarmee we ook de wateropgave willen oplossen. Omdat de nieuwe inrichting gevolgen heeft voor de waterpeilen, ronden we het peilbesluit af nadat de resultaten van het gebiedsproces bekend zijn. De herziening van het peilbesluit Waterland is vertraagd om diverse redenen. We moesten onderzoek doen naar de hoogteligging en bodemdaling. Verder verrichten we op verzoek van de provincie aanvullende onderzoeken in het kader van Natura 2000-regelgeving en vanwege mogelijke effecten op weidevogels. Beide peilbesluiten verwachten we in 2013 vast te stellen.

Met ingang van 2013 actualiseren we tegelijk onze peilbesluiten en legger voor een gebied. Indien gewenst combineren we dit met het oplossen van de wateropgave of het verbeteren van het watersysteem. We verwachten hierdoor efficiencywinst te bereiken, vanwege onderlinge afstemming, gezamenlijk gebruik van gegevens en onderzoeken, en gelijktijdige inspraak en bestuurlijke vaststelling. Een nadeel is dat het actualiseren van peilbesluiten op deze wijze meer tijd vraagt. In 2009 hebben we met de provincie afgesproken dat in 2015 alle peilgebieden een actueel peilbesluit hebben. In overleg met de provincie is de doelstelling aangepast naar 2018. Op basis van de huidige planning halen we dit.

Beheer en onderhoud van waterlopen

Om de KRW-doelen te bereiken, is aangepast beheer van de waterlopen nodig. Het gewenste beheer hebben we vastgelegd in het Waterlopenbeheerplan, een meerjarig onderhoudsplan. De gewenste beheermethoden zijn voor 80 procent opgenomen in de onderhoudsplannen. Het onderhoud van het watersysteem hebben we uitgevoerd volgens de Gedragscode Flora- en Faunawet.

Dit onderhoud hebben we, zoals ieder jaar, geëvalueerd. Verbeteringen en wijzigingen zijn doorgevoerd in de onderhoudsplannen voor 2013. Zo laten we onder andere de oevers zoveel mogelijk met rust, zodat de biodiversiteit op natuurlijke wijze verbetert. Het onderhoud op zuiverheid van de waterlopen hebben we opnieuw aanbesteed. In prestatiebestekken is vastgelegd hoe de

¹³ In de legger is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen, maar ook wie de onderhoudsplichtigen zijn en wat de bijbehorende onderhoudsverplichtingen zijn.

waterlopen er na het maaiwerk uit moeten zien en in welke periode mag worden gemaaid. De wijze waarop het gevraagde resultaat wordt bereikt, bepaalt de aannemer.

De drie in 2011 gestarte voorbeeldprojecten voor de KRW in de Zeevang en de Purmer liepen door in 2012. Hierdoor is een volledige onderhoudscyclus gerealiseerd. De voorlopige conclusie is dat de voorgestelde onderhoudsmethoden goed uitvoerbaar zijn en positieve effecten hebben op de waterkwaliteit. Op basis van de definitieve rapportage, gereed begin 2013, voeren we deze methoden van onderhoud op zuiverheid de komende jaren gefaseerd in.

Vergunningverlening, handhaving en schouw

Om een goed werkend watersysteem te behouden, is voor verschillende activiteiten in en om het watersysteem een watervergunning nodig. 95 procent van de vergunningaanvragen is binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In de gevallen waarbij de termijn niet werd gehaald kwam dit veelal doordat andere overheden niet op tijd stukken aanleverden. Wij zijn niet aansprakelijk gesteld. Naast het afgeven van vergunningen hebben we ook de naleving daarvan gecontroleerd.

Landelijk is de afgelopen jaren ingezet op het digitaal aanvragen van watervergunningen. Het OmgevingsLoket Online (OLO) is sinds 2012 in gebruik voor watervergunningen. Wij hebben bijgedragen aan de ontwikkeling hiervan. Over drie jaar is het gebruik van het OLO verplicht, maar we ontvangen nu al 60 procent van de aanvragen via dit digitale loket. Het systeem is populair, omdat het voor aanvragers (kosten)efficiënt is. Zij kunnen namelijk alle documenten en tekeningen digitaal aanleveren. Pas in 2015 kunnen we een digitale aanvraag ook digitaal verwerken. Tot die tijd handelen we alle aanvragen analoog af.

We publiceren de meeste vergunningen en meldingen op internet en alleen in uitzonderingsgevallen in de lokale krant. Gemeenten ontvangen wekelijks een digitaal overzicht van de aanvragen in hun gemeenten. Zij vinden dit een positieve ontwikkeling.

Voor een goede af- en aanvoer van water is het belangrijk dat de onderhoudsplichtigen van waterlopen hun onderhoudsverplichtingen jaarlijks nakomen. Om dit te controleren hebben we drie schouwen uitgevoerd. In de vroege zomer is in specifieke gebieden, waar de af- en aanvoer van water tot problemen kan leiden, de knelpuntenschouw uitgevoerd. De najaarsschouw voerden we in ons hele gebied uit. In het najaar valt namelijk de meeste regen en is het, om wateroverlast te voorkomen, van belang dat overtollige waterplanten en andere obstakels zijn verwijderd. Ruim 9500 overtreders zijn aangeschreven. 99 procent van deze schouwaanschrijvingen was correct, waarmee we onze doelstelling van 95 procent correcte aanschrijvingen hebben bereikt.

In 2011 is het eindrapport 'Toekomst schouw' opgeleverd. We zijn gestart met de implementatie van dit plan. Het proces van het aanvragen van uitstel van schouw door loonwerkers is verbeterd. Dit is goed ontvangen, want hierdoor hebben we minder onderhoudsplichtigen onterecht aangeschreven. Ook is het proces beter aangestuurd. Hierdoor waren we twee weken eerder klaar dan gepland, ondanks een drie weken latere start vanwege de natte omstandigheden. De communicatie met onderhoudsplichtigen heeft ook beter en vaker plaatsgevonden. Door de procesverbetering waren er 14 procent minder overtredingen dan vorig jaar.

De opleiding van schouwmeesters heeft nog niet plaatsgevonden doordat alle aandacht uitging naar de hierboven genoemde activiteiten. De begeleiding van schouwmeesters is beperkt tot de reguliere schouwbijeenkomst.

Het schouwbeleid is van toepassing op alle waterlopen die in de Legger wateren zijn opgenomen. We kunnen besluiten niet te schouwen op plaatsen waar het onderhoud van het water geen invloed heeft op de aan- en afvoer van water van het omliggende gebied. Dit is uitgetoetst in enkele gebieden en de resultaten zijn goed. Het onderhoud binnen deze gebieden werd op de normale wijze uitgevoerd, zonder extra controle. Om een ontheffing van de schouwplicht te krijgen moet de aanvrager een onderhoudsplan aanleveren. We controleren de uitvoering van dit plan jaarlijks.

Baggeren en saneren

Op basis van het beleidsplan Waterbodems hebben we een nieuw baggerprogramma voor het stedelijk gebied opgesteld. We verwachten in 2013 overeenstemming te bereiken met de provincie over de te onderhouden trajecten en de voorwaarden van het vaarwegbeheer.

Om de uitvoering van de baggerprogramma's en -plannen te ondersteunen hebben we baggerkaarten gemaakt. Ook hebben we binnen het beheersysteem voor de waterlopen een module ontwikkeld voor het vastleggen van baggergegevens.

Onze werkprotocollen op basis van de Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen vormden het uitgangspunt voor het baggerwerk. Onze werkzaamheden zijn gefaseerd uitgevoerd. In bepaalde perioden van het jaar, zoals het broedseizoen, hebben we niet gebaggerd om kwetsbare flora en fauna te ontzien.

We hebben de achterstand van de baggerwerkzaamheden in de boezem ingelopen. In het landelijk gebied hebben we minder baggerwerkzaamheden uitgevoerd dan het langjarig gemiddelde. Het inmeten van de baggerhoeveelheden, vooruitlopend op de uitvoering van baggerwerkzaamheden, vroeg dit jaar meer tijd dan anders. De doelstellingen uit het beleidsplan Waterbodems halen we.

Voor het reguliere baggeronderhoud en grote baggerprojecten hebben we een baggerfonds. Met een jaarlijkse stabiele dotatie verdelen we de jaarlijks fluctuerende uitvoeringskosten voor het baggeren gelijkmatig over een langere periode. De uitvoeringskosten van het baggerwerk waren dit jaar € 8,1 miljoen. In totaal is € 2,0 miljoen aan bijdragen en subsidies ontvangen.

We hebben 475.000 m³ bagger verwijderd, waarvan 5.000 m³ verontreinigde bagger. Dat is minder dan het langjarig gemiddelde. Het voornemen was 400.000 m³.

Het uitgevoerde baggerwerk is verdeeld in:

- 310.000 m³ - landelijk gebied en grote baggerprojecten;
- 70.000 m³ - stedelijk gebied;
- 95.000 m³ - boezem.

Op grond van de Waterwet zijn wij bevoegd gezag voor het saneren van waterbodems. We hebben ernstig verontreinigde locaties geïnventariseerd, beoordeeld en de prioriteit bepaald. De benodigde gegevens zijn opgevraagd bij de instanties die voorheen verantwoordelijk waren voor het saneren van waterbodems. Dit kostte meer tijd dan voorzien, doordat we overeenkomsten moesten opstellen vanwege de Archiefwet. De inventarisatie heeft een lijst opgeleverd met ruim twintig locaties. We hebben een plan van aanpak opgesteld voor het uitvoeren van nader onderzoek om te bepalen of saneren van deze locaties noodzakelijk is. Ons voornemen enkele van deze locaties dit jaar te saneren is niet gehaald. Het opstellen van de prioriteitenlijst en het plan van aanpak vroeg meer tijd dan voorzien. De vertraging is mogelijk van invloed op het tijdig halen van (lokale) KRW-doelen, omdat er niet-gewenste prioritaire¹⁴ stoffen in het waterlichaam voorkomen die afkomstig zijn uit de waterbodem. De komende jaren besluiten we per locatie of sanering noodzakelijk is, en voeren deze uit.

Jaarlijks wordt het beheer van baggerdepots en de verwerking van bagger getoetst op de ISO 9001 en BRL7500 certificering. Uit externe controles kwamen geen onregelmatigheden naar voren. De certificering is met drie jaar verlengd. Het Rijk heeft daarmee alle achttien depots erkend. In de

¹⁴ Prioritaire stoffen vormen een groot risico voor de gezondheid van flora, fauna en mensen in en via het watermilieu. De Europese Commissie heeft normen vastgesteld voor de aanwezigheid van prioritaire stoffen.

depots is ruim 100.000 m³ baggerspecie ontvangen, waarvan 15.000 m³ van derden. In de depots slaan we ook tot grond gerijpte bagger op, die we in eigen werken kunnen toepassen.

We voeren jaarlijks een aantal KRW-maatregelen uit die snel en eenvoudig kunnen worden uitgevoerd of meeliften met andere projecten. Een voorbeeld is (extra) baggeren uit waterkwaliteits-overwegingen. Het landelijke KRW-innovatieproject Baggernut is afgerond. In dit project zijn nieuwe kennis en verschillende gereedschappen ontwikkeld om efficiënter te kunnen baggeren ten behoeve van de waterkwaliteit.

Maatregelen om het watersysteem te verbeteren

De vervolgstudie naar de extra gemaalcapaciteit op de Schermerboezem is de afgelopen jaren uitgevoerd. Tevens zijn studies uitgevoerd om de regionale waterkeringen aan het vereiste beschermingsniveau te laten voldoen. Deze studies zijn in samenhang met elkaar uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een optimale oplossing voor de middellange termijn, gericht op bemaling én versterking van de regionale waterkeringen. We hebben besloten te starten met de voorbereiding van de bouw van gemalen bij Schardam en Monnickendam in combinatie met compartimenteringwerken. Door de extra gemalen is een betere beheersing van het waterpeil mogelijk en hoeven we 18 kilometer regionale waterkering niet te versterken.

Beheer hoeveelheid water

We hebben in het beheer van het watersysteem rekening gehouden met de gebruiksfunctie van gebieden. Wateroverlast en -schaarste zijn zoveel mogelijk voorkomen. Met onze gemalen, stuwen en inlaten hebben we de waterpeilen geregeld overeenkomstig de peilbesluiten. Momenteel ontwikkelen we een instrument waarmee we beter kunnen controleren of we de juiste waterpeilen aanhouden. Hiermee kunnen we op basis van vele dagelijkse metingen van het waterpeil afwijkingen ten opzichte van het peilbesluit in beeld brengen.

Het jaar begon met vorst en sneeuw. Het eerste kwartaal was gemiddeld droger dan normaal. Het voorjaar was zacht en zonnig, maar vooral in april en de eerste helft van mei viel er bijna dagelijks neerslag, waardoor het tweede kwartaal relatief nat was. Hierdoor lieten we pas laat water in. De zomer was zonder meer nat te noemen. Er viel ongeveer 70 millimeter neerslag meer dan gemiddeld. Door de natte en warme nazomer groeide het riet welig en leverde het onderhoud aan de waterlopen veel extra groenafval op. Het laatste kwartaal viel opnieuw relatief veel neerslag met als uitschieter de maand oktober. In 2012 viel er circa 100 millimeter meer dan gemiddeld per jaar de afgelopen vijftien jaar. Als gevolg hiervan hoefden we niet veel water in te laten, maar hebben de gemalen meer uren gedraaid en zijn de energiekosten daardoor ook hoger.

Wateroverlast en -schade beperken we zoveel mogelijk door optimaal gebruik te maken van de bergingsmogelijkheden in het watersysteem. In gebieden waar stuwen, inlaten en gemalen zijn geautomatiseerd, regelen we de hoeveelheid water die zij afvoeren of vasthouden via een centrale sturing. We kunnen zo, daar waar ruimte beschikbaar is, water langer vasthouden. In gebiedsregelingen leggen we vast welke instellingen de kunstwerken moeten hebben onder verschillende omstandigheden. Het systeem regelt zich vervolgens zelf. Tot 2016 leggen we 37 gebiedsregelingen aan. Dit jaar hebben we zes gebiedsregelingen in gebruik genomen. In totaal hebben we er nu dertien. We testen nog vijf andere aangelegde regelingen. De voorbereidingen voor drie andere gebiedsregelingen zijn gestart.

Assetmanagement voor peilregulerende werken

In 2011 zijn we gestart met het beheer van de gemalen en geautomatiseerde stuwen op basis van het principe van assetmanagement¹⁵. Deze objecten zijn opnieuw ingedeeld in drie categorieën, op basis van risicoprofielen. Deze profielen geven aan welke risico's we willen en kunnen lopen in het beheer van onze werken. Voor elke categorie hebben we de onderhoudstrategie bepaald. De risicoprofielen evalueren we regelmatig.

Ons voornemen de resultaten van assetmanagement over 2011 te evalueren hebben we niet uitgevoerd, omdat we de aanpak hebben aangepast door te werken met risicoprofielen en we een andere indeling hanteren. Bovendien zijn de resultaten van assetmanagement pas na enkele jaren zichtbaar.

Kunstwerken

Om de waterhuishoudkundige functies van de watersystemen te waarborgen, hebben we aan 28 gemalen groot onderhoud uitgevoerd. Verder hebben we acht gemalen volledig vervangen, waaronder drie gemalen in de Zijpe. Het gemaal Baarsdorpermeer wordt in 2013 opgeleverd. Waar mogelijk hebben we het groot onderhoud gecombineerd met aanpassingen vanuit het programma Wateropgave. Op Texel is het vervangen en automatiseren van 38 stuwen afgerond. De Stontelersluis en de deuren van de Grote Sluis in Hoorn zijn gerenoveerd en in gebruik genomen.

We hebben tijdelijke bemalingsvoorzieningen aangeschaft die we gebruiken bij calamiteiten, zoals stroomuitval, een plotseling defect gemaal en bij de renovatie van gemalen. Hierdoor hoeven we minder tijdelijke bemalingshuren te huren. De dieselmotoren van de gemalen in de Groetpolder en Wervershoof vervangen we pas in 2013. Dit levert geen risico's op voor het bemalen van deze polders.

Het watersysteem als elektriciteitsbuffer

Onze werken, zoals gemalen, verbruiken veel energie. Het aanbod hiervan varieert gedurende de dag. Wij zien het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid ons gebruik zo goed mogelijk af te stemmen op het aanbod. Dit doen we bijvoorbeeld met de draaiuren van gemalen. Om in te spelen op de schommelingen in het elektriciteitsaanbod, moeten we de waterpeilen dynamisch beheren. Dit dynamische peilbeheer voeren we de komende jaren door in het programma gebiedsregelingen. Voor de Verenigde Raaksmats- en Nedorperkoggeboezem (VRNK-boezem) is de gebiedsregeling aangepast om het dynamisch peilbeheer mogelijk te maken.

3.5.4 Wat heeft het beheer van het watersysteem in 2012 gekost?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Beheer watersystemen	Externe kosten	20,0	19,2
	Externe opbrengsten	-1,6	-1,3
	Kapitaallasten	15,8	14,6
	Voorzieningen	12,9	12,9
	Interne kosten	18,1	19,7
	Onvoorzien	0,0	0,3
	Totaal	65,2	65,4

¹⁵ Met behulp van assetmanagement kan een langetermijnstrategie worden bepaald voor het beheer en onderhoud van kapitaalintensieve bedrijfsmiddelen (assets), zoals een weg, gemaal of rioolwaterzuiveringsinstallatie. Op een transparante, rechtmatige en doelmatige wijze worden keuzes gemaakt over de benodigde prestaties, te accepteren risico's en verwachte uitgaven gedurende de levensduur van de bedrijfsmiddelen.

Externe kosten

In verband met de grote hoeveelheid neerslag zijn de energiekosten voor peilbeheer € 0,5 miljoen hoger dan begroot.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten zijn € 0,3 miljoen hoger door verschillende oorzaken, waaronder ontvangen bijdragen van gemeenten (bijv. Park van Luna) en de provincie (Pilot meerlaagsveiligheid 3Di).

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn € 1,2 miljoen hoger dan de begroting. Dit komt door twee oorzaken.

- Via een begrotingswijziging is een subsidiebijdrage in zijn geheel in mindering gebracht op de begrote kapitaallasten in 2012, met veel lagere kapitaallasten als gevolg. Maar deze subsidiebijdrage had over meerdere jaren gespreid moeten worden. In de jaarrekening is het wel goed verwerkt. Dit zorgt voor een toename van de kapitaallasten met € 0,8 miljoen ten opzichte van de begroting.
- Daarnaast zijn investeringen gedurende het jaar gereed gemeld in plaats van aan het einde van het jaar. Hierdoor schrijven we eerder af en stijgen de kapitaallasten met € 0,4 miljoen.

Interne kosten

De interne kosten zijn € 1,6 miljoen lager dan begroot. Het verschil komt voor € 0,8 miljoen doordat uren voor handhaving geheel zijn begroot op het beleidsprogramma 'Voldoende Water' in plaats van zowel op 'Schoon Water' als 'Voldoende Water'.

We hebben minder uren besteed aan baggerprojecten, onder meer door het aflopen van het stedelijk baggerplan en een verschuiving van interne capaciteit. Ook zijn de werkelijke bestede uren voor calamiteitenoefeningen lager, omdat oefeningen op kleinere schaal zijn uitgevoerd.

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Beheer watersystemen	Uitgaven	7,7	7,8
	Inkomsten	-0,1	-1,0
	Totaal	7,6	6,8

De inkomsten zijn € 0,9 miljoen lager. Dit wordt deels veroorzaakt door project Wormer- en Jisperwater. Door de grote hoeveelheid neerslag bleek het niet mogelijk een onderwaterdrainage aan te leggen. Daarom zijn de bijdragen van derden aan het project € 0,3 miljoen lager. Het restant komt door verschillende kleine afwijkingen op andere investeringsprojecten.

4 Schoon water

We zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Water in beekjes, sloten, kanalen, plassen en meren moet schoon zijn. Ook veilig recreëren in en op het water vraagt om schoon water. Dit bereiken we door het zuiveren van afvalwater, het onderhouden en baggeren van waterlopen en het investeren in maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Maar ook door het verlenen van watervergunningen en het toezicht houden op lozingen.

4.1 Indicatoren Schoon water

Effect	Resultaten	Prestaties	
Schoon water	In 2027 voldoen de 54 waterlichamen in het beheersgebied aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem overeenkomstig de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) Het in stand houden van het watersysteem, gericht op de vastgestelde functies	In 2015 zijn de inrichtings-, beheer- en onderzoeksmaatregelen uit het KRW-programma afgerond	
		De wateren voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan	
		In 2015 zijn de lozingen afgestemd op de waterkwaliteit van het ontvangende watersysteem	
		In 2015 voldoen de zuiveringskringen aan de lozingsnormen	

4.2 Programma Kaderrichtlijn Water

4.2.1 Doelstelling

In 2027 voldoen de 54¹⁶ waterlichamen in ons beheersgebied aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de KRW. In de periode tot 2027 blijft de waterkwaliteit minimaal in dezelfde kwaliteitsklasse.

4.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De KRW-cyclus kent de volgende planperiodes.

- 2010-2015
- 2016-2021
- 2022-2027

Voor het behalen van de doelstelling in 2027 hebben we voor de eerste planperiode (2010-2015) een KRW-maatregelenpakket met resultaatverplichting bepaald. Daarmee is een eerste stap gezet in de richting van de einddoelstelling.

Het doel van de KRW is tweeledig.

- De kwaliteit van het oppervlaktewater minimaal op hetzelfde niveau houden (geen achteruitgang).
- Uiterlijk in 2027 over een gezond en betrouwbaar watersysteem beschikken, voldoende veerkrachtig om storingen op te vangen.

In 2013 doen we een tussentijdse voortgangsmeting, waarbij we doelstellingen en aanpak evalueren op basis van onderzoek.

¹⁶ In het Jaarplan 2012 stond '58 waterlichamen'. Er bestaan binnen ons gebied maar 54 waterlichamen.

Het KRW-programma omvat:

- aanleg van natuurvriendelijke oevers, voorzieningen voor vismigratie en andere inrichtingsmaatregelen;
- omschakeling naar natuurvriendelijk onderhoud;
- onderzoek;
- monitoring, evaluatie en rapportage.

4.2.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Investeringsmaatregelen

Met het rompprogramma van de KRW richten we het watersysteem op diverse plaatsen anders in. Door de ontwikkeling van nieuwe flora en fauna mogelijk te maken, verwachten we een verbetering van de waterkwaliteit. We gaan tot en met 2015 95 kilometer oever natuurvriendelijk inrichten. In 2012 hebben we 25 kilometer oever natuurvriendelijk ingericht, waarmee overeenkomstig onze planning in totaal 40 kilometer is gerealiseerd.

We bevorderen de vismigratie door 33 locaties passeerbaar te maken voor vissen. Dit doen we om een betere visstand in het watersysteem te bereiken. We hebben acht vismigratieknelpunten opgelost, waardoor in totaal zeventien knelpunten zijn opgelost. Dit loopt conform onze planning. De sluizen en gemalen in en langs het Noordzeekanaal zijn een onneembaar obstakel voor vissen. Rijkswaterstaat, enkele waterschappen, de gemeente en Haven Amsterdam en de hengelsportfederatie werken samen om dit probleem op te lossen. Voor deze samenwerking werden een intentieverklaring en samenwerkingsovereenkomst gesloten. Onderzoek naar de palingtrek bij de sluizen is het eerste project van de samenwerking 'Ecologische verbindingszone Noordzeekanaal en ommelanden'.

Inrichtingsmaatregelen binnen lopende projecten en het huidige beheer

We hebben de volgende overige inrichtingsmaatregelen uitgevoerd:

- verwijderen geërodeerde oeverbescherming (1 km);
- afvoeren snoeisel, maaisel, blad etcetera (3,4 ha);
- opheffen doodlopende sloten (10 stuks);
- saneren van riooloverstort (1 stuks);
- verplaatsen waterinlaatpunt (1 stuks).

De inrichtingsmaatregelen gericht op het beperken van het inlaten van gebiedsvreemd water in het nationaal landschap Laag Holland zijn vertraagd door herprioritering. We voeren ze in 2013 uit. We zijn een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor flexibel peilbeheer in zeven peilgebieden in Noord-Kennemerland. Dit onderzoek ronden we af in 2013. De resultaten verwerken we in het nieuwe peilbesluit.

Omschakelen naar natuurvriendelijk onderhoud

We hebben onderzoek gedaan naar mogelijkheden om natuurvriendelijker te baggeren. De voorlopige conclusie is dat we met het toepassen van de werkprotocollen Flora- en Faunawet een grote stap hebben gezet. Door het aanpassen van de baggertechnieken is verdere verbetering mogelijk. De uitkomsten van het onderzoek voeren we in 2013 door in onze onderhoudsplannen.

We hebben het werken volgens de werkprotocollen Flora- en Faunawet voorgeschreven in de maaibestekken. Door maximaal twee maairondes uit te voeren krijgt de ontwikkeling van flora en fauna meer kans.

Ruim 75 procent van alle in het WBP4 genoemde resultaatverplichte beheer- en onderhoudsactiviteiten is gerealiseerd. Het gaat om natuurvriendelijk baggeren, natuurvriendelijk verwijderen van water- en oeverplanten, verwijderen van drijfslagen en kroos en visbeheer. In 2013 verwachten we duidelijkheid te krijgen over mogelijkheden de inlaat van gebiedsvreemd water te beperken.

Onderzoek

We hebben onderzoek uitgevoerd naar de achtergrondbelasting van het watersysteem met voedingsstoffen. Dit onderzoek laat zien hoe groot de invloed van verschillende bronnen (bodem, bemesting) is op de waterkwaliteit. Hierbij gaat het om voedingsstoffen die vanuit historisch landgebruik of van nature in ons gebied aanwezig zijn. De achtergrondbelasting kunnen we niet of nauwelijks beïnvloeden. Als de invloed van de achtergrondbelasting op de waterkwaliteit groot is, hebben maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren weinig effect. De eerste fase in de studie naar de achtergrondbelasting van 16 waterlichamen hebben we afgerond. Fase 2 is gestart. Daarin onderzoeken we 35 waterlichamen. De uitkomsten van het onderzoek gebruiken we als onderbouwing voor eventuele nieuwe KRW-doelen in het stroomgebiedbeheerplan Rijndelta voor de tweede planperiode (SGBP2).

We zijn begonnen met twee nieuwe onderzoeken van het KRW-onderzoeksmatregelenpakket. Zeven onderzoeksprojecten zijn afgerond. We hebben inzicht gekregen in de effectiviteit van maatregelen en hebben mogelijke nieuwe maatregelen verkend.

Monitoring, evaluatie en rapportage

De KRW verplicht ons wettelijk de chemische en biologische kwaliteit van onze waterlichamen te monitoren. We hebben daarvoor metingen verricht. Daarnaast moeten we het effect van uitgevoerde maatregelen monitoren. We hebben het effect gemeten van de maatregelen die we hebben uitgevoerd. Het gaat voornamelijk om vispassages.

Voor de tweede keer hebben we over de KRW-maatregelen gerapporteerd aan de Tweede Kamer. Voor alle waterlichamen in ons werkgebied hebben we de chemische en biologische toestand van de waterkwaliteit bepaald. Deze KRW-toets is uitgevoerd met monitoringsgegevens van 2008-2010 (1^e monitoringsronde). Dit was ter voorbereiding op het SGBP2. De uitkomsten van de toets zijn ingevoerd in het landelijke KRW-Portaal¹⁷. Wat de uitkomsten betekenen voor onze KRW-opgave wordt duidelijk in het eerste kwartaal van 2013.

We zijn verantwoordelijk voor de waterkwaliteit op 32 officiële zwemwaterlocaties en bewaken en rapporteren over deze kwaliteit aan de Europese Unie. De Europese Zwemwaterrichtlijn schrijft voor dat in 2015 de officiële zwemwaterlocaties tenminste de status 'aanvaardbaar' hebben. Om dit te bereiken hebben we de huidige kwaliteit van de zwemwaterlocaties onderzocht. De uitkomsten van dit onderzoek hebben we vastgelegd in zwemwaterprofielen. Een zwemwaterprofiel is een uitgebreide karakterschets van een zwemwater, met daarin een beschrijving van bronnen van verontreiniging en risico's die hieruit voortkomen. De zwemwaterprofielen gebruiken we om te bepalen welke maatregelen nodig zijn om de veiligheid van zwemwaterlocaties te vergroten. De voorbereiding van deze maatregelen is gestart.

4.2.4 Wat heeft het programma KRW in 2012 gekost?

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Investeringsprogramma KRW	Uitgaven	1,7	1,5
	Totaal	1,7	1,5

¹⁷ Om het KRW-proces te ondersteunen en te versnellen is het KRW-Portaal ontwikkeld voor het aanleveren en uitwisselen van de KRW-gegevens en rapportage.

4.3 Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving

4.3.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 54¹⁸ waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de KRW. Het watersysteem wordt in stand gehouden, gericht op de vastgestelde functies.

4.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Vanuit onze toezichthoudende rol zien we erop toe dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in 2015 voldoen aan de vergunningseisen. We verstrekken alle vergunningen binnen de wettelijk gestelde termijnen en verlenen deze op maatschappelijk verantwoorde wijze. We zien toe op de naleving van wet- en regelgeving en de naleving vergunningen door de vergunninghouder. Als het noodzakelijk is, dwingen we het naleven van regels en vergunningen af door te handhaven.

4.3.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Meldingen over lozingen van inrichtingen worden via de Activiteiten Internet Module gedaan en niet via het OmgevingsLoket Online (OLO). Ook watervergunningen voor lozingen kunnen nog niet via het OLO worden aangevraagd. We hebben overleg gevoerd met gemeenten, milieudiensten, provincie en Rijkswaterstaat over samenwerking bij ingewikkelde lozingen, samenloop¹⁹ en het OLO.

Samen met zes andere waterschappen en Rijkswaterstaat ontwikkelen we een nieuw informatie-systeem voor de werkprocessen vergunningverlening en handhaving. We verwachten dat dit systeem onze huidige systemen in 2014 vervangt.

De samenleving verwacht van ons bij vergunningverlening en handhaving dat wij denken vanuit de te beschermen waarden en minder vanuit normen. Dat vroeg om een omslag in denken en werken. Inmiddels hebben we deze omslag bereikt. Een belangrijke graadmeter is dat aantal bezwaren over vergunningen in 2012 aanzienlijk lager was dan in eerdere jaren. Daarnaast zijn minder aanvragen afgewezen. Ook is minder vaak aan aanvragers gevraagd om hun aanvraag in te trekken en hebben wij minder aanvragen buiten behandeling gelaten.

Vergunningverlening

De maximale doorlooptijd voor het beslissen op een vergunningaanvraag is wettelijk verankerd en voorzien van sancties. We hebben alle aanvragen binnen de termijnen afgehandeld. Er zijn in totaal twaalf watervergunningen voor lozingen verleend. Tegen drie watervergunningen zijn zienswijzen ingediend. Dit heeft in twee gevallen geleid tot aanpassing van de vergunning. Over een vergunning is beroep ingesteld bij de Raad van State.

We hebben de jaarlijkse actualisering van de vergunningen voor effluentlozingen²⁰ van de rwzi's uitgevoerd. Deze voldoen aan de normen van het Waterbesluit. Vanaf 2014 vervalt de vergunningplicht voor de rwzi's. De effluentlozingen gaan dan onder algemene regels vallen van het Activiteitenbesluit. De overgangstermijn is drie jaar, zodat uiterlijk 2017 alle watervergunningen zijn vervallen. Het is niet te verwachten dat we op grond van de gewijzigde wetgeving andere maatregelen moeten nemen dan al volgens de huidige vergunningvoorschriften worden geëist. De voorschriften over monitoringsprogramma's op probleemstoffen in het geloosde effluent vervallen.

¹⁸ In het Jaarplan 2012 stond '58 waterlichamen'. Er bestaan binnen ons gebied maar 54 waterlichamen.

¹⁹ Samenloop van bevoegdheden kan zich voordoen bij overlappend beheer van grondgebied of als voor een activiteit in een watersysteem meerdere bestuursorganen bevoegd gezag zijn. In gevallen van samenloop verleent één bestuursorgaan één watervergunning.

²⁰ Het gezuiverde afvalwater dat wordt geloosd op het oppervlaktewater.

Voor alle rechtstreekse lozingen op de rwzi's (aanvoer per vrachtwagen) maken we geen vergunningen, maar stellen we privaatrechtelijke overeenkomsten op. We hebben negen overeenkomsten opgesteld.

Advisering

Door veranderde wetgeving is onze verantwoordelijkheid voor vergunningverlening voor indirecte lozingen enkele jaren geleden overgegaan naar de gemeenten. De verwachting was dat daardoor het aantal adviezen over indirecte lozingen aan gemeenten zou toenemen. Dit is niet gebeurd. Gemeenten nemen sporadisch contact op en zien niet de noodzaak om indirecte lozingen te voorzien van actuele vergunningen. We spannen ons in de samenwerking met gemeenten op dit punt te verbeteren.

Meldplicht

Als gevolg van verschillende algemene regelingen voor lozingen verschuift het accent van vergunningplicht steeds meer naar meldingsplicht en van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. Deze verandering heeft niet alleen technische consequenties, maar vooral communicatieve. Waar we eerst voornamelijk een aanvraag toetsten aan geldende wet- en regelgeving en beleid, hebben we nu een voorlichtende rol. Daar waar nodig kunnen we aanvullende regels (maatwerk) opstellen, maar hier gaan we zeer terughoudend mee om. In totaal ontvingen we 110 meldingen van activiteiten die onder algemene regelingen vallen. In zeventien gevallen heeft dit geleid tot maatwerk.

Handhaven

Voor de handhaving van watervergunningen en wetgeving zijn ruim 1.750 controles uitgevoerd. We werkten hierbij samen met onze handhavingpartners en stemden onze activiteiten op elkaar af. Veel aandacht hadden we voor de werkzaamheden van Taqa (gastracé Bergermeer – Boekelermeer) en de baggerdepots, waarbij diverse malen handhavend is opgetreden.

Bij 170 controles zijn overtredingen geconstateerd, waarvan 63 procent binnen korte tijd zijn verholpen. Dit is veel lager dan in voorgaande jaren (95 procent). Gezien de ervaringen met het nalevinggedrag is besloten om in 2013 nadrukkelijker te sturen op het snel beëindigen van geconstateerde overtredingen.

Het toezicht op lozingen plannen we in op basis van de risico's. We maken daarbij een inschatting van de gevolgen voor het watersysteem. Uit oogpunt van effectiviteit en efficiëntie werken we projectmatig. De bedrijven zijn ingedeeld in klassen op basis van het naleefgedrag. Bedrijven die de regels goed naleven, belonen we met een lagere inspectiefrequentie. We hebben 69 procent van de inspecties projectmatig uitgevoerd bij onze speerpunten veehouderij, akkerbouw, bloembollen, rwzi's, glastuinbouwbedrijven en fruittelers. Hiermee hebben we de doelstelling van 60 procent ruimschoots gehaald. Bij 3 procent van de inspecties hebben we samengewerkt met milieudiensten en gemeenten.

4.4 Beheersing van lozingen: afvalwaterketen

4.4.1 Doelstelling

In 2027 voldoen de 54²¹ waterlichamen aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de KRW. Het watersysteem houden we in stand, gericht op de vastgestelde functies.

4.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Wij willen verontreiniging als gevolg van indirecte lozingen op het oppervlaktewater via het gemeentelijke rioolstelsel en directe lozingen met behulp van rwzi's terugdringen.

²¹ In het Jaarplan 2012 stond '58 waterlichamen'. Er bestaan binnen ons gebied maar 54 waterlichamen.

In 2015 zijn de lozingen afgestemd op de waterkwaliteit van het ontvangende watersysteem en voldoen onze rwzi's aan de lozingsnormen. We saneren de verontreiniging ten gevolge van directe lozingen op het oppervlaktewater en adviseren de provincie en de gemeenten over indirecte lozingen via het gemeentelijke rioolstelsel en via de rwzi's op het oppervlaktewater.

4.4.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Visie en samenwerking

We hebben de 'Toekomstvisie (afval)waterketen, meer dan afvalwater alleen' vastgesteld. Met deze visie geven we invulling aan de afspraken uit het Bestuursakkoord Water. Daarnaast is op landelijk niveau de 'Routekaart Afvalwaterketen' vastgesteld. Deze bevat de visie van waterschappen en gemeenten op de ontwikkelingen in de afvalwaterketen van 2012 tot 2030. Afvalwater wordt steeds meer gezien als een bron van duurzame energie, water en schaarse grondstoffen.

De inzet van de toekomstvisie is de doelmatigheid in de (afval)waterketen te vergroten door kennis en capaciteit te bundelen, het beheer te professionaliseren, per regio afspraken te maken over investeringsbeslissingen en een effectieve en efficiënte uitvoering van operationele taken te bereiken. Het doel is dat alle waterschappen en gemeenten samen een besparing bereiken tot € 380 miljoen per jaar in 2020. De visie op de waterketen kent vier thema's:

- Begin bij de bron;
- Samenwerken in één waterketen;
- Functies van afvalwater;
- Toekomstbestendige bedrijfsvoering.

We zijn voor deze vier thema's gestart met het uitwerken van maatregelen.

Begin bij de bron

Door te beïnvloeden welk water wel of niet in het afvalwatersysteem komt, beïnvloeden we de hoeveelheid en de samenstelling van het afvalwater. We scheiden waterstromen en behandelen ze afzonderlijk.

Het voorgenomen discrepantieonderzoek²² is niet uitgevoerd. In plaats daarvan is ingezet op het inlopen van achterstanden in de heffingen. Sinds eind 2012 ontwikkelen we een nieuwe methodiek om discrepanties per zuiveringskring in beeld te brengen met behulp van kaartmateriaal uit onze digitale informatiesystemen. We nemen dit begin 2013 in gebruik en voeren daarmee het discrepantieonderzoek uit.

In 2011 hebben we voor het laatst deelgenomen aan de bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer met andere afvalwaterbeheerders in Nederland (benchmark). In 2013 voeren we de volgende benchmark uit. We zijn lid van de werkgroep die bepaalt hoe we de benchmark uitvoeren.

In geval van verontreinigingproblemen namen wij ons voor de samenwerking te zoeken met waterpartners en saneren bij de bron als uitgangspunt te kiezen. Maar er hebben zich geen verontreinigingproblemen voorgedaan.

Samenwerken in één waterketen

De lopende samenwerking in de afvalwaterketen kreeg door het Bestuursakkoord Water nieuwe impulsen. Een aanjaagteam bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten en onze organisatie, heeft vijf samenwerkingsregio's opgezet binnen ons gebied. Met drie van deze regio's hebben we een convenant gesloten, waarin afspraken staan om de samenwerking te intensiveren. Tevens vormden we in deze regio's bestuurlijke duo's, bestaande uit een wethouder en onze portefeuillehouder Waterketen. We verwachten voor de zomer 2013 met de overige twee regio's ook een convenant af te sluiten.

²² We meten de hoeveelheid vuil water die we ontvangen op een rwzi (= aantal inwoner equivalenten). We heffen echter belasting voor een hoeveelheid vuil water die we op basis van kentallen hebben ingeschat (= aantal vervuilingseenheden). In een discrepantie-onderzoek brengen we de afwijking tussen beide in kaart.

De samenwerking richt zich in dit stadium vooral op het operationeel niveau, zoals monitoring, meten van neerslag en gezamenlijk aanbesteden van onderhoud en inspectie. In de toekomst breiden we de samenwerking uit naar beleidontwikkeling en samenwerkingsstructuren.

Ter versterking van de bestuurlijke betrokkenheid bij de afvalwaterketen zijn in alle regio's workshops gehouden waarin van gedachten is gewisseld over de kansen die de samenwerking biedt. Ook organiseerden we bezoeken aan de rwzi's. De interne regiegroep Waterketen is in de nieuwe organisatiestructuur opgegaan in het portefeuillehoudersoverleg Waterketen. Met bovengenoemde activiteiten gaven we tevens invulling aan de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie uit het onderzoek naar de samenwerking in de afvalwaterketen.

Met de gemeente Hoorn is ambtelijk overeenstemming bereikt over een nieuw afvalwaterakkoord, dat we in 2013 afronden. Ter vervanging van de aansluitvergunningen hebben we met vijf gemeenten afspraken voorbereid, die we toevoegen aan de afvalwaterakkoorden. We brachten op tien gemeentelijke rioleringsplannen advies uit aan de gemeenten, om goed om te gaan met regen- en afvalwater. Dit met het oog op het terugdringen van de overstort van rioolwater op oppervlaktewater.

Met vier verschillende clusters van gemeenten voeren we monitoringsprogramma's uit (Noordkop, Westfriesland, CHUL²³, Laag Holland). Met circa 20 gemeenten voerden we gezamenlijke meetprojecten uit. Enkele gemeenten doen dit in eigen beheer. Deze meetprojecten geven inzicht in de afvalwaterstromen in rioolstelsels.

In het blad 'Zuiver' hebben we verslag gedaan aan onze samenwerkingspartners, waaronder gemeenten, andere overheden en beheerders van IBA's²⁴.

Functies van afvalwater

Afvalwater bevat onder andere energie, nutriënten (voedingsstoffen) en water. Het heeft daardoor een functie als drager van waardevolle grondstoffen, die teruggewonnen kunnen worden. Ook heeft het afvalwater uit de waterketen een functie in relatie tot de waterkwaliteitsdoelstelling van het watersysteem waarop we het lozen.

Relatie waterkwaliteit

Alle rwzi's, uitgezonderd Den Helder, voldeden aan de normen van het Waterbesluit. Den Helder voldeed aan de verruimde lozingsnormen. Rwwi Den Helder verbouwen we in 2013 – 2015, zodat deze in 2015 voldoet aan de normen van het Waterbesluit.

Het onderzoek naar de effecten van effluentlozingen van rwzi's op de waterkwaliteit is voortgezet als onderdeel van het meerjarig onderzoeksproject 'Achtergrondbelasting KRW waterlichamen HHNK'. Dit project startte in 2011 en loopt door tot na 2013. We verwachten dat we eind 2013 voor een groot deel van de KRW-oppervlaktewaterlichamen resultaten kunnen rapporteren. Voor de boezemstelsels verwachten we de resultaten eind 2014. De meeste rwzi's lozen daarop.

Van afval naar grondstof

In alle plannen voor de afvalwaterketen hielden we rekening met inrichting volgens het principe van NEWaterfabriek. De N staat voor nutriënten, de E voor energie en de W voor water. Duurzaamheid is hierin een belangrijk uitgangspunt.

We hebben plannen gemaakt voor de rwzi en het transportsysteem Geestmerambacht. Voor de zuivering Wieringermeer/Agriport bleek het aantal samenwerkingspartners en mogelijkheden zo groot, dat we meer tijd nodig hebben voor het opstellen van het programma van eisen (PvE). Eind 2013 verwachten we hierover een besluit te nemen. Voor de waterketens Alkmaar en Beemster

²³ Castricum, Heiloo, Uitgeest en Langedijk

²⁴ Dit zijn lokale voorzieningen voor het behandelen van afvalwater, die gemeenten in het buitengebied hebben aangelegd op plaatsen waar geen riolering aanwezig is.

hebben we de plannen afgerond. Het opstellen van het Basiszuiveringsplan voor de water-keten Ursem is uitgesteld tot 2013. Dit levert geen risico's op. De plannen voor de aanpassingen aan de persleidingen Callantsoog en Oostzaan zijn afgerond. We zijn gestart met het voorbereiden van de uitvoering. Het plan voor het transportsysteem Uitgeest is begin 2013 gereed. De voorbereiding van de verlegging van persleidingen in verband met het project Westfrisiaweg vindt plaats onder hoge druk. De provincie heeft de regie op dit project en hanteert een ambitieuze planning.

Toekomstbestendige bedrijfsvoering

Assetmanagement

De aanpak van de meest risicovolle persleidingen vond plaats op basis van de principes van assetmanagement. Ervaringen hiermee wisselden we uit met PWN. Voor het beheer en de bouw van zuiveringen, gemalen en persleidingen geven we assetmanagement in 2013 verder vorm.

Energie-efficiency

Het energie-efficiency plan hebben we vernieuwd en dit geldt tot 2018. We voldoen daarmee aan onze beleidsdoelstellingen en de meerjarenafspraken energie-efficiency (MJA-3²⁵). De verwachting is dat we op de rwzi's over de periode 2008-2012 een efficiëntiewinst van 14 procent behalen, tegen de norm van 10 procent.

De nieuwe biogasopwerkingsinstallatie van rwzi Beverwijk ging in bedrijf. Van biogas maken we groen aardgas, waarop we dienstauto's laten rijden en waarmee we het aardgasnet van de gemeente Beverwijk en omgeving voeden. We hebben 870.000 m³ groen aardgas geproduceerd. Dit betekent een afname van de CO₂-emmissie van circa 1,5 miljoen kg. De installaties zijn aangepast, waardoor we in 2013 ruimschoots 1 miljoen m³ (en mogelijk veel meer) groen aardgas produceren.

Uit de aardgasopwerkingsinstallatie van rwzi Beverwijk komt groen CO₂. We hebben gesprekken gevoerd met PWN over plannen om dit groene CO₂ in te zetten voor de productie van drinkwater. Hiermee wordt deze groene grondstof opnieuw binnen de waterkringloop benut. Wij zijn net als PWN enthousiast over dit project en spannen ons beiden in om dit in 2013 te realiseren. Het gaat om circa 1 miljoen kg vloeibaar CO₂. Dit draagt bij aan de oplossing van wereldwijde CO₂-problematiek en het beperken van de opwarming van de aarde.

De warmtekoppeling tussen de slibdrooginstallatie (SDI) en rwzi Beverwijk is in bedrijf genomen. We plaatsten een leidingsysteem en een warmtewisselaar, waardoor we met de restwarmte van de SDI het bedrijfsgebouw en de gistingstanken verwarmen. We besparen hiermee jaarlijks 300.000 m³ aardgas.

Door verbeteringen in de bedrijfsvoering produceert rwzi Zaandam extra biogas. Door de plaatsing van een tweede gasmotor voor warmtekrachtkoppeling winnen we nog meer energie terug uit deze rwzi, door warmte en elektriciteit op te wekken. Na wat opstartproblemen draait deze installatie vanaf juli en is 347.000 kWh extra opgewekt.

Wij kijken goed naar slibreductie, nieuwe methoden en de juiste locatie van slibvergisting. Duurzaamheid en kosten zijn bepalend. In de alinea over verwerkt slib lichten we de resultaten van de slibstrategiestudie toe.

Innovatie

Voor de rwzi Beemster onderzochten we of de inzet van fijnzeven als behandelingsmethodiek voor afvalwater doelmatiger is dan een uitbreiding met de nieuwste biologische techniek (NEREDA[®]techniek). Het eindresultaat van dit onderzoek verwachten we in 2013.

²⁵ De meerjarenafspraken energie-efficiency zijn overeenkomsten tussen de overheid en bedrijven, instellingen, gemeenten en waterschappen over het effectiever en efficiënter inzetten van energie.

Ook is op deze rwzi op proef, als nieuwe techniek, een defoamer geplaatst. Dit is een apparaat waarmee we versturende drijfslagen mechanisch verwijderen zonder het gebruik van chemicaliën. Het ontstaan van een drijfslag in een nabezinktank wordt hiermee op duurzame wijze voorkomen. Dit heeft geleid tot een betere kwaliteit van het gezuiverde afvalwater, minder verbruik van chemicaliën, lager energieverbruik en daardoor lagere kosten. Deze techniek is zo succesvol, dat deze is genomineerd voor de landelijke waterschapsinnovatieprijs. Inmiddels hebben we drie defoamers aangeschaft. We overwegen, na analyse van kosten en baten, deze techniek in de toekomst ook op andere rwzi's in te zetten.

Het onderzoeksproject Kreekrijk, gericht op decentrale sanitatie²⁶, is gestopt. De gemeente Zaanstad had hier geen tijd voor. Uit het onderzoek met de gemeente Alkmaar om afvalwater-stromen te sturen bleek dat de kwaliteit van het overstortende regenwater minder goed was dan verwacht. Dit leidt tot vervolgonderzoek in 2013.

We hebben meegedaan aan landelijke onderzoeksprojecten, waaronder één naar thermische slibreductie²⁷ op de rwzi Amersfoort. Dit was een samenwerkingsverband van meerdere waterschappen. Hierop volgend onderzoeken we de toepassing van thermische slibreductie op rwzi Beverwijk. Dit project heet 'Energiefabriek Beverwijk'.

Verder zijn we lid van de programmacommissie Afvalwatersystemen van de Stowa²⁸. Hierdoor hebben we direct toegang tot begeleidingscommissies van relevante onderzoeken en participeren we in de onderzoeken. We nemen actief deel aan de samenwerkingsverbanden 'De Energiefabriek' en 'De Grondstoffenfabriek'.

Individuele behandeling afvalwater (IBA)

In beginsel hebben gemeenten de zorg voor de inzameling en transport van afvalwater. In het buitengebied leggen zij alleen riolering aan op plaatsen waar dit doelmatig is. Zij wegen het milieuvoordeel van de aanleg van een openbare riolering af tegen de kosten hiervan. Voor het overige deel van het buitengebied kan zij ontheffing vragen aan de provincie. In de delen van het buitengebied waarvoor ontheffing wordt verleend, moeten burgers en bedrijven in principe zelf zorgen voor zuivering van huishoudelijk afvalwater. Maar vaak neemt de gemeente deze taak op zich en zorgt zij voor plaatsing en beheer van IBA's. Gemeenten zijn eigenaar van de IBA's, maar wij verzorgen het beheer en onderhoud. Het gezamenlijke IBA-beleid van de provincie, de Vereniging Noord-Hollandse Gemeenten en de drie Noord-Hollandse waterschappen is geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een nieuw ontheffingenbeleid van de provincie. De bestuurlijke ondertekening van het nieuwe IBA-beleid vindt begin 2013 plaats. Met de andere waterschappen in Noord-Holland onderzoeken we hoe we de doelmatigheid van het dagelijks beheer van IBA's kunnen vergroten.

Ondanks aanpassingen en verbeteringen is het aantal storingen van IBA's niet afgenomen. Dit komt doordat de installaties inmiddels vijf jaar oud zijn. Als maatregel hebben we de instructie voor gebruikers aangepast en onderzochten we de toepasbaarheid van nieuwe technieken. De IBA's voldoen niet aan de norm voor veilige bedrijfsvoering (NEN3140). Om die reden moeten IBA's aangepast worden. Hiervoor zijn al voorbereidingen getroffen in de vorm van onderzoek. Zodra de uitkomsten bekend zijn, overleggen we met de gemeenten over de kosten.

Zuiveringstechnische werken en transportsystemen

Eens per jaar controleren we of de pompcapaciteit van rioolgemalen voldoet aan de afspraken die we met gemeenten hebben gemaakt. De capaciteit van ons transportsysteem voldoet op verschillende plaatsen niet aan deze afspraken. Met het programma Afvalwaterketen lossen we deze knelpunten

²⁶ Een methode waarbij urine (dat zorgt voor het grootste deel van de vervuiling) en fecaliën (met de meeste ziekteverwekkende bacteriën en de meeste energie) gescheiden worden ingezameld en verwerkt. Hierdoor wordt vervuiling bij de bron aangepakt.

²⁷ Thermische slibreductie is een techniek waarbij door verhitting bacteriën worden vernietigd. In het gistingsproces zetten andere bacteriën deze stof om in biogas. De techniek zorgt voor reductie van slib en productie van biogas.

²⁸ Stichting toegepast onderzoek waterbeheer.

op. Binnen dit programma hebben we de nieuwe rwzi's Eversteekooij en Heiloo en het uitgebreide en gerenoveerde transportsysteem naar de rwzi Stolpen in bedrijf genomen.

In de Risicoanalyse persleidingen zijn drie persleidingen bestempeld als risicovol. We hebben plannen gemaakt om deze in 2013 en 2014 aan te pakken. Er hebben zich tien persleidingen-breuken voorgedaan. Eén grote breuk vond plaats nabij Hoorn, naast de provinciale weg en PWN-leidingen. Het herstel van de leiding was een ingrijpende en secure klus. Uiteindelijk is de breuk goed gerepareerd, maar de kosten van € 800.000 waren hoog.

We hebben een hoger rendement gehaald voor zowel stikstof- als fosfaatverwijdering met onze rwzi's. Voor stikstofverwijdering gaat het om 84,2 procent behaald, tegen 81,5 procent gepland. Voor fosfaat hebben we 84,9 procent gehaald, tegen 81,2 procent gepland.

De Wet Informatieuitwisseling Ondergrondse Netten (WION) verplicht ons de registratie van onze kabels en leidingen op orde te hebben. Voor de persleidingen zijn we aangesloten op het landelijke WION-portaal. Deze leidingen zijn hiermee goed geregistreerd.

Overnamepuntenbeleid

Op basis van het Overnamepuntenbeleid nemen we persleidingen en rioolgemalen over van gemeenten. Afspraken over overname maken we als een gemeente plannen maakt voor uitbreidingen en aanpassingen. We hebben inmiddels 30 nieuwe overeenkomsten met gemeenten afgesloten. In 2013 volgen dertien overeenkomsten, inclusief aangepaste overeenkomsten voor de uit fusies voortgekomen gemeenten Medemblik, Hollands Kroon en Schagen.

We hebben zestien gemeentelijke rioolgemalen in beheer en eigendom overgenomen, nadat aanpassingen waren uitgevoerd. Daarmee komt het totaal aantal overgenomen gemalen op 73. Uitgaande van de afspraken die we tot nu toe hebben gemaakt, volgen de komende jaren nog maximaal 56 gemalen, waarmee het totaal naar verwachting uitkomt op circa 130 gemalen.

Verwerkt slib

Het voorgenomen onderzoek met betrokken partijen in West-Nederland naar de mogelijkheden voor de verwerking van zuiveringsslib uit rwzi's, is op ons initiatief uitgebreid naar betrokken partijen in heel Nederland. Het onderzoek heeft aangetoond dat de landelijk beschikbare capaciteit voor de verwerking van zuiveringsslib toereikend is. We blijven ons richten op afstemming van vraag en aanbod van slib en op duurzame verwerkingsmethoden.

Sinds 2011 zijn we aandeelhouder van de huisvuilcentrale in Alkmaar (HVC). De HVC is gestart met het verwerken van granulaat, een restproduct van het droogproces van onze SDI. In de periode van 2002 tot 2012 ging dit granulaat naar de ENCI in Maastricht, waar het werd verbrand in cementovens. Het gaat om circa 20.000 ton per jaar, waarvan nu warmte en groene stroom wordt gemaakt in de Bio-energiecentrale van de HVC. Door de kortere transportafstand is € 0,3 miljoen bespaard en is de CO₂-emissie afgenomen.

De voorgenomen klanttevredenheidsmeting van de SDI voeren we uit als onderdeel van de bedrijfsvergelijking in 2013.

Nader onderzoek na explosie in Raalte

Naar aanleiding van de gasexplosie op de rwzi Raalte (waterschap Groot Salland) hebben we extra aandacht besteed aan explosiegevaar. We zijn in 2011 begonnen met verbetering van de veiligheid van de gistinginstallaties conform de ATEX wetgeving (explosieveiligheid aard- en biogas). We hebben rwzi's geïnspecteerd en actieplannen uitgevoerd. Hierbij hebben we ook de aanbevelingen meegenomen naar aanleiding van de explosie bij rwzi Raalte.

4.4.4 Wat heeft de beheersing van lozingen in 2012 gekost?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Beheersing van lozingen	Externe kosten	35,9	35,7
	Externe opbrengsten	-2,3	-2,0
	Kapitaallasten	29,4	30,2
	Voorzieningen	0,6	0,3
	Interne kosten	11,6	10,9
	Interne opbrengsten	-0,2	-0,2
	Totaal excl. reserves	74,9	75,0
	Reserves	-0,5	-0,5
	Totaal incl. reserves	74,4	74,5

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn € 0,8 miljoen lager, met name door één oorzaak. Omdat investeringswerken later in gebruik zijn genomen dan oorspronkelijk gepland, is later begonnen met afschrijven. Hierdoor zijn de kapitaallasten € 0,5 miljoen lager dan begroot. Voorbeelden hiervan zijn de transportsystemen Texel, Stolpen en Den Helder.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten zijn hoger dan begroot, omdat de SDI tegen betaling meer slib van derden heeft verwerkt. Deze partijen konden hun slib niet op de voor hen gebruikelijke wijze verwerken.

Voorzieningen

We hebben € 0,3 miljoen extra toegevoegd aan de voorziening 'amovering zuiveringstechnische werken' om aan te sluiten met de geactualiseerde planning.

Interne kosten

De interne kosten zijn € 0,7 miljoen hoger doordat meer uren zijn besteed aan toezicht en handhaving. Deze uren waren per abuis begroot op beleidsprogramma Voldoende water, onderdeel Integraal beheer van het watersysteem. Op dat programma is sprake van een onderschrijding.

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Beheersing van lozingen	Uitgaven	18,8	19,6
	Inkomsten	-0,2	0,0
	Totaal	18,6	19,6

Uitgaven

De investeringsuitgaven blijven met € 0,8 miljoen achter. Deze post is samengesteld uit diverse over- en onderschrijdingen. De belangrijkste afwijking is de latere start van de verbouwing van rwzi Den Helder. Hierdoor zijn de uitgaven € 0,4 miljoen lager.

5 Veilige (vaar)wegen

We zorgen niet alleen voor water en dijken, maar beheren en onderhouden in sommige gemeenten ook wegen. Dit zijn voornamelijk wegen buiten de bebouwde kom. Verder zijn we beheerder van vaarwegen, inclusief sluizen en bruggen, voor zover deze niet door andere overheden worden beheerd.

5.1 Indicatoren Veilige (vaar)wegen

Effect	Resultaten	Prestaties	
Veilige (vaar)wegen	Het inrichten van de wegen overeenkomstig het landelijke programma Duurzaam Veilig	In 2017 is het wegennet van het hoogheemraadschap ingericht volgens Duurzaam Veilig	
	Het in stand houden van gebiedsontsluitings- en erftoegangswegen buiten de bebouwde kom	De wegen voldoen aan de landelijke normen en aan het beleid uit het Wegenbeleidsplan	
	Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen	De vaarwegen zijn bevaarbaar volgens de afspraken die zijn gemaakt met de provincie	

5.2 Programma Verkeersveiligheid

5.2.1 Doelstelling

Het inrichten van onze wegen conform het landelijke programma Duurzaam Veilig.

5.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2017 is ons volledige wegennet ingericht volgens Duurzaam Veilig. In 2014 is 95 procent van de gebiedsontsluitingswegen (GOW) op in ieder geval de gevaarlijke locaties heringericht. Voor de laatste 5 procent zijn we afhankelijk van de provincie en gemeenten.

De verkeersveiligheidsdoelen zijn vastgelegd in een Verkeersveiligheidsplan.

- Het aantal ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) is met tien procent afgenomen.
- Op de gebiedsontsluitingswegen is het totale aantal verkeersslachtoffers (doden, ziekenhuisgewonden en overige gewonden) met 30 procent afgenomen.
- Het aantal slachtofferongevallen (ongevallen waarbij ten minste één persoon letsel heeft opgelopen) waarbij (brom)fietsers zijn betrokken, is met 20 procent afgenomen.

5.2.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Beleid

We hebben een nieuw Wegenbeleidsplan vastgesteld voor de periode 2012-2017. Onderdeel van het plan is het inlopen van het achterstallig onderhoud van de wegverhardingen. Daarmee zijn we nu een jaar onderweg en de achterstand is nog niet ingelopen. Op dit moment voldoet het wegennet niet aan de landelijke normen en het beleid uit het Wegenbeleidsplan. De uitwerking van dit plan is in ons actieprogramma opgenomen. Het voornemen ook een nieuw Verkeersveiligheidsplan op te stellen is niet gehaald. We zijn gestart met het evalueren van het huidige plan. Op basis van de evaluatie bepalen we of we een nieuw verkeersveiligheidsplan nodig hebben.

Herinrichting wegen

Gebiedsontsluitingswegen

Uit de eerste resultaten van de evaluatie van het verkeersveiligheidsplan is het volgende naar voren gekomen. Zes kilometer GOW is afgewaardeerd tot erftoegangsweg. Daarmee is het aantal kilometers GOW afgenomen tot 26. Daarvan is 11 kilometer Duurzaam Veilig ingericht of momenteel in uitvoering. Het project Herinrichting Westfriesedijk bij Winkel is tijdelijk stilgelegd in verband met juridische procedures over de omgevingsvergunning. De herinrichting van de resterende 15 kilometer GOW combineren we met het uitvoeren van groot onderhoud of stemmen we af met andere betrokken wegbeheerders.

Erftoegangswegen

Dit jaar is er verder gewerkt aan het Duurzaam Veilig inrichten van de erftoegangswegen. Zo geldt inmiddels op alle erftoegangswegen een maximumsnelheid van 60 km/uur en zijn de wegen voorzien van de juiste markering (geen asstrepen meer). Waar nodig hebben we fietsstroken aangebracht en zijn in overleg met de gemeenten portalen op de grens van de bebouwde kom geplaatst.

Monitoring

De politie registreert door andere prioriteiten geen verkeersongevallen meer. Hierdoor ontbreekt belangrijke informatie voor het monitoren van de verkeersveiligheid. Een ongevallenanalyse is daardoor niet mogelijk. Reeds bekende knelpunten uit voorgaande jaren hebben we wel nader onderzocht. Komend jaar onderzoeken we samen met andere regionale wegbeheerders welke informatiebronnen we kunnen gebruiken om de verkeersveiligheid te beoordelen. Hierbij wordt aangesloten bij het landelijk onderzoek.

5.2.4 Wat heeft het programma Verkeersveiligheid in 2012 gekost?

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	2,1	1,5
	Inkomsten	-1,8	-1,2
	Totaal	0,3	0,3

Uitgaven

Het project herinrichting Westfriesche dijk te Winkel is stilgelegd door een rechterlijke uitspraak over de omgevingsvergunning. We verwachten dat de uitvoering pas in 2013 of later wordt hervat. De extra kosten zijn gemaakt om de weg in de tussentijd op een verkeerveilige wijze te kunnen openstellen.

Inkomsten

De extra inkomsten bestaan uit subsidie van de provincie voor de herinrichting Westfriesche dijk. Omdat de uitgaven hoger zijn krijgen we ook meer subsidie.

5.3 Wegenbeheer

5.3.1 Doelstelling

Het in stand houden van gebiedsontsluitings- en erftoegangswegen buiten de bebouwde kom.

5.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Wij willen het wegennet zo beheren dat een goede verkeersveiligheid, bereikbaarheid en bereikbaarheid is gewaarborgd, wat bijdraagt aan de belevingswaarde van het beheersgebied. Onze wegen voldoen aan de landelijke (CROW²⁹) normen en aan het beleid uit het Wegenbeleidsplan. Achterstallig onderhoud is in 2016 volledig weggewerkt.

We willen alleen beheerder zijn van wegen buiten de bebouwde kom in de zin van de Wegenverkeerswet. Daarom willen we weggedeelten binnen de bebouwde kom (circa 145 kilometer) overdragen aan gemeenten.

De schade aan de wegen en wegbermen als gevolg van het gebruik van wegen en het veranderende verkeer willen we beperken. Uit het oogpunt van verkeersveiligheid leggen we openbare verlichting aan en onderhouden dit.

5.3.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Beleid

We hebben het Wegenbeleidsplan vastgesteld voor de periode 2012-2017. De benodigde uitwerking van het beleidsplan hebben we in het actieprogramma opgenomen. We hebben nog geen nieuw categoriseringsplan³⁰ gemaakt, omdat daarvoor geen medewerkers beschikbaar waren.

Overdracht wegen

De overdracht van wegen bleek bestuurlijk vaak een lastig onderwerp. Overdracht vindt namelijk alleen plaats als daarover bestuurlijk overeenstemming is. Eind 2012 was 20 kilometer van de in totaal 145 kilometer wegen binnen de bebouwde kom overgedragen. Met een aantal gemeenten hebben we inmiddels een principe-afspraken gemaakt. We streven naar overdracht in 2013, waarmee we de doelstelling van 2012 (vertraagd) zouden moeten halen.

Beheer wegbermen en bomen

We zijn bezig om het beheer van de wegbermen en bomen in overeenstemming met het Wegenbeleidsplan 2012-2017 uit te voeren. We breiden het deel van onze wegbermen dat natuurtechnisch wordt beheerd uit tot maximaal 10 procent in 2017, als daarmee op de langere termijn ecologische kwaliteitswinst valt te behalen. Daarbij onderzoeken we of er nog aanvullende maatregelen nodig zijn voor wegen die aansluiten op de Ecologische Hoofdstructuur. Uit een onderzoek naar mogelijkheden voor het verbranden van maaisel is gebleken dat het maaisel niet geschikt is voor vergisting of verbranding in energiecentrales.

De verkeersdruk op de erftoegangswegen is toegenomen. Onze wegen worden intensiever en zwaarder belast. Dit betekent onder andere meer schade aan wegbermen. In plaats van de geplande 6 kilometer hebben we ruim 65 kilometer groensteen in wegbermen hersteld of nieuw aangelegd. Het bomenkapprogramma is niet volgens planning verlopen. Voor uitvoering van het gehele programma bleek een Europese aanbesteding noodzakelijk. We hadden onvoldoende tijd om de benodigde procedure te doorlopen. In plaats daarvan hebben we de meest risicovolle bomen gekapt, om bijvoorbeeld omvallende bomen te voorkomen. 1200 van de geplande 2500 zieke bomen zijn gekapt. Dit werk is aanbesteed. In 2013 lopen we de achterstand in.

²⁹ Het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechneek (CROW) is een organisatie die kennis over verkeer en vervoer bundelt.

³⁰ Plan waarin de wegen van het hoogheemraadschap worden ingedeeld in de categorieën gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen. Categorisering van wegen heeft tot doel het verkeer dusdanig over het wegennet te geleiden dat optimaal gebruik wordt gemaakt van de infrastructuur en de mate waarin deze geschikt is voor de onderscheiden verkeersbewegingen.

Onderhoud en gladheidsbestrijding

Bij het vaststellen van het Wegenbeleidsplan 2012- 2017 is besloten de komende drie jaar € 3 miljoen per jaar extra te besteden aan het wegwerken van achterstand in het onderhoud. We hebben de kwaliteit van de verhardingen in beeld gebracht. Van 22 procent van het oppervlak is de kwaliteit onvoldoende. We hebben bijna 83 kilometer weg in goede staat gebracht.

Kwaliteitsniveau wegverharding	2010	2011	2012
Voldoende	62%	65%	69%
Matig	10%	11%	9%
Onvoldoende	27%	24%	22%

Het Gladheidsbestrijdingplan en bijbehorende draaiboek hebben we geactualiseerd. In Nederland is het sinds kort mogelijk het gladheidsbestrijdingsproces te certificeren. Als eerste wegbeheerder werken wij volgens dit gecertificeerd proces.

Kunstwerken

Waar nodig hebben we onderhoud gepleegd aan kunstwerken. Verder is preventief onderhoud uitgevoerd aan de beweegbare kunstwerken in (vaar)wegen. Voor een beperkt aantal kunstwerken is onderzoek uitgevoerd naar veiligheid van de constructie en de wijze waarop ze functioneren. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de onderzochte kunstwerken niet aan de norm voldoen. Deze hebben we opgenomen in het meerjareninvesteringsprogramma.

Veerponten

Na evaluatie van de exploitatie van de veerponten De Woude en Akersloot hebben we het proces geprofessionaliseerd. Zo is een eigen onderhoudsmonteur betrokken bij de in bedrijfstelling van de pont Akersloot en het reguliere onderhoud van beide ponten. Ook heeft de relatie met de bewoners in de omgeving van de ponten veel aandacht gekregen. We hebben voor het transport van ontvangen veergelden een overeenkomst gesloten met een geldtransporteur, om de veiligheidsrisico's van onze medewerkers te verkleinen.

5.3.4 Wat heeft het wegenbeheer in 2012 gekost?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Wegenbeheer	Externe kosten	13,3	14,0
	Externe opbrengsten	-7,4	-7,2
	Kapitaallasten	3,6	3,8
	Interne kosten	5,3	6,0
	Onvoorzien	0,0	0,1
	Totaal excl. reserves	14,9	16,7

Externe kosten

De kosten zijn € 0,6 miljoen lager als gevolg van twee oorzaken. Werkzaamheden, zoals bermonderhoud en kleine onderhoud aan de wegen, zijn opgenomen in het totale asfaltbestek. Het combineren van werk-met-werk zorgt voor lagere kosten dan begroot. Verder is het bomenkap-programma niet volgens planning verlopen (zie 'Beheer wegbermen en bomen').

Interne kosten

Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door het ontwikkelen van de onderhoudsmedewerkers in het BBL³¹-traject en vacatureruimte. Hierdoor zijn de productieve uren lager dan begroot.

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Wegenbeheer	Uitgaven	1,1	1,7
	Inkomsten	-0,1	-0,1
	Totaal	1,0	1,6

Uitgaven

Het vervangen van een brug is wegens capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2013. Hierdoor zijn de uitgaven € 0,4 miljoen lager.

5.4 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens

5.4.1 Doelstelling

Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen volgens nog vast te stellen beleid.

5.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

We hebben met de provincie afspraken over het vaarwegbeheer en het nautisch beheer van de wateren die geen deel uitmaken van de beroepsvaarwegen en de recreatieve staandemastroutes. We willen, overeenkomstig het Bestuursakkoord Water, alleen uitvoerder van het vaarwegbeheer zijn, waarbij de kosten door de provincie worden gedragen.

We bieden de recreatieve sector duidelijkheid over jachthavens in het beheersgebied.

5.4.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Vaarwegbeheer

We hebben met de provincie en de andere waterschappen in Noord-Holland onderhandeld over de herverdeling van het vaarwegbeheer en de financiële consequenties. Ambtelijk is overeenstemming bereikt. Een van de uitgangspunten is dat de provincie beheerder wordt van alle vaarwegen. De waterschappen voeren de beheertaken uit voor de provincie in combinatie met het watersysteembeheer. Een overeenkomst hierover verwachten we in 2013 bestuurlijk te bekrachtigen. Het opstellen van de overeenkomst vroeg meer tijd dan voorzien. Aansluitend op de bestuurlijke besluitvorming stellen we een Vaarwegenbeheerplan op.

Sluizen en bruggen

We zijn gestart met het automatiseren van de bediening van een aantal bruggen en sluizen. Aanpassingen zijn doorgevoerd om deze objecten aan de Arbo- en veiligheidsnormen te laten voldoen. Met de beschikbare middelen hebben we onderhoud kunnen uitvoeren aan zeven kunstwerken.

³¹ Beroepsbegeleidende leerweg (MBO – werkend leren)

5.4.4 Wat heeft inrichting en onderhoud vaarwegen en havens in 2012 gekost?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Vaarwegen en havens	Externe kosten	1,5	1,6
	Externe opbrengsten	-0,1	-0,1
	Kapitaallasten	1,7	1,7
	Interne kosten	1,1	1,3
	Totaal excl. reserves	4,2	4,6

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Vaarwegen en havens	Uitgaven	0,5	0,5
	Totaal	0,5	0,5

6 Bestuur en organisatie

De doelstellingen en resultaten die we in dit hoofdstuk beschrijven hebben een integraal karakter. Ze dragen bij aan het behalen van zowel maatschappelijke effecten zoals waterveiligheid, voldoende water, schoon water en veilige (vaar)wegen, als aan bestuurlijke effecten. Voor de herkenbaarheid verantwoordt we deze onderdelen in dit jaarverslag niet onder de verschillende effecten, maar apart.

Ook bevat dit hoofdstuk, samen met hoofdstuk 7 (Maatschappelijk verantwoord ondernemen), de verplichte informatie over onze bedrijfsvoering (artikel 4.30, jo. artikel 4.11 Waterschapsbesluit).

6.1 Bestuur en externe communicatie

6.1.1 Doelstelling

Onze bestuurlijke keuzes, ons beleid en onze werkzaamheden kunnen rekenen op een groot draagvlak onder de inwoners en relaties in Noord-Holland. Partners en burgers kennen het hoogheemraadschap. Ze zien ons als de deskundige waterbeheerder in Noord-Holland en vertrouwen voor hun veiligheid op ons. We willen in 2015 een klanttevredenheidsscore bij burgers van 7,5 en bij relaties van 7,0 behalen.

6.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In het bestuurlijke besluitvormingsproces maken we op een rechtmatige, integere en doelmatige manier strategische keuzes en behartigen we de belangen van de inwoners. Ons bestuur en het ambtelijke apparaat weten wat er leeft bij de burgers en relaties. Onze communicatie met deze partijen is proactief en gericht op samenwerking. Daarnaast werken we aan het vergroten van de naams- en taakbekendheid en aan het realiseren van ons gewenste profiel: een graag geziene, deskundige partner die slagvaardig en klantgericht opereert.

Onze communicatie is erop gericht de waardering voor ons werk zo groot mogelijk te laten zijn. De doelstellingen voor de naam- en taakbekendheid en waardering bij inwoners zijn begin 2012 bijgesteld. Volgens ons Communicatiebeleidsplan streven we ernaar dat in 2015 minstens 35 procent van de inwoners bekend is met het hoogheemraadschap, 55 procent spontaan onderdelen van de naam kan reproduceren en minstens 60 procent (geholpen) weet wat de eerste drie kerntaken zijn (waterveiligheid, voldoende water en schoon water). Daarnaast streven we in de waardering bij inwoners te groeien van een 6,0 naar een 6,5 op de waarde omgevingsgerichtheid in 2015.

6.1.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Wij werken zoveel mogelijk samen met andere overheden en belanghebbenden bij het ontwikkelen van beleid, het maken van plannen en het uitvoeren van werkzaamheden. Uitgangspunt bij deze samenwerking zijn onze eigen taken en de verantwoordelijkheden van de verschillende partners.

Deltavisie

De klimaatverandering heeft effect op al onze taken. In aansluiting op het Deltaprogramma van het Rijk hebben wij onze eigen Deltavisie vastgesteld. Met onze visie kijken we 50 tot 100 jaar vooruit om Hollands Noorderkwartier voor te bereiden op de toekomst, zodanig dat de gevolgen van de klimaatverandering worden opgevangen. De visie heeft betrekking op waterveiligheid, wateroverlastbestrijding en voldoende schoon zoet water.

Bij de ontwikkeling van onze visie zijn we nadrukkelijk eerst de dialoog aangegaan met inwoners, partners en mede-overheden. Aan de hand van dilemma's gingen we met hen in gesprek over de problemen waarvoor we in de toekomst samen oplossingen willen zoeken. Op basis daarvan is het ontwerp van de visie tot stand gekomen. Dit ontwerp hebben we in meerdere sessies aan alle partijen voorgelegd. Betrokken partijen hebben waardering uitgesproken over de manier waarop we onze Deltavisie tot stand hebben gebracht en over de inhoud van dit strategische klimaatdocument.

We hebben een Deltaprogrammeur aangesteld, die de komende jaren de Deltavisie samen met de regio en onze organisatie verder uitwerkt in een regionaal en thematisch programma. Met de uitvoering van deze programma's maken we ons gebied klimaatbestendig. De Deltaprogrammeur vervult daarbij de rol van bruggenbouwer. Daarmee geven we ook invulling aan onze doelstelling om intensiever contact te hebben met onze omgeving.

De Deltavisie is opgebouwd rond drie hoofdthema's: Waterveiligheid, Wateroverlastbestrijding en Voldoende schoon zoet water.

Waterveiligheid

Bij waterveiligheid staat het voorkomen van overstromingen centraal. Maar we hebben gemerkt dat inwoners van ons gebied zich weinig bewust zijn van de risico's en welke inspanning we moeten leveren om het vastgestelde veiligheidsniveau te halen. Onze boodschap is daarom: Wonen onder zeeniveau is minder logisch dan je denkt! We gaan met inwoners in gesprek over de gevolgen van een overstroming en willen het veiligheidsbewustzijn vergroten aan de hand van het concept 'meerlaagsveiligheid'.

1. Preventie voorop, dus vooral doorgaan met onderhoud en verbeteren van waterkeringen.
2. Duurzame ruimtelijke planning: de juiste gebruiksfuncties op de juiste plaats. Een multifunctionele benadering van waterkeringen is daarbij een belangrijk perspectief dat we willen ontwikkelen en uitwerken.
3. Crisisbeheersing op orde krijgen en houden.

Wateroverlast

Wateroverlast is schadelijk, maar niet levensbedreigend. Vanuit die gedachte gaan we als volgt om met het watersysteem:

- We ontwikkelen een basisniveau voor het watersysteem gericht op het voorkomen van wateroverlast.
- We willen de gevolgen van wateroverlast beperken, zodanig dat de kosten opwegen tegen de baten. We ontwikkelen samen met belanghebbenden plannen hiervoor.
- We vergroten en verbeteren de flexibele besturing van het totale watersysteem.
- Als er schade ontstaat, is dat in gebieden die tegen een stootje kunnen. We spreken daarover een schaderegeling af met belanghebbenden.

Voldoende schoon zoet water

Zoet water wordt kostbaar en is minder vanzelfsprekend beschikbaar, vooral in periodes van grote droogte. We zorgen voor een duurzame en eerlijke verdeling van het water op een basisniveau en met de huidige infrastructuur. We gaan de beschikbare hoeveelheid schoon zoet water op een duurzame manier beheren. Wij hebben daarvoor de term Trias Aquatica bedacht (naar analogie van de Trias Energetica).

1. We zijn zuinig met zoet water.
2. We ontwikkelen 'nieuwe' bronnen van zoet water (regenwater, grondwater en gezuiverd water uit de rwzi's).
3. We stellen onze bestaande zoetwaterbronnen veilig (IJsselmeer en Markermeer).

Wetgeving

In 2012 waren twee ontwikkelingen op het gebied van wetgeving belangrijk. Deze ontwikkelingen vloeien voort uit het Bestuursakkoord Water dat in mei 2011 van kracht werd. In het akkoord is onder meer vastgelegd dat de waterschappen gaan zorgen voor de organisatie, financiering en uitvoering van het HWBP. Ook bevat het doelstellingen voor het verbeteren van de doelmatigheid in de waterketen. Verder is afgesproken dat met elk onderwerp zich maximaal twee bestuurslagen bemoeien.

Het eerste wetgevingstraject moet leiden tot de herziening van het stelsel van waterschapsbelastingen. Die herziening is nodig om de financiële gevolgen van de hogere waterschapsbijdrage aan het HWBP in de toekomst evenwichtig te verdelen over de belastingplichtigen en om de lastenontwikkeling te matigen. Maar in 2012 heeft de minister ervoor gekozen het wetsvoorstel door te schuiven naar het nieuwe kabinet. Wel is rond de zomer het amendement Dijkgraaf/Ortega-Martijn aangenomen. Dit maakte het voor waterschappen, die al tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen toepasten, mogelijk de bestaande differentiatie te verhogen van 100 procent naar maximaal 400 procent. Wij hebben op basis van het amendement de tariefdifferentiatie verhoogd van 100 procent naar 200 procent. Dit leidt tot een daling van het belastingtarief voor agrarische ongebouwde gronden en een hoger tarief voor wegen.

De tweede ontwikkeling heeft betrekking op de waterschapsverkiezingen. De zittingsduur van het Algemeen en Dagelijks Bestuur is in 2012 verlengd tot november 2014. Dit is op basis van de afspraak uit Regeerakkoord Rutte I om de verkiezingen samen te laten vallen met de gemeenteraadsverkiezingen. Door het Regeerakkoord Rutte II is verdere verlenging van zittingsduur van het bestuur nodig. Daarin is namelijk afgesproken de verkiezingen gelijktijdig met de verkiezingen voor Provinciale Staten te laten plaatsvinden. Dit wordt geregeld in het wetsvoorstel tot wijziging van Kieswet en Waterschapswet. Verwacht wordt dat de Tweede Kamer eind 2013 over het wetsvoorstel stemt.

Relatiemanagement en externe gerichtheid

We hebben het Communicatiebeleidsplan vastgesteld. Ons voornemen is het communicatiebewustzijn van alle medewerkers te vergroten: op weg naar 800 ambassadeurs. Verder spannen we ons extra in om de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de organisatie te vergroten. In de loop van het jaar is de uitvoering van het plan gestart.

De kerntaak van het relatiemanagement is het voorbereiden van onze bestuurlijke overleggen met bestuurders van andere overheden en organisaties. Het relatiemanagement adviseert onze bestuurders en collega's bij dergelijke overleggen. Omgevingsgerichtheid en het inventariseren van de belangen blijkt een steeds belangrijker aspect van het relatiemanagement. Dit sluit aan bij ons besef dat omgevingsgerichtheid, op alle contactniveaus, meer noodzakelijk is om goed samen te werken met onze relaties.

6.1.4 Wat heeft bestuur en externe communicatie in 2012 gekost?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Bestuur en externe communicatie	Externe kosten	2,4	2,5
	Externe opbrengsten	-1,9	-0,8
	Kapitaallasten	0,5	0,5
	Interne kosten	2,7	2,9
	Onvoorzien	0,0	0,1
	Totaal excl. reserves	3,6	5,2
	Reserves	0,3	0,0
	Totaal incl. reserves	3,9	5,2

Externe opbrengsten

De extra opbrengst van € 1,1 miljoen komt door de verkoop van:

- een vrijstaande semi-bungalow inclusief gemaal in Edam, met als opbrengst € 0,5 miljoen;
- een voormalig kantoorpand in Den Helder voor € 0,3 miljoen.

De verkopen vonden plaats in het vierde kwartaal en waren nog niet bekend bij het opstellen van de begrotingswijziging. Verder leverde de verhuur van het kantoorpand in Hoorn € 0,2 miljoen aan extra opbrengsten op.

Reserves

De opbrengst van de verkoop van het voormalig kantoorpand in Den Helder van € 0,3 miljoen is toegevoegd aan de egaliseringsreserve 'huisvesting'.

6.2 Heffing en invordering

6.2.1 Doelstelling

Belastinggelden worden op maatschappelijk verantwoorde wijze geheven en geïnd.

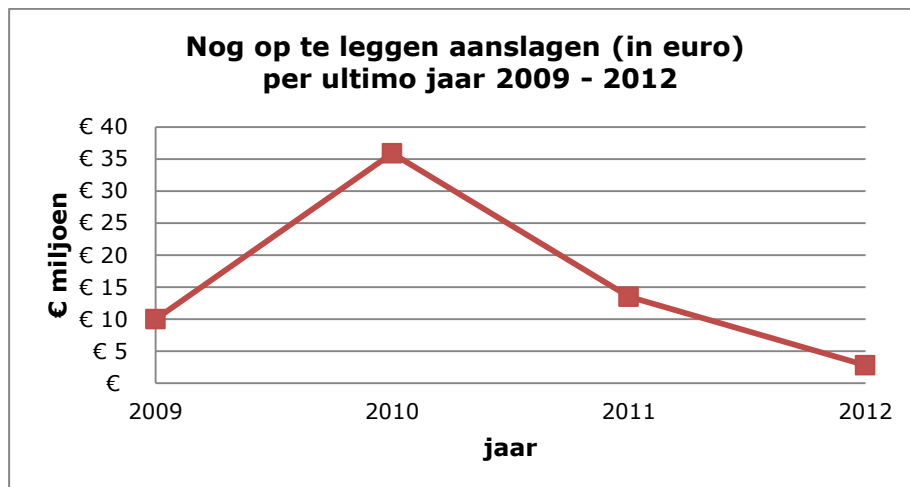
6.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

We willen dat belastingprocessen en de contacten hierover met burgers, bedrijven en overheidsinstanties effectief, efficiënt, betrouwbaar en toegankelijk verlopen. Door samenwerken met gemeenten willen we de kosten voor belastingheffing verlagen.

6.2.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Verhoging kwaliteitsniveau belastingtaak

In 2011 is een extern onderzoek verricht naar de kwaliteit van de heffing en invordering van waterschapsbelastingen. Op basis van de onderzoeksresultaten hebben we halverwege 2011 een verbeterplan gemaakt. Ons doel is onze werkwijze en prestaties rond belastinginning aantoonbaar te verbeteren. In 2012 hebben we het verbeterplan verder uitgevoerd. Het verloop van de nog op te leggen aanslagen, met name aanslagen uit voorgaande jaren, is een indicatie van de kwaliteit van het heffingsproces.

We willen dat belastingprocessen en de contacten hierover met burgers, bedrijven en overheidsinstanties uitstekend verlopen.

We optimaliseren in een continu proces de kwaliteit van de belastingprocessen. Daarvoor worden planmatig werkprocessen beschreven en ingeregeld, gegevensbestanden en managementinformatie samengesteld, is het functioneel beheer van systemen verder geprofessionaliseerd en is gewerkt aan het trainen van de medewerkers. Ook hebben we specialistisch invorderingswerk uitbesteed en hebben we callcenterwerkzaamheden aanbesteed, waarbij hogere kwaliteitseisen zijn gesteld. Het resultaat van de verbeterlagen is dat het heffings- en invorderingsproces efficiënter en effectiever kan verlopen. Aanslagen leggen we eerder op, deze zijn blijvend voor 99,5% correct opgelegd en we krijgen minder reacties van het publiek.

Ook wordt in het kader van de klantgerichtheid de bestaande 'digitale balie' voor bedrijven uitgebouwd met functionaliteit voor burgers-

Hoewel het bruto-resultaat aan aanslagoplegging 2012 boven de begroting 2012 uitkomt blijven de netto-opbrengsten van de belastingen in 2012 achter bij de begroting. Door conjuncturele, meerjarige effecten is het volume van op oninbare posten, verminderingen/ vernietigingen en kwijtscheldingen van heffingen toegenomen. Ook hebben de dalende WOZ-waarden de uiteindelijke inkomsten uit de heffingen nadelig beïnvloed. Deze conjuncturele effecten kunnen ook na 2013 doorwerken op de belastingheffing en -opbrengst.

Samenwerking met gemeenten

Met de gemeenten in ons gebied werken we nauw samen bij kwijtschelding van belastingen voor mensen met een laag inkomen. De samenwerking is in 2012 verder uitgebreid. Op het gebied van wegenheffing hebben we met drie fusiegemeenten (Castricum, Hollands Kroon en Schagen) een overeenkomst gesloten, die leidt tot vereenvoudiging en administratieve lastenverlichting voor de burgers en fors minder administratieve werkzaamheden. Op basis van de overeenkomst slaan we de drie gemeenten direct aan voor 35.000 aanslagregels wegenheffing, in plaats van de burgers. Gemeenten hoeven hun burgers daarvoor dan niet meer te compenseren.

6.2.4 Wat heeft heffing en invordering in 2012 gekost en opgebracht?

Exploitatie		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Heffing en invordering	Externe kosten	3,8	4,3
	Externe opbrengsten	-191,9	-196,8
	Kapitaallasten	0,0	0,0
	Voorzieningen	0,2	0,0
	Interne kosten	4,4	5,5
	Interne opbrengsten	-0,4	-0,4
	Onvoorzien	0,0	0,1
	Totaal excl. reserves	-183,9	-187,4
	Reserves	0,1	0,1
	Totaal incl. reserves	-183,8	-187,3

Externe kosten

De externe kosten zijn € 0,5 miljoen lager vanwege verschillende kleinere oorzaken:

- de kosten voor dwanginvordering waren lager;
- we besparen op analysekosten van afvalwatermonsters door het slimmer aanbieden van monsters aan Waterproef;
- minder behoefte aan externe expertise door verbeteringen van kwaliteit en processen.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten zijn € 4,9 miljoen lager. De opbrengsten bestaan uit de belastinginkomsten en de inkomsten uit dwanginvordering.

Tabel 1: Verklaring externe opbrengsten 2012

(bedragen x € 1 miljoen)		Externe opbrengsten		
		Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil
1	Bruto oplegging aanslagen*	202,1	200,6	- 1,5
2	Oninbaar aanslagen	- 1,4	- 0,8	0,6
3	Kwijtschelding aanslagen	- 4,2	- 4,0	0,2
4	Vermindering aanslagen	- 3,4	-	3,4
5	Afboeken nog op te leggen aanslagen van vóór 2012	- 2,3	-	2,3
6	Diverse	-0,2	-	0,2
	Netto oplegging aanslagen	190,6	195,8	5,2
	Inkomsten uit dwanginvordering	1,3	1,0	-0,3
	Totaal externe opbrengsten	191,9	196,8	4,9

* Realisatie is inclusief nog op te leggen aanslagen

De verschillen van 1 t/m 6 hebben betrekking op de inkomsten uit de waterschapsbelasting. Hieronder verklaren we de grote verschillen.

1. Vanwege een investering in inhuur en de wijziging van de maatstaven en verbeterde gegevens hebben we voor bruto € 1,5 miljoen meer aan belastingaanslagen opgelegd.
2. Op basis van de in 2012 vastgestelde en onlangs bijgestelde normeringen voor oninbare belastingen is het noodzakelijk om € 0,6 miljoen toe te voegen aan de voorziening dubieuze debiteuren.
3. Door de economische crisis hebben we € 0,2 miljoen meer aan belastingen kwijtgescholden.

4. Vermindering en vernietiging van belastingaanslagen zorgen voor € 3,4 miljoen lagere opbrengsten. Dit komt door:
 - een scherpere daling van de WOZ-waarden dan voorzien;
 - lagere belastingopbrengsten bij grote meetbedrijven door bedrijfsbeëindigingen / faillissementen;
 - minder productie en dus minder vervuiling door de economische crisis, en daardoor lagere belastingopbrengsten.
5. Bij het opschonen van onze gegevens, het opleggen van aanslagen en het definitief maken van aanslagen voor bedrijven bleken de opbrengsten over voorgaande jaren in 2012 € 2,3 miljoen lager dan begroot.

Interne kosten

De interne kosten zijn € 1,1 miljoen lager. Dit komt doordat we efficiënter zijn gaan werken. Daarnaast leidden onderbezetting en ziekte tot minder productiviteit.

6.3 Organisatie en bedrijfsondersteuning

6.3.1 Doelstelling

Een doelmatige en doeltreffende ambtelijke organisatie die het bestuur optimaal bedient bij het bereiken van de doelstellingen.

6.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

We zijn een professionele en resultaatgerichte organisatie met een doelmatige en doeltreffende bedrijfsvoering. We ontwikkelen de juiste ondersteunende instrumenten en zorgen voor een interne bedrijfscultuur die bij onze doelstelling past.

6.3.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Organisatie & management

De maatschappelijke ontwikkelingen vragen van ons dat we sneller, professioneler en slagvaardiger reageren op prioriteiten van samenwerkingspartners en inwoners. Om op alle ontwikkelingen te kunnen inspelen zijn we, onder de werktitel 'Henze 2.12', een traject van organisatieverandering gestart. Onze organisatiestructuur hebben we met ingang van 1 juli 2012 ingericht rond onze kerntaken. De gedachte hierachter is de taken onder te brengen bij één direct verantwoordelijke. Per 1 juli 2013 is onze organisatiestructuur definitief. Maar de organisatieverandering is niet alleen gericht op de structuur. Ook onze werkwijzen passen we aan en we werken aan verandering van de houding en het gedrag van onze medewerkers.

De gekozen aanpak van onze organisatieverandering is te omschrijven met 'doen en leren'. Tot 1 juli 2013 loopt een leer- en ontwikkelfase. Met deze aanpak brengen we onze kernwaarden (resultaat- en omgevingsgerichtheid, kostenbewust, open, betrouwbaar, en oog voor de toekomst) in de praktijk. We willen een flexibele organisatie met goed opgeleide en breed inzetbare medewerkers, en een daarbij passende organisatiecultuur. We werken daarbij aan optimalisering van bedrijfsprocessen en verdere professionalisering. De nadruk ligt op verbetering van de financiële sturing en kostenbeheersing, projectmatig en programmatisch werken, maatschappelijk verantwoord 'ondernemen' en samenwerking met maatschappelijke partners.

Huisvesting

In 2011 hebben we het centrale kantoor in Heerhugowaard in gebruik genomen. Er bleek nog een aantal aanpassingen in het kantoor nodig. Deze restpunten zijn grotendeels afgehandeld. Ook is op het dak van het kantoor 2500 m² zonnecollectoren geplaatst. De klimaatbeheersing, inrichting en facilitaire voorzieningen zijn voldoende en gaven geen aanleiding tot bijstelling.

De nieuwbouw van de werven Zwaagdijk en Dirkshorn is opgeleverd. Bij de nieuwbouw zijn energiebesparende maatregelen genomen en duurzame materialen toegepast. Op de werf in Schermerhorn is de muskusrattenbestrijding tijdelijk ondergebracht. In 2013 stellen we deze werf buiten gebruik. Een deel van de werf is onder voorwaarden beschikbaar gesteld aan de Stichting tot behoud van oude landbouwvoertuigen 'Schermeer'. Besloten is het huidig gebruik van het Noorderpolderhuis voort te zetten. Deze locatie blijven we gebruiken voor vergaderingen en representatieve doeleinden.

Het overbodige kantoorpand aan de Lingerzijde in Edam is onder voorwaarden verkocht. De afronding van de verkoop verloopt traag onder meer door gemeentelijke vergunningprocedures. Het kantoor in Hoorn verhuren we. Hiervoor hebben we het gebouw op enkele punten bouwkundig aangepast. De verkoop van dit pand is doorgeschoven naar 2014. Wel hebben we twee dienstwoningen verkocht.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de ontwikkelingen van de kosten voor dienstreizen en woon-werkverkeer voor en na de verhuizing naar het kantoor in Heerhugowaard. Opvallend is de afname van het aantal dienstkilometers. Dit illustreert één van de efficiencyvoordelen van de centrale huisvesting ten opzichte van de situatie van voor de verhuizing met meerdere kantoorlocaties.

Overzicht ontwikkeling dienstreizen en woon-werkverkeer

Omschrijving	2010	2012
Vergoeding dienstreizen	€ 515.000	€ 317.000
Dienstreizen in autokilometers	1.425.000 km	758.500 km
Vergoeding woon-werk	€ 958.000	€ 1.049.000
waarvan openbaar vervoer	€ 55.000	€ 90.000

Informatie- en communicatietechnologie

De IT-infrastructuur is toekomstgericht. Deze infrastructuur kunnen we indien nodig eenvoudig aanpassen en uitbreiden. Het ontwerp is in ieder geval toegerust voor een periode van vier jaar. Het ondersteunt het activiteitengerelateerd kantoorconcept en het flexwerken. Medewerkers kunnen thuiswerken door met een pas vanuit huis op veilige wijze in te loggen.

Aan de hand van zes thema's hebben we een ontwikkelplan gemaakt dat moet leiden tot een meer effectieve informatiehuishouding. De uitvoering van dit plan is gestart en loopt door in 2013. We zijn begonnen met het opstellen van informatiebeleid en een informatieplan voor de komende jaren. Ook zijn we gestart met het programma Financiële informatievoorziening. Ondertussen is gewerkt aan het stroomlijnen van de bestaande financiële systemen en is de financiële informatie voor het HWBP verbeterd.

We hebben projectmanagement ingevoerd om de Informatie- en Automatiseringsprojecten (I&A) op uniforme wijze uit te voeren. De urgentie en prioriteit van projecten bepalen we organisatiebreed. Daarvoor is een interne adviesraad ingesteld. We hebben relatiebeheerders aangewezen die contact met de afdelingen onderhouden en zo zorgen voor een betere afstemming van projectaanvragen en I&A-diensten. Deze werkwijze evalueren we in 2013. We hebben een digitaal I&A-portaal ingericht waarin medewerkers de diensten van de afdeling I&A kunnen vinden. Ter verhoging van de effectiviteit zijn we begonnen met een organisatiebreed opleidingstraject voor het gebruik van de administratieve kernapplicaties van de organisatie.

6.3.4 Wat heeft organisatie en bedrijfsondersteuning in 2012 gekost?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Organisatie en bedrijfsondersteuning	Externe kosten	86,9	92,8
	Externe opbrengsten	-1,8	-1,7
	Kapitaallasten	4,9	3,4
	Voorzieningen	0,1	0,0
	Interne kosten	-70,9	-75,2
	Interne opbrengsten	-2,2	-2,2
	Totaal excl. reserves	17,1	17,0
	Reserves	-15,7	-16,5
	Totaal incl. reserves	1,4	0,5

Externe kosten

Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn de kosten € 5,9 miljoen lager. De belangrijkste oorzaken zijn als volgt:

- De totale personeelslasten zijn lager door vacatureruimte (€ 2,4 miljoen) en de afname van het aantal verlofuren dat personeel nog tegoed heeft (€ 0,3 miljoen).
- Door het doorschuiven van de aanschaf van dienstauto's zijn de uitgaven € 0,3 miljoen lager.
- De kosten voor onderhoud van software zijn € 0,2 miljoen lager door inzet van eigen personeel.
- We hebben minder externe medewerkers ingehuurd, daarom is € 0,3 miljoen minder uitgegeven.
- Een begrote bijdrage aan gemeentes van € 0,2 miljoen is via het Waterschapshuis betaald.
- Van het budget voor milieubeleid van € 1 miljoen is € 0,2 miljoen besteed binnen de exploitatie en € 0,7 miljoen aan investeringen. Deze investeringen drukken niet direct op de exploitatie, omdat ze in vijftien jaar worden afgeschreven. Daarom is er hier sprake van een onderschrijding van € 0,8 miljoen. Dit voegen we toe aan de reserve 'Maatregelen CO₂-emissiereductie' (zie hieronder) ter financiering van de investeringen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en rentelasten. De externe rentelasten worden in eerste instantie geboekt onder het beleidsprogramma Organisatie en bedrijfsondersteuning. Van daaruit vindt op basis van de investeringen een doorbelasting plaats naar de vier andere beleidsprogramma's. We hebben minder doorbelast dan begroot, waardoor er een overschrijding zichtbaar is. Daartegenover staan lagere kosten bij de andere beleidsprogramma's, die de overschrijding volledig compenseren.

Voorzieningen

In verband met een herberekening is het nodig om € 0,1 miljoen extra toe te voegen aan de voorziening 'pensioenverplichtingen in eigen beheer'.

Interne kosten

De interne kosten komen € 4,4 miljoen lager uit dan begroot. Dit komt met name door formatieplaatsen die niet zijn ingevuld.

Reserves

Het restant van het budget voor milieubeleid van € 0,8 miljoen voegen we toe aan de reserve 'Maatregelen CO2-emissiereductie' om de investeringen te financieren. Zie 8.3.4 'Wat heeft het milieuactieprogramma gekost?' voor een totaaloverzicht.

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Organisatie en bedrijfsondersteuning	Uitgaven	8,1	7,9
	Inkomsten	-0,1	0,0
	Totaal	8,0	7,9

De uitgaven zijn in totaal € 0,2 miljoen hoger, maar dit heeft meerdere oorzaken die elkaar grotendeels opheffen. De voornaamste waren:

- De uitgaven voor het wervenplan zijn € 0,6 hoger dan begroot. Door een snelle vergunning-procedure kon de bouw van de zoutopslagloods toch in 2012 plaatsvinden, hierdoor zijn de uitgaven in 2012 hoger dan was begroot. Dit betreft een verschuiving tussen 2012 en 2013 en heeft geen invloed op de totale stichtingskosten.
- Daartegenover staat dat het plaatsen van de zonnecollectoren op ons kantoor door een scherpe aanbesteding goedkoper was en dat een deel van het project pas in 2013 wordt gerealiseerd. Dit heeft geleid tot € 0,3 miljoen aan lagere uitgaven.

6.4 Crisisbeheersing

Deze paragraaf is een bundeling van de crisisbeheersingsactiviteiten voor Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon water en Veilig (vaar)wegen.

Resultaten	Prestaties	
Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij een (dreigende) dijkdoorbraak	😊
	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij extreme wateroverlast en extreem watertekort	😊
	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij een ernstige vervuiling van het oppervlaktewater	😊
	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij verkeersonveilige situaties	😊

6.4.1 Doelstelling

Een crisis wordt voorkomen, of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt.

6.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

We handelen adequaat bij dreigende dijkdoorbraken, bij extreme wateroverlast of extreem watertekort en bij ernstige vervuiling van het oppervlaktewater. Onze crisisbeheersingsorganisatie moet professioneel en slagvaardig zijn en blijven. Hiervoor beschikken we over een actueel crisisbeheersingsplan, actuele bestrijdingsplannen, incidentscenario's en draaiboeken voor onder andere waterveiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit. Om onze crisisbeheersingsorganisatie in stand te houden en te verbeteren oefenen we deze plannen jaarlijks.

Van een overheidsorganisatie als het hoogheemraadschap mag worden verwacht, dat het in staat is om onder crisismoments professioneel op te treden. Onze crisisbeheersingsorganisatie is in staat om maatregelen te nemen die verband houden met haar taken. Ons doel is schade te voorkomen of de gevolgen van een incident, calamiteit, crisis of ramp tot een minimum te beperken.

Om dit te bereiken blijven we ons tot 2014 richten op:

- planvorming;
- opleidingen en oefenprogramma's;
- het op- en uitbouwen van het netwerk met de andere partners;
- het optimaliseren en onderhouden van materiaal en materieel;
- het professionaliseren van de informatievoorziening, onder andere door netcentrisch werken³².

6.4.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Met de wijziging van de organisatiestructuur is ook onze crisisbeheersingsorganisatie gewijzigd. Wachtdienstroosters, bereikbaarheid en bemensing van actieteams zijn aangepast. De ondersteuning van onze crisisteams voor verslaglegging en het bijhouden van het logboek en de communicatie zijn nog onvoldoende georganiseerd. Dit krijgt in 2013 nadere invulling.

Deltavisie

Ons crisiscoördinatieteam heeft deelgenomen in werkgroepen voor de totstandkoming van onze Deltavisie, met name op de onderdelen voorbereiding (preparatie) en crisisbeheersing.

Opleiden en oefenen

Door opleidingen, trainingen en oefeningen willen we optimaal voorbereid zijn op de bestrijding van (de gevolgen van) een crisis. Ieder team, of iedere taak binnen de crisisbeheersingsorganisatie heeft een opleiding, training of oefening aangeboden gekregen.

Op 14 november 2012 vond de landelijke Oefening Overstromingen plaats. Hierbij stond de dreiging van een grote overstroming vanuit de Noordzee centraal. De belangrijkste doelen van de oefening waren het beproeven van het 'Landelijk draaiboek hoogwater en overstromingen' en het opstellen van een gezamenlijk waterbeeld³³. Maar wij hebben deze oefening ook gebruikt om te oefenen met het opstellen van een situatierapportage en het toepassen van de landelijke vergadermethodiek om overleg en besluitvorming bij een crisis op een efficiënte en effectieve wijze te laten verlopen. Samen met Rijkswaterstaat hebben we het waterbeeld voor dijkkring 13 (Noord-Holland) opgesteld. De informatie is gedeeld met onze collega-waterbeheerders en de Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging. Het landelijke oefendoel één gezamenlijk waterbeeld voor dijkkring 13 te maken is daarmee gehaald.

Kennis delen en crisismanagementsysteem

Naast de Landelijke netwerkdagen, georganiseerd door de Unie van Waterschappen, organiseerden onze netwerkpartners dagen voor crisiscoördinatoren waarbij kennis werd gedeeld. Wij hielden voor onze partners het symposium 'ontwikkeling crisismanagement'. Het symposium stond in het teken van de laatste ontwikkelingen en ervaringen op het gebied van de informatievoorziening bij crisismanagement, mede in relatie tot netcentrisch werken.

³² Door het proces van informatievoorziening en -distributie anders in te richten (*techniek én verwerking*) ontstaat gelijktijdig en over alle lagen van de crisisbeheersingsorganisatie een actueel beeld van de feitelijke situatie. Dit maakt het mogelijk dat op alle niveaus binnen de crisisbeheersingsorganisatie beter invulling gegeven kan worden aan de respectievelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden

³³ Een waterbeeld schetst in het geval van overstromingsdreiging, watertekort of waterverontreiniging de aard, ernst en omvang van de dreiging. Op basis hiervan kunnen verantwoordelijke partijen al in een vroeg stadium besluiten nemen en de inzet van hulp voorbereiden.

De informatie van het symposium en de uitkomst van de landelijke oefening gebruiken we voor de opzet van ons eigen crisismanagementsysteem. Hiervoor hebben we een plan van aanpak gemaakt en hebben we twee (deel)projecten uitgevoerd. Verdere uitwerking van het crisismanagementsysteem vindt plaats in 2013.

Bijdrage aan landelijke activiteiten

Mede namens de hoogheemraadschappen Rijnland en Amstel, Gooi en Vecht, vertegenwoordigen wij de westelijke waterschappen in de landelijke Adviesgroep Crisisbeheersing. De adviesgroep is een vertegenwoordiging van de waterschappen, die is verbonden aan de Unie van Waterschappen. De adviesgroep heeft de landelijke visie 'Samenwerking in crisisbeheersing' ontwikkeld. Dit vloeit mede voort uit het Bestuursakkoord Water en bevat een toekomstvisie van de waterschappen op crisisbeheersing. De visie gaat onder meer in op de uniformering van alarmfasen en werkwijzen, netcentrisch werken, opleiden, trainen en oefenen en het verstevigen van de samenwerking.

Uitbouwen netwerk

De samenwerking met de collega-waterbeheerders en andere externe crisispartners hebben we voortgezet en uitgebouwd, onder andere met ons symposium. Belangrijk onderdeel hiervan is de risicocommunicatie met externe partners. We kunnen daarvoor nu sterk verfijnde overstromingsbeelden presenteren. Voor de Wieringermeer, een deel van West-Friesland en Petten zijn nauwkeurige berekeningen beschikbaar. De berekeningen voor de rest van ons gebied volgen in 2013. Het overstromingsscenario is uitgewerkt in folders van de Veiligheidsregio's, waarmee we burgers informeren.

We leverden informatie aan de Veiligheidsregio's voor de uitwerking van ramptypen op het gebied van onze taken. Deze informatie is gebruikt voor de crisisplannen. Het crisisplan van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is in 2012 vastgesteld.

6.4.4 Wat heeft crisisbeheersing in 2012 gekost?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Crisisbeheersing	Externe kosten	0,1	0,1
	Kapitaallasten	0,1	0,1
	Interne kosten	0,2	1,2
	Totaal	0,3	1,3

Interne kosten

De interne kosten zijn € 1 miljoen lager vanwege twee oorzaken. In de eerste plaats zijn de interne kosten lager door niet vervulde vacatures en langdurige ziekte. Verder was het ons voornemen om onze onderhoudsmedewerkers verder op te leiden voor de crisisbeheersing. Maar bij het opstellen van de begroting is niet voorzien dat ontstane vacatures terughoudend ingevuld zouden worden, vooruitlopend op de vaststelling van het Strategisch personeelsplan. Daardoor was minder menskracht beschikbaar dan geraamd en zijn de beschikbare uren ingezet voor de onderhoudswerkzaamheden.

Investeringsvolumes		Realisatie	Begroting na wijzingen
(bedragen x € 1 miljoen)		2012	2012
Crisisbeheersing	Uitgaven	0,0	0,1
	Totaal	0,0	0,1

Uitgaven

Voor de invoering van het netcentrisch crisismanagementsysteem is in oktober 2012 een investeringskrediet beschikbaar gesteld van bijna € 0,2 miljoen. Het plan van aanpak werken we uit in 2013. Dit is later dan gepland en daarom schuiven de uitgaven door.

6.5 Monitoring van het watersysteem

6.5.1 Doelstelling³⁴

Het monitoren en modelleren van het watersysteem biedt ondersteuning aan het maken en evalueren van beleid, de planvorming, het programmatisch werken en het beheer van het watersysteem. Dit alles om het watersysteem goed te laten functioneren en te blijven optimaliseren.

6.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

We willen een goed functionerend monitoringsysteem, waarin informatievraag en informatieaanbod zo dicht mogelijk bij elkaar liggen. Daarmee kunnen we optimaal adviseren binnen de kerntaken op het gebied van waterkwaliteit, waterkwantiteit en veiligheid.

6.5.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Meetprogramma's en modellen

We hebben meetprogramma's en watersysteemmodellen opgesteld vanuit de informatiebehoefte en onderzoek verricht om intern en extern te kunnen adviseren en om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. De hiermee opgebouwde kennis is vastgelegd in kennis- en informatiesystemen en is onder andere gebruikt voor de jaarlijkse Monitoringsrapportage maatschappelijke effecten. Dit is een onderdeel van de Beleidsevaluatie 2011. Met deze rapportage krijgen we inzicht in de vraag of de uitgevoerde maatregelen effectief zijn geweest voor het behalen van onze doelen. Aan de hand daarvan kunnen we bijsturen.

Monitoring waterkwaliteit

De KRW verplicht ons te onderzoeken welke effecten de KRW-maatregelen hebben op de waterkwaliteit. Voor de beoordeling van de waterkwaliteit meten we de chemische kwaliteit (stikstof, fosfaat, chloride, bestrijdingsmiddelen) en de biologische kwaliteit (planten, kleine waterdieren, algen, vissen). Ook zijn we als waterkwaliteitsbeheerder verantwoordelijk voor het onderzoek naar de kwaliteit van zwemwater. Onze waterkwaliteits- en zwemwatermetingen zijn volgens de richtlijnen uitgevoerd. Verzamelde gegevens, informatie en kennis zijn voor externe partners toegankelijk gemaakt. Het meetnet KRW-monitoring hebben we geëvalueerd en aangepast om aan eisen van de Europese Unie (EU) te voldoen.

De frequentie van metingen van de zwemwaterkwaliteit (bacteriën, blauwalgen) hebben we in overleg met de provincie verlaagd. Er is ruimte voor extra metingen in geval van calamiteiten. Over de meetresultaten hebben we gerapporteerd aan de provincie en de EU.

Monitoring waterkwantiteit

Om de strategie te bepalen voor situaties van wateroverlast, watertekort en overstroming, ontwikkelen we modellen en informatiesystemen en stellen we kennis en informatie beschikbaar. We hebben diverse model- en scenariostudies uitgevoerd met gebruik van verschillende informatiesystemen. Binnen deze systemen hebben we meetgegevens en modelresultaten verder geïntegreerd. Deze informatiesystemen en studies zijn onder andere ingezet ten behoeve van de programma's Wateropgave, VBK en KRW. Ook komen we daarmee afspraken na uit waterakkoorden met Rijkswaterstaat en leveren we een bijdrage aan de invulling van de Deltaprogramma's

³⁴ De 'Doelstelling' en 'Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?' uit het Jaarplan 2012 is heringedeeld.

Waterveiligheid en Zoetwater. Bovendien hebben we belangrijke stappen gezet in de technische ondersteuning van de crisisorganisatie.

We hebben een groot aantal waterbalansen³⁵ opgesteld, waarbij we gegevens uit computermodellen en monitoring hebben gecombineerd. De waterbalansen hebben ons meer inzicht gegeven in hoe het watersysteem werkt. Analyses met behulp van de waterbalansen geven informatie over effecten van mogelijke maatregelen binnen onze programma's. Daarnaast zijn deze waterbalansen de basis voor het onderzoek naar de achtergrondbelasting in ons gebied.

Informatiesystemen

Het programma 3Di Waterbeheer levert een bijdrage aan een doelmatiger waterbeheer. Het laat op detailniveau de gevolgen van een overstroming zien en maakt de gevolgen van maatregelen inzichtelijk. Dit maakt het bepalen van de meest effectieve maatregelen mogelijk. De ontwikkeling hiervan is in 2011 gestart. In 2012 is het programma sterk verbeterd, waardoor medio 2013 het overstromingsmodel voor ons gebied beschikbaar is. Verder is, met behulp van studies naar het gedrag van het watersysteem in voorbeeldgebieden, het model verder verbeterd en uitgebreid met detailinformatie voor nauwkeurige wateroverlastberekeningen.

De Dijken Analyse Module maakt snelle en efficiënte toetsing van waterkeringen mogelijk, omdat minder grondonderzoek nodig is. De module is succesvol toegepast in de toetsing van onze regionale waterkeringen. Samen met Hoogheemraadschap van Rijnland, Waternet en Stowa hebben we het KRW Volg- en Stuursysteem (VSS) ontwikkeld, waarmee we effecten van (waterkwaliteits) maatregelen kunnen volgen en het rendement van investeringen kunnen bepalen. Waar nodig kunnen we met het VSS knelpunten analyseren en hierop bijsturen. De eerste versie van het VSS is opgeleverd. In 2013 werken we verder aan de ingebruikname.

6.5.4 Wat heeft monitoring van het watersysteem gekost?

De kosten voor monitoring zijn opgenomen in de beheerkosten van de effecten Waterveiligheid, Schoon water en Voldoende water.

³⁵ Een waterbalans geeft weer hoeveel water een gebied in- en uitgaat, bijvoorbeeld via neerslag, verdamping, afstroming van maaiveld, lozingen, uitwisseling met het grondwater en afvoer via gemalen, stuwen en sluisen. Dit hangt af van de kenmerken van een gebied, zoals het landgebruik, bodemtype, bodemhoogte, etc. Je kunt dit bijvoorbeeld gebruiken om te bepalen hoeveel waterberging in het gebied nodig is.

7 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Als overheidsorganisatie vinden wij een maatschappelijk verantwoorde aanpak van onze taken en bedrijfsvoering belangrijk. Onze langetermijnvisies, zoals de Deltavisie en de Toekomstvisie (afval)waterketen, voeren wij daarom uit op een maatschappelijk verantwoorde manier. Sinds enige jaren kent de begroting een hoofdstuk Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), waarin we verwoorden welke activiteiten bestuur en organisatie oppakken om inhoud te geven aan de kernthema's van MVO, namelijk People, Planet en Profit (Mensen, Milieu & Klimaat en Doelmatigheid).

We verrichten veel activiteiten op deze gebieden. Deze zijn beschreven in dit hoofdstuk. Maar een integrale langetermijnvisie op MVO ontbreekt nog. Wel zijn onderdelen daarvan vastgesteld, zoals het milieu- en klimaatbeleid, het diversiteitbeleid, het buitenlandbeleid en de organisatieontwikkeling 'Henze 2.12'. In 2013 stellen we een langetermijnvisie op MVO op in een open proces met onze omgeving. Daarbij wegen we de maatschappelijke gevolgen van onze activiteiten nadrukkelijk mee.

7.1 Indicatoren MVO

Effect	Resultaten	Prestaties	
Maatschappelijk verantwoordelijk ondernemen	Het hoogheemraadschap gaat respectvol om met mensen	Het hoogheemraadschap betreft zijn omgeving actief bij zijn taakuitvoering	😊
		Het hoogheemraadschap is een goede werkgever	😊
	Het hoogheemraadschap voelt zich verantwoordelijk voor het milieu	Het hoogheemraadschap behaalt de doelstellingen uit het milieu- en klimaatbeleid	😊
	Het hoogheemraadschap staat voor optimale uitvoering van zijn taken	Het hoogheemraadschap wordt erkend als een betrouwbare organisatie	😊
		Het hoogheemraadschap is servicegericht	😊
		Het hoogheemraadschap is doelmatig en doeltreffend	😐

7.2 Mensen

7.2.1 Doelstelling

We gaan respectvol met mensen om.

7.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

We betrekken onze omgeving actief bij onze taakuitvoering en zijn een goede werkgever.

7.2.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Samenwerken en relaties

We betrekken onze omgeving bij onze taakuitvoering en werken daarbij zoveel mogelijk samen met andere overheden en belanghebbenden. Hierbij gaan we uit van onze eigen taken en de verantwoordelijkheden van de verschillende partners. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de Deltavisie. Hoe de omgeving ons waardeert op dit punt meten we in 2013 met een tevredenheidsonderzoek.

In de communicatie met gemeenten, de provincie, het Rijk en de belangenorganisaties in Noord-Holland stond de dialoog centraal. We hebben verkend wat er leeft om onze werkzaamheden op de behoeften van belanghebbenden te kunnen afstemmen. Met professioneel relatiebeheer bevorderden we een optimale uitwisseling van informatie tussen relaties. We hebben onze bestuurlijke en ambtelijke gesprekspartners gevraagd hoe zij de samenwerking hebben ervaren. De bevindingen staan in een signaalrapport voor onze organisatie. Daaruit blijkt dat we ons steeds meer omgevingsgericht gedragen. De kritiek in algemene zin neemt ieder jaar iets af.

Internationale samenwerking

De waterschappen en de Unie van Waterschappen (UvW) hebben zich in 2007 verbonden aan de Millennium Development Goals van de Verenigde Naties en het Schokland WASH Akkoord. Het doel is de Millennium Ontwikkelingsdoelen in 2015 te halen. We hebben deelgenomen aan projecten in Zuid-Afrika. Deze zijn gericht op het afvoeren en verwerken van afvalwater en het bestrijden van kusterosie. Hiervoor stelden wij kennis beschikbaar.

Binnen het meerjarige Europese project SKINT (Skills Integration and New Technologies) hebben we kennis uitgewisseld over het omgaan met water binnen de ruimtelijk ordening. Het project is in december afgerond. We hebben samengewerkt met overheden en universiteiten uit de Noordzeelanden. Wij voerden de projectleiding en ontvingen hiervoor subsidie.

Personeel

Strategische personeelsplanning en ontwikkeling

De veranderingen in de maatschappij maken een strategische, toekomstgerichte oriëntatie op ons 'menselijke kapitaal' noodzakelijk. De uitkomsten van de eerste fase van de in 2011 in gang gezette strategische personeelsplanning (SPP) vormen de basis van de formatieplanning voor de middellange termijn (2012-2015), die we hebben opgesteld in het kader van de organisatieontwikkeling 'Henze 2.12'. In dat verband sturen we meer op de werving en selectie uit oogpunt efficiency. Met de vakorganisatie is voor de reorganisatie 'Henze 2.12' een Sociaal Plan overeengekomen, gericht op het voorkomen van gedwongen ontslag.

De ontwikkeling van onze organisatie en de deskundigheid en vaardigheden van medewerkers is ondersteund door de HHNK-academie. Binnen de academie hebben we opleidingen en trainingen ontwikkeld en verzorgd. Deze zijn deels in eigen beheer uitgevoerd. Met een internetapplicatie hebben medewerkers inzicht in het aanbod van de academie en kunnen ze inschrijven.

We hebben een loopbaanontwikkelingsbeleid in gang gezet dat is gericht op brede en blijvende inzetbaarheid van medewerkers. Met trainees, leerlingen en een 'meester-gezelfformule' is kennis en ervaring van geroutineerde medewerkers overgedragen op nieuwe. De eigen verantwoordelijkheid van medewerkers is waar mogelijk vergroot door toekenning van meer vertrouwen en verantwoordelijkheid.

Het loopbaancentrum helpt medewerkers met hun loopbaanontwikkeling. Ook begeleidt het medewerkers die van functie moeten veranderen. Het loopbaancentrum heeft voor vier medewerkers een mobiliteitstraject afgerond en is voor vijf medewerkers een traject gestart. Daarnaast is voor twee medewerkers een loopbaanontwikkelingstraject gestart.

Bij de inzet van personeelsinstrumenten in het kader van in- en doorstroom van personeel hebben we de uitgangspunten van het Diversiteitsbeleid meegenomen.

Arbeidsmarkt

Om voldoende goede medewerkers te werven en te binden, is zowel aantrekkelijk werkgeverschap nodig, als bekendheid daarover. Onze gerichte arbeidsmarktcommunicatie heeft geleid tot vervulling van alle opengestelde vacatures. Ons stagebeleid en de contacten met relevante onderwijsinstellingen zijn voortgezet.

Arbeidsvoorwaarden

De arbeidsvoorwaarden hebben we gemoderniseerd in samenhang met de invoering van de nieuwe cao voor de waterschappen. Gedetailleerde, verouderde regelingen zijn omgezet in moderne kaderregelingen. Doel is het bevorderen van flexibele arbeidsrelaties, zodat onze bedrijfsvoering eenvoudiger wordt en medewerkers een betere balans tussen werk en privé kunnen vinden. In de cao is het Individueel KeuzeBudget (IKB) geïntroduceerd. Dit is een budget dat een medewerker, naast het salaris, in principe naar eigen inzicht kan besteden. Deze nieuwe regeling is in de plaats gekomen van de vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, koopverlof enzovoorts. Het gebruik van het IKB kunnen medewerkers regelen met een internetapplicatie.

Arbo en verzuim

We hebben veel aandacht besteed aan Arbo, verzuimbegeleiding en verzuimpreventie. De veiligheid hebben we verbeterd en geborgd door scholing en werkplekverbetering, maar ook door systematische signalering en inventarisatie van risico's. Ons verzuimpercentage is met een half procent gedaald naar 4,94 procent.

Medewerkertevredenheid

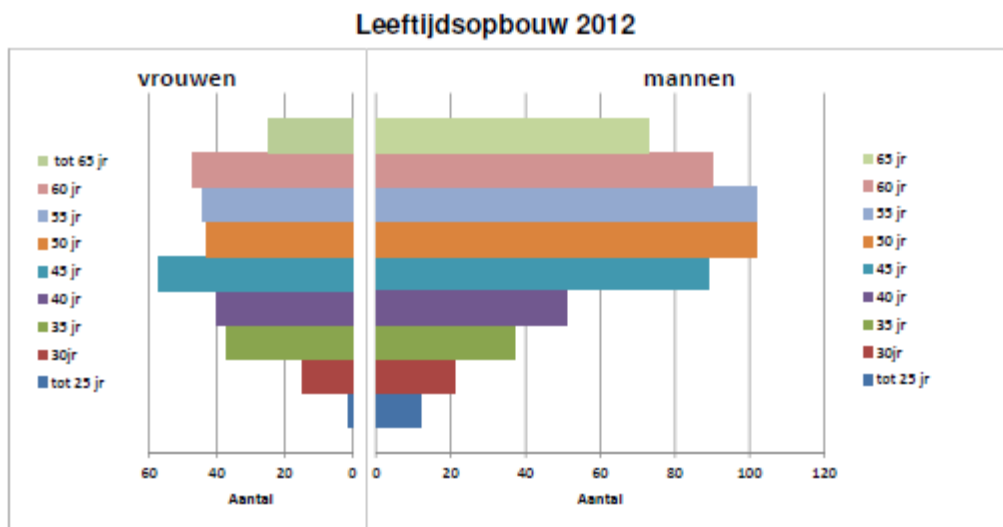
We wilden een medewerkertevredenheidsonderzoek uitvoeren, maar dat is in verband met de organisatieontwikkeling 'Henze 2.12' uitgesteld. Wel hebben we regelmatig intern onderzoek gedaan naar werkplezier, samenwerking, organisatiecultuur en externe oriëntatie. Door medewerkers te betrekken bij het uitwerken van verbetervoorstellen hebben we geïnvesteerd in werksfeer en draagvlak voor de verbeteringen. Op veel terreinen is naar de mening van medewerkers nu reeds verbetering zichtbaar, bijvoorbeeld op het terrein van samenwerking, werkplezier en cultuur.

Kengetallen

	2012		2011		2010	
	medewerkers	fte	medewerkers	fte	medewerkers	fte
Mannen	573	563,5	586	579,0	592	582,7
Vrouwen	307	245,2	289	227,8	294	225,9
Totaal	880	808,7	875	806,8	886	808,6

In-, door- en uitstroom	2012	2011	2010
In dienst getreden	53	44	34
Functiewijziging	50	84	73
Uit dienst getreden	43	55	51

Verzuim	2012	2011	2010
Verzuimpercentage	4,94%	5,44%	4,88%
Verzuimfrequentie	1,2	1,16	1,35

7.3 Milieu en klimaat

7.3.1 Doelstelling

Wij voelen ons verantwoordelijk voor het milieu.

7.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Wij bereiken de doelstellingen uit het Milieu- en klimaatbeleid. Dit beleid omvat de periode 2009-2012 en actualiseren we in 2012. We voeren het milieuoactieprogramma uit en vullen het aan met nieuwe activiteiten. Ook wegen we het milieubelang mee bij de (voorbereiding van de) besluitvorming. Het milieubelang vormt een wezenlijke component in het besluitvormingsproces.

7.3.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Beleid en plannen

In 2010 hebben het Rijk en de UvW een klimaatakkoord ondertekend. Dit sectorbrede convenant brengt samenhang in de ambities en doelstellingen rond klimaat en duurzaamheid. We willen verantwoord omgaan met energie- en materiaalgebruik en streven ernaar minimaal de vastgestelde normen in het klimaatakkoord te behalen. Dit betekent minimaal:

- per jaar 2 procent energie besparen;
- 40 procent duurzame energie opwekken in 2020;
- 30 procent minder uitstoot van broeikasgassen tussen 2005 en 2020;
- 100 procent duurzaam inkopen in 2015.

Op basis van de meerjarenafspraken energie-efficiency (MJA-3) en de doelstellingen uit ons Milieu- en klimaatbeleid hebben we de energiebesparingsmaatregelen voor de waterketen vastgelegd in het energie-efficiencyplan (EEP). Voor de periode 2012-2016 is een nieuw EEP opgesteld. We passen het gedachtegoed van de Energiefabriek toe om de doelstellingen van het MJA-3 te halen. Dat betekent dat we door het gebruik van innovatieve technieken energie proberen te winnen uit afvalwater.

In samenwerking met de Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) hebben we de mogelijkheden voor opwekking van duurzame energie en energiebesparing in onze bedrijfsvoering verder in kaart gebracht. Hiervoor zijn het huidige energieverbruik en de verwachte toekomstige ontwikkelingen van het verbruik inzichtelijk gemaakt. Ook zijn de duurzame energiebronnen en de mogelijkheid deze bronnen te gebruiken voor energiewinning aangegeven. De resultaten zijn opgenomen in de eind-

rapportage Energieverkenning HVC. Dit dient als basis en onderbouwing voor het opstellen van ons nieuwe energiebeleid en de invulling van onze doelstellingen.

Ons Milieu- en klimaatbeleid hebben we in 2012 vertaald naar concrete acties en doelen. De voorgenomen actualisering van dit beleidsdocument is in afwachting van de energieverkenning met HVC doorgeschoven naar 2013.

Om onze ambities op het gebied van milieu en klimaat te ondersteunen is in het collegeprogramma opgenomen dat jaarlijks 0,5 procent van de begroting beschikbaar is voor energieverbruik- en CO₂-emissiebeperking.

Bewustwording en gedrag

We willen dat onze medewerkers milieu- en klimaatbewust handelen. In 2011 zijn we daarom de campagne 'Groen...gewoon doen!' gestart. Het doel van de campagne is het bewustzijn van onze medewerkers te vergroten, zodat zij in hun dagelijkse werkzaamheden duurzaam handelen. De campagne bevat de thema's mobiliteit, energie, duurzaam inkopen, en papiergebruik. Binnen de themaweken in januari tot en met mei is dit door middel van een aantal ludieke acties gebeurd.

We zien een groeiend milieu- en klimaatbewustzijn. Onze organisatie neemt milieubelangen mee bij besluitvorming en de dagelijkse praktijk, bijvoorbeeld bij de bouw van energiezuinige rwzi's, het terugdringen van chemicaliënverbruik en de samenwerking met onze partners in de verwerking van biomassa.

Maatregelen

Na een wat aarzelende start in 2010 hebben we een inhaalslag gemaakt. Maar er liggen nog veel kansen en uitdagingen om onze doelstellingen te realiseren. Daarom is het van belang dat we de koers vasthouden.

Energie

We hebben een aantal grote projecten afgerond, waaronder de installatie van de zonnecollectoren op ons centrale kantoor in Heerhugowaard, de bouw van een 'warmtekrachtkoppelinginstallatie'³⁶ bij de rwzi Zaandam-Oost en het project Power Quality SDI/rwzi. De groengasproductie van de rwzi Beverwijk hebben we met een nieuwe installatie verhoogd tot circa 1 miljoen m³ per jaar. De uitstoot van CO₂ in de waterketen is de laatste twee jaren met circa 10 procent gedaald. Binnen het watersysteem lijkt de uitstoot ten gevolge van het elektraverbruik van onze gemalen en overige kunstwerken te stabiliseren.

Op dit moment rijden 28 dienstauto's op groen aardgas. We bekijken de mogelijkheid om elektrische auto's aan te schaffen en verminderen het gebruik van fossiele brandstoffen voor transportdoeleinden. Door ons nieuw kantoor hebben we een daling bereikt van bijna 0,7 miljoen kilometers aan dienstenreizen ten opzichte van de situatie voor de verhuizing met meerdere kantoren. Dit staat gelijk aan een daling van 150 ton CO₂-equivalenten. Tot 2020 verbruiken we ieder jaar gemiddeld 2 procent minder energie (zie 5.4.3 'Toekomstbestendige bedrijfsvoering').

We willen onze bijdrage aan de productie van groene energie vergroten door het omzetten van biomassa en rioolwaterslib in energie. We hebben het onderzoek daarnaar voortgezet in diverse meerjarige samenwerkingsprojecten. Een voorbeeld hiervan is het verbranden van winterriet in de bio-energiecentrale van de Huisvuilcentrale Alkmaar dat we samen met de HVC en Staatsbosbeheer uitvoeren. Verder werken we met de UvW samen in het actieteam Duurzame energie en met het Energieonderzoek Centrum Nederland en de Wageningen University and Research op het gebied van biomassaverwerking.

³⁶ Warmte-krachtkoppeling is de gecombineerde opwekking in één proces, op basis van een brandstof, van warmte en elektriciteit (of mechanische energie), waarbij de warmte nuttig wordt gebruikt.

Duurzaam bouwen en inkopen

Bij ieder werk betrekken we de uitgangspunten van duurzaam bouwen. Afwijkingen daarvan hebben we onderbouwd. We hebben voor 75 procent duurzaam ingekocht volgens de criteria van Agentschap NL. Ook hebben we de CO₂-Prestatieladder in gebruik genomen. Dit instrument stelt ons in staat vorm en inhoud te geven aan duurzame aanbesteding. Ook stimuleert het instrument bedrijven die deelnemen aan onze aanbestedingen tot CO₂-bewust handelen. Het gaat daarbij met name om energiebesparing, het efficiënt gebruik maken van materialen en het gebruik van duurzame energie.

Monitoring resultaten

De UvW heeft in 2012 een klimaatmonitor opgesteld over het jaar 2011. Hierin zijn de resultaten van alle waterschappen zichtbaar. Dit rapport stelt dat wij in 2011 geen groene stroom hebben ingekocht. Daardoor bleven we achter bij de resultaten van de gehele waterschapssector. Sinds begin 2012 kopen we alleen nog maar groen stroom.

Om de resultaten van het milieu- en klimaatbeleid en de daaruit voortkomende acties te monitoren en binnen onze organisatie levend te houden hebben we de volgende aanvullende instrumenten in gebruik genomen.

Climat Footprint

De Climat Footprint is een indicator voor duurzaamheid, milieueffecten en consumptief gedrag van mens en machine. Dit geeft een goed inzicht in onze totale uitstoot van broeikasgassen en in de relatieve en absolute bijdragen van onze uitgevoerde maatregelen. Dit is het uitgangspunt voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en voor het klimaatbeleid. De netto Climat Footprint bedroeg in 2011 60.000 ton CO₂-equivalenten. Dankzij de inkoop van groene energie daalt dit naar circa 10.000 ton.

Enquête Milieu- en klimaatbewustzijn

Eind 2010 hebben we de betrokkenheid van medewerkers bij het onderwerp duurzaamheid onderzocht. Een enquête heeft inzicht gegeven in onze beleving van duurzaamheid, de mate van betrokkenheid, de mate van bereidheid om actief bij te dragen en de belemmeringen of drempels. De enquête is in 2012 herhaald en de resultaten van beide enquêtes hebben we vergeleken.

Duurzaamheidsmeter

Op ons initiatief en met onze financiële steun is in 2011 de Duurzaamheidsmeter voor waterschappen tot stand gekomen. De meter geeft een beeld van de ambities en initiatieven van de waterschappen op het gebied van duurzame ontwikkeling. Ook zou de meter het mogelijk moeten maken om de inspanningen van de waterschappen te vergelijken. Door de Klimaatmonitor van de UvW is de ingebruikname van de meter door andere waterschappen uitgesteld.

7.3.4 Wat heeft het milieuactieprogramma in 2012 gekost?

Het halen van de milieudoelstellingen realiseren we door grote en kleine aanpassingen in het dagelijks werk. We hebben afgesproken om vanaf 2010 in de exploitatie een bedrag te reserveren voor de beperking van energieverbruik en CO₂-emissie. Het bedrag dat niet is uitgegeven voegen we toe aan de in 2010 in het leven geroepen reserve 'Maatregelen CO₂-emissie'. We hebben drie investeringsprojecten uitgevoerd die aan de milieudoelstellingen bijdragen. Voor deze projecten is besloten dat we ze financieren uit de reserve, door de jaarlijkse afschrijvingskosten van de projecten hieraan te onttrekken.

Hieronder is een meerjarig overzicht weergegeven. Eind 2012 is van het totale budget van € 2,7 miljoen ruim de helft besteed. Een bedrag van € 1,3 miljoen blijft beschikbaar.

(bedragen x € 1 miljoen)	2010	2011	2012	Totaal	
Begroot bedrag	0,7	1	1	2,7	
Uitgaven: exploitatie	0,3	0,2	0,2	0,7	-/-
Restant (toevoeging reserve)	0,4	0,8	0,8	2	
Investerings					
Power Quality			0,1	0,1	
WKK Zaandam Oost			0,2	0,2	
Zonnecollectoren			0,4	0,4	
Totaal investeringen	-	-	0,7	0,7	-/-
Beschikbaar bedrag				1,3	

7.4 Doelmatigheid

7.4.1 Doelstelling

Wij staan voor een optimale uitvoering van onze taken.

7.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Onze organisatie is doelmatig en doeltreffend, wordt erkend als een betrouwbare organisatie en is servicegericht.

7.4.3 Wat heeft het hoogheemraadschap in 2012 gedaan?

Een handelwijze is doelmatig (efficiënt) als de inspanningen en kosten voor het bereiken van het doel in verhouding staan tot het resultaat. Een handelwijze is doeltreffend (effectief) als het beoogde doel daarmee wordt bereikt.

Niet alleen de veranderde rol van de overheid en de discussie over het bestaansrecht van de waterschappen waren aanleiding voor de organisatieverbetering 'Henze 2.12', maar ook onze wens om doelmatiger, doeltreffend en rechtmatig te werken. We hebben een aantal maatregelen genomen en verbetering is duidelijk zichtbaar, maar we hebben nog enige tijd nodig om de in gang gezette verbeteringsmaatregelen succesvol af te ronden.

Doelmatig

We hebben ons in 2012 met name gericht op de verbetering van de bedrijfsvoering van de meest kwetsbare processen en de bewustwording in de organisatie van de planning- & controlcyclus als sturings- en beheersingsinstrument. We hebben vervolgens een begin gemaakt met het systematisch toetsen van de kwaliteit van de planning- & controlinstrumenten. Het voortdurend leren en verbeteren geven we veel aandacht. Gebleken is dat onze organisatie goed is in het opstellen en uitvoeren van plannen. Het systematisch evalueren en aanpassen van de processen kan beter. We sluiten daarbij aan op de activiteiten van de organisatieontwikkeling. Dit vraagt een andere werkhouding: reflecteren, leren en verbeteren is ook werken!

We hebben een kwaliteitsmanager aangesteld die direct rapporteert aan de directeur Bedrijfsvoering. Dit onderstreept dat we een systematische verbetering van de bedrijfsvoering belangrijk vinden. Om de voortgang van het verbeterproces te bepalen, hebben we in januari 2013 een organisatiebrede tussentijdse evaluatie gehouden van de doelstellingen van onze organisatieontwikkeling.

Doeltreffend

Op bestuursniveau hebben we geëvalueerd of de doelen in de begrotingen van de afgelopen vier jaar zijn bereikt. Hieruit is gebleken dat deze voor het overgrote deel zijn gehaald en dat de beoogde effecten zijn bereikt. Van bepaalde gewenste effecten, met name Waterveiligheid, kunnen we feitelijk pas in de verre toekomst vaststellen of die werkelijk zijn gehaald. We moeten nog bekijken of we onze doelen anders moeten omschrijven, bijvoorbeeld door de nadruk te leggen op meetbaarheid van prestaties.

We voeren een discussie over de vraag of het spreiden van de uitgaven van enkele programma's over een langere periode acceptabel en wenselijk is.

Rechtmatig

Het instrument Interne controle gebruiken we om te kunnen bijsturen op financiële processen. We hebben dit instrument verder ontwikkeld. De rechtmatigheid van kritische processen toetsen we meerdere keren per jaar, waardoor sturingsinformatie sneller beschikbaar is. De extra inspanningen op het gebied van I&A geven aan dat we goede informatievoorziening belangrijk vinden. We hebben vooruitgang geboekt bij het organiseren en positioneren van de inkoopfunctie.

Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie doet onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid. Om tegemoet te komen aan de wens van het bestuur om meer gevoel te krijgen bij de uitvoering van beleid, heeft de commissie geïnventariseerd welke onderzoeksonderwerpen hiervoor geschikt zijn. Daarbij is aansluiting gezocht bij rekenkamercommissies van andere overheden.

De commissie heeft het onderzoek naar de effectiviteit van de uitvoering van het beleid met betrekking tot de zuiveringsheffing afgerond. Daarnaast heeft zij een onderzoek naar de bestuurlijke visie op zelf doen of uitbesteden (make or buy) uitgevoerd. Ook heeft de commissie onderzocht in hoeverre de aanbevelingen van eerdere rekenkameronderzoeken zijn uitgevoerd.

Betrouwbare organisatie

Betrouwbaarheid en integriteit zijn onmisbaar voor een goed functionerende overheid. Het omvat een aantal aspecten.

Integriteit

Integriteit is een voorwaarde om als waterschap succesvol te kunnen opereren binnen de maatschappij. We hebben gedragscodes opgesteld, periodiek dit onderwerp met medewerkers besproken en maatregelen genomen op het gebied van registratie en onderzoek en ter voorkoming van integriteitschendingen.

Transparantie

We willen transparant zijn bij het uitvoeren van onze taken. Belanghebbenden informeren we daarom vooraf over onze werkzaamheden en eventuele overlast. Goede dossiervorming helpt ons achteraf goed te kunnen uitleggen waarom en hoe de werkzaamheden zijn aangepakt. De organisatie heeft maatregelen genomen om goed bereikbaar te zijn voor informatie, meldingen en klachten.

Bestuurlijke afspraken

Goede relaties met het Rijk, provincies, de gemeenten en belangenorganisaties zijn voor ons belangrijk. Deze partijen mogen van ons verwachten dat we hen betrekken bij onze beleidsvorming. Een goed voorbeeld is de totstandkoming van de Deltavisie, waarbij we externe partners actief hebben betrokken. Ook is het vanzelfsprekend dat we onze doelstellingen onder de aandacht van relaties brengen en actief invloed proberen uit te oefenen. Zo hebben we op nationaal niveau een actieve rol gespeeld bij de totstandkoming van het HWBP.

Servicegerichte organisatie

Klachten, mediation en bezwaarprocedure

We hebben ons klachtenmanagement ontwikkeld. Klachten handelen we op een gestructureerde wijze af. Ook zorgen we ervoor dat de organisatie van klachten leert en haar werkprocessen verbetert. Elke afdeling heeft een klachtcoördinator aangewezen en we registreren en bewaken de afhandeling van klachten met een registratiesysteem. Uitgangspunt is dat de betreffende afdeling klachten zelf afhandelt en direct wordt geconfronteerd met de signalen van klagers. In het kader van klachtmanagement zijn afspraken gemaakt over terugrapporteren en opschalen binnen de organisatie.

Conflicten worden vaak uitgevochten langs de formele wegen van bezwaar-, beroep- en klachtenprocedures. Dit is kostbaar, zowel in tijd als in geld. Voor betrokkenen zijn zij bovendien belastend. De afloop van de procedure betekent lang niet altijd het einde van het geschil. Daarom gebruiken wij mediation voor geschilbeslechting. In 2011 hebben we 70 zaken behandeld met een succespercentage van 57 procent. In 2012 behandelden we 55 zaken met een succespercentage van 58 procent.

Anders dan voorgaande jaren hebben acht relatief stevige mediationzaken plaatsgevonden, onder leiding van een externe mediator. Van deze acht zijn er zeven geslaagd. Dit is een succes, omdat het hierbij veelal ging om uiterste poging vastzittende geschillen op te lossen. Als mediation dan toch slaagt, betekent dat voor ons en de overige partijen een grote winst. Behalve dat de juridische procedures zijn ingetrokken, wordt de oplossing door alle partijen gedragen. Hierdoor is de relatie tussen partijen verbeterd, waardoor toekomstige juridische procedures kunnen worden voorkomen. Bezwaren die we niet via mediation hebben opgelost, handelden we af volgens de procedure van de Algemene wet bestuursrecht.

Belastingaanslag verklaarbaar voor de burger

De verbeterde kwaliteit van de belastingaanslagen is zichtbaar in het aantal contacten met belastingplichtigen en -schuldigen. Het aantal telefonische en schriftelijke contacten is gedaald met circa 11 procent. Bovendien zijn alle correspondentievormen ten opzichte van 2011 sneller afgehandeld. Klachten registreren we beter dan voorheen. Dit verklaart de toename van het aantal klachten ten opzichte van 2011 van 20 naar 27.

Deel 2 Jaarverslag - Verplichte paragrafen

8 Financieel beleid

Belastingdruk

In het collegeprogramma 2009-2012 staat ondermeer dat tot 2015 de belastingdruk jaarlijks ten hoogste gemiddeld 4 procent mag stijgen. Binnen deze stijging zou de kostenontwikkeling door inflatie, het CO₂ - en energiebeleid en de cao's ook moeten worden opgevangen. De ontwikkeling van de energieprijzen vallen buiten deze norm. In het meerjarenplan 2012-2015 is aan dit uitgangspunt voldaan. In 2012 is gekozen voor een verhoging van de gemiddelde belastingdruk met 3 procent, overeenkomstig het eerdergenoemde uitgangspunt.

Financiële kadernota's

Aan de wettelijk, in de begroting opgenomen, verplichte paragrafen moeten kadernota's ten grondslag liggen. Met deze nota's geeft ons algemeen bestuur aan over welke informatie het wil beschikken. Daarom zijn deze nota's een belangrijk instrument. De financiële kadernota's worden door onze ambtelijke organisatie voorbereid en via het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur ter besluitvorming aangeboden. De constant veranderende omgeving maakt het nodig om ons financiële beleid periodiek te herzien. We hebben ons beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen in 2011 geactualiseerd en vastgesteld.

Ontwikkeling van het eigen vermogen

Ons totale eigen vermogen bedroeg eind 2012 € 91,8 miljoen. Het bestaat uit een algemene reserve, bestemmingsreserves en egalisatiereserves. De algemene reserve is bedoeld voor calamiteiten met grote financiële gevolgen. Eind 2012 bedroeg deze € 25 miljoen.

De bestemmingsreserves per waterschapstaak zijn bedoeld om te voorkomen dat de belastingtarieven jaar na jaar schommelen. De omvang van deze reserves is, na verwerking van het voorstel tot bestemming van het exploitatieresultaat 2012, € 10,2 miljoen.

Ook de egalisatiereserves hebben egalisatie van het tarief tot doel, maar ze richten zich op een specifiek doel op de (middel)lange termijn. De egalisatiereserves bedragen, na verwerking van het voorstel tot bestemming van het exploitatieresultaat 2012, € 56,7 miljoen.

Ontwikkeling van het vreemd vermogen

Eind 2012 was 71,9% van de vaste activa met lang vreemd vermogen gefinancierd (eind 2011 68,2%). De langlopende schulden maakten aan het einde van het verslagjaar 62,9% uit van het passiva-totaal. Eind 2011 was dit percentage 58,2%.

9 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

Deze paragraaf beschrijft internationale en nationale ontwikkelingen, beleidsvoornemens en actualiteiten die van belang zijn voor de besluitvorming over het beleid dat in de begroting is verwoord. We geven weer welke van de gehanteerde uitgangspunten en normen aanzienlijk afwijken van uitgangspunten en normen die in de begroting zijn gehanteerd. Als de realisatie van het verantwoordingsjaar zorgt voor belangrijke wijzigingen in de meerjarencijfers is dit in deze paragraaf weergegeven.

Wet Hof

De schulden crisis in Europa wordt op politiek niveau langzaam maar gestaag opgelost. Een van de consequenties hiervan is dat landen sterker moeten sturen op het terugdringen van het begrotingstekort. Voor ons heeft dit invloed gekregen door de Wet Hof. De Wet Hof regelt dat ook lokale overheden een bijdrage leveren aan het terugdringen van het begrotingstekort. Deze wet treedt in 2013 in werking. In 2012 hebben we hieraan vormgegeven door een discussie over een toekomstbestendige financiële positie in de vergadering van het algemeen bestuur van februari 2012.

10 Weerstandvermogen en risico's

Weerstandvermogen

Ons bestuur heeft in 2011 de nota 'Reserves en voorzieningen' vastgesteld. In deze nota is opgenomen dat jaarlijks bij de jaarrekening het weerstandvermogen wordt berekend. Dit om de financiële gevolgen van de risico's voor 95 procent te kunnen afdekken. Om een stabiele situatie te creëren, hanteren we een marge van 5 procent. Dat wil zeggen: extra stortingen of onttrekkingen aan de algemene reserve gebeuren alleen als de financiële impact van risico's significant toe- of afnemen. In 2011 is het benodigde weerstandvermogen vastgesteld op € 25 miljoen.

We actualiseren de risico-inventarisatie periodiek. Voor dit jaarverslag heeft de laatste actualisatie plaatsgevonden in januari 2013, overeenkomstig de systematiek in de Kadernota risicomanagement. Dit leidde tot een overzicht met 144 risico's, waarvan 113 met financiële gevolgen. De totale maximale gevolgen hiervan bedragen circa € 90 miljoen. Deze risico's zijn ingevoerd in NARIS, ons informatiesysteem voor risicomanagement. Met de risicosimulatie in NARIS hebben we begin 2013 beoordeeld hoe hoog ons benodigd weerstandvermogen moet zijn. De uitkomst van de Montecarlo simulatie is € 25,8 miljoen en hiermee valt dit berekend bedrag binnen de marge van 5 procent ten opzichte van de vastgestelde weerstandvermogen van € 25 miljoen. Dit betekent dat de huidige algemene reserve van € 25 miljoen voldoende is.

Risico's

We hanteren voor het identificeren en kwantificeren van bedrijfsvoeringsrisico's een systematiek die het risico uitdrukt in kans op optreden vermenigvuldigd met het gevolg. Daarbij onderscheiden we strategische, compliance of operationele gevolgen. Indien van belang wegen we ook het financiële aspect mee. De systematiek is als volgt.

Risicoscore		Kans van optreden		
		incidenteel*	middelgroot**	groot***
Gevolgen van optreden	beperkt	1	2	3
	middelgroot	2	4	6
	omvangrijk	3	6	9

* incidenteel: minder dan 1 keer in een mensleven

** middelgroot: minimaal 1 keer in een mensleven tot 1 keer per jaar

*** groot: 1 keer of meerdere malen per jaar.

Het bepalen van de gevolgen van optreden is geen harde wetenschap, maar bestaat altijd uit het ontwikkelen van een logische onderbouwing van de score. Dit is vanzelfsprekend een leerproces waarin bestuur en ambtelijke organisatie al doende ervaring opbouwen. De volgende stap is het bepalen van de financiële gevolgen van het mogelijk optredende risico. De systematiek hierbij is:

Categorie	Maximale gevolgen
A	minder dan € 200.000
B	tussen € 200.000 en € 500.000
C	tussen € 500.000 en € 1.000.000
D	meer dan € 1.000.000

De gehanteerde bedragen lijken fors, maar daarbij moet worden beseft dat het om een *mogelijke* gebeurtenis gaat.

In het volgende overzicht zijn de strategische risico's opgenomen waarvan de score 9 bedraagt en/of de maximale financiële gevolgen boven de € 1 miljoen liggen.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen	Maatregelen
Watervervuiling als gevolg van een grote brand of een andere calamiteit. <i>(Begin 2011 heeft in Moerdijk een grote brand gewoed in een chemisch bedrijf)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Grote schade aan het watersysteem met mogelijk grote financiële gevolgen - Milieuschade, dode vissen en watervogels. - Beperking beregening met als gevolg gewasschade 	6	€ 11.000.000	Er is een calamiteitenorganisatie actief. Daarnaast is een advies opgesteld om de meest risicovolle bedrijven binnen het werkgebied van HHNK in kaart te brengen. Geadviseerd is om voor deze bedrijven een kenniskaart op te stellen met daarop een inzet- en bestrijdingsplan en een inventarisatie van benodigde middelen. Tevens is geadviseerd om deze inventarisatie te gebruiken om de maximaal financiële gevolgen nader vast te stellen. Deze adviezen worden in de 1e helft van 2013 opgepakt
De belangrijkste actieve risico's van de projecten uit het HWBP zijn: * door het vasthouden aan verschillende standpunten door betrokken overheden of andere belanghebbenden ontstaat vertraging in de planprocedure. * het landelijk bureau HWBP krijgt zijn interne processen niet tijdig op orde waardoor subsidieverlening vertraagt. * koppelprojecten van het nHWBP met het HWBP-2 kunnen niet tijdig gefinancierd worden, waardoor slecht te managen projecten ontstaan met de bijbehorende synergie en imagooverliezen. * continuïteit en voldoende kwaliteit van de bemensing is blijvend punt van aandacht.	<ul style="list-style-type: none"> - Einddatum van de projecten en daarmee het programma wordt niet gehaald (weerstand in de omgeving en/of (lokale) samenwerkingspartners, wat leidt tot vertraging in procedures) - Verstoorde verhoudingen met het landelijk programma-bureau HWBP - Hoge faalkosten, Imagoschade en vertraging - Hoge werkdruk, waardoor minder kwaliteit/kwantiteit (overdacht kennis moeilijk) - Grote groep (kosten) inhuur - Minder samenwerking andere onderdelen (lerend vermogen wordt niet gerealiseerd) 	9	€ 5.000.000	Een gedeelte wordt beheerst binnen een project en een ander gedeelte binnen het programma. Het betreft een veelheid aan maatregelen. HWBP is bijvoorbeeld bezig met het verder verstevigen van de relatie met het landelijk bureau. Verder wordt hard gewerkt aan de implementatie van nieuw instrumentarium door een werkgroep en een review. Ook wordt er expliciet gelet op de verhouding intern / externe inhuur en kritisch gekeken naar de (raam)contracten met ingenieursbureaus.
Stichting Erfpachters Noorderkwartier (StENK) worden in het gelijk gesteld inzake de rechtszaak toepassing erfpachtvoorwaarden en overgangstermijn erfpachtverhoging	<ul style="list-style-type: none"> - Terugbetaling teveel betaalde canons - Negatieve publiciteit - Imagoschade 	4	€ 4.800.000	De eis van StEnk is inmiddels afgewezen door de rechtbank. Zowel HHNK als StENK hebben hogerberoep ingesteld tegen tussenvonnissen van 2011. Uitspraak wordt begin 2013 verwacht.
Projectontwikkelaar bij het Kinselmeer eist schadevergoeding van	<ul style="list-style-type: none"> - Extra kosten - Imagoschade 	9	€ 3.000.000	Via advocaat de claim betwisten; grond is overgenomen om vertraging te overbruggen.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen	Maatregelen
HHNK voor de aanleg van een recreatiepark bij Durgerdam				Vaststellingsovereenkomst gesloten over schade m.u.v. winstdervingsclaim. Een reactie op een winstdervingsclaim is opgesteld. Zitting vindt plaats in maart 2013.
Voor het project "verleggen persleidingen Westfrisiaweg" is over de hoogte van de provinciale bijdrage nog geen overeenstemming. Daarnaast zijn de totale kosten in dit stadium nog lastig in te schatten.	- Mogelijk hogere kosten voor HHNK.	9	2.800.000	Hierover wordt bestuurlijk overleg gevoerd. En de raming bij afname onzekerheden worden continu bijgesteld, hierdoor is de verwachte maximaal financiële gevolgen is naar beneden bijgesteld van € 4,2 miljoen naar € 2,8 miljoen.
Problemen bij het uitvoeren van de samenwerkingsovereenkomst Wormer- en Jisperveld (baggeren 2e fase).	- Vertraging waardoor de projectdoelen niet worden bereikt. - Hierdoor moet de subsidie worden terugbetaald.	2	€ 1.800.000	Om meer inzicht te krijgen in de baggerhoeveelheden is in 2011 in het hele gebied gepeild waar zich bagger bevindt en hoe dik de laag is. Er is gebleken dat de hoeveelheid bagger maar 140.000 m ³ is i.p.v. de verwachte 400.000 m ³ . Hiermee is het risico op hogere kosten dan ook afgenomen. Er staat nu een sterk team voor de uitvoering van het project. De uitvoering vindt plaats in twee bestekken. Het 1e bestek gaat over de lijnvormige watergangen, dat wordt eerste kwartaal 2013 aanbesteed. Het tweede bestek gaat over grote wateren. Deze aanbesteding zal later in 2013 plaatsvinden. De subsidieverlener (Provincie Noord-Holland) is direct betrokken bij het project via de stuurgroep.
Het belangrijkste risico voor het programma Wateropgave is een tekort aan personele inzet voor de werkzaamheden.	Door de provincie is € 6,3 miljoen aan middelen beschikbaar gesteld. Voorwaarde is dat deze projecten voor 1 januari 2014 moeten zijn gerealiseerd en financieel afgerond. Als de planning niet wordt gehaald, kan subsidie (deels) komen te vervallen.	6	€ 1.500.000	Met de lijnorganisatie wordt overlegd om de beschikbaarheid van medewerkers te vergroten. Tevens strakke sturing op prognoses.
De transitie van Stichting Het Waterschapshuis naar een Gemeenschappelijke Regeling vindt plaats per 1 januari 2013. Mogelijk risico hierbij is dat de Gemeenschappelijke Regeling - door ontbreken draagvlak- discontinueert.	- Imagoschade, vanwege mislukken samenwerking. - Tijdelijke discontinuïteit in de ICT dienstverlening. - Kosten als gevolg van het ontbinden van de Gemeenschappelijke Regeling.	6	€ 1.500.000	- Uitgezocht wat de gevolgen voor onze dienstverlening zijn. Er is een quick scan uitgevoerd waaruit blijkt dat op korte termijn er geen problemen zijn. - Plan maken om de gevolgen te minimaliseren.
Claim van aannemer van het bestek voor het onderhoud van de verhardingen voor meerwerk wordt toegewezen	- Hoge kosten - Imagoschade	2	€ 1.200.000	Tot op heden zijn door de aannemer geen juridische stappen ondernomen. Als ter zake van een claim of vordering binnen drie jaar geen juridische procedure wordt gestart, wordt het desbetreffende

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen	Maatregelen
				risico niet langer in de risicoparagraaf vermeld. De indiener van een claim behoudt echter het recht een procedure te starten totdat de wettelijke verjaringstermijn is verstreken. Deze bedraagt ten minste vijf jaar.
Wateropgave: Subsiestop Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/RodS-Waterprojecten.	<ul style="list-style-type: none"> - Imagoschade - Onvoldoende financiering voor een aantal projecten waardoor deze niet kunnen worden gerealiseerd. 	2	€ 1.000.000	Inmiddels is er een nieuw bestuursakkoord tussen het Rijk en de provincies. Het Rijk delegeert vrijwel volledig haar taken en verantwoordelijkheden naar de provincies. Met deze decentralisatie komt de ILG bestuursovereenkomst 2007-2013 te vervallen. Het akkoord gaat onder andere uit van een kleinere EHS. Wel krijgen de provincies drie jaar langer (tot 2021) de tijd om de herijkte EHS te realiseren. De provincies krijgen de beschikking over gronden van het Rijk, om zo verder te werken aan de EHS. Inmiddels heeft Provincie hiervoor geld gereserveerd.
HHNK volgt het inkoopbeleid niet en de daarvoor geldende wet- en regelgeving.	<ul style="list-style-type: none"> - Eisen aan en mogelijkheden om te stapelen worden onvoldoende benut. - In onvoldoende mate wordt ingekocht binnen bestaande contracten. Dit kan leiden tot: - Een claim van gedeerde inkomsten door niet geselecteerde partij en/of maatregelen door nieuwe waakhond die door bouw en infra is ingesteld. 	9	€ 500.000	Bij alle betrokken afdelingen zijn bijeenkomsten georganiseerd. Er is een inkoopkalender opgesteld die voor de komende jaren meeloopt in de P&C-cyclus. Daarnaast is er een spend-analyse (onderzoek facturen) uitgevoerd. Er zijn twee processen met rechtmatigheidsrisico's sterk verbeterd (aanbesteding inhuur van personeel en inhuur van technische adviezen). Bij de beheerafdelingen zijn negentien inkooptrajecten gestart en in uitvoering. Inkopen buiten (mantel-) contracten om wordt voorkomen.
Agressie jegens medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvallen van medewerkers 	9	€ 500.000	In december 2012 hebben alle medewerkers van betreffende afdeling een agressietraining en training zakelijk telefoneren gevolgd, om escalatie en/of agressie te voorkomen. Verder is er een start gemaakt met het aanpassen van de spreekkamers. Een is er inmiddels klaar. Hiervoor is een gespecialiseerd bureau in de arm genomen. Ook met de frontoffice afspraken gemaakt over hoe te handelen als een klant al aan balie agressief is.
Bestuurlijke ambities uit het meerjarenplan 2012-2015 en jaarplan 2012 worden niet waargemaakt.	<ul style="list-style-type: none"> - Onvrede bij externe partners. - Niet realiseren van de doelstellingen bestuursakkoord water. - Imagoschade. 	9	Geen gegevens	Prioriteiten stellen, waarbij het huis op orde en het HWBP de hoogste prioriteit hebben en daarna de overige doelstellingen oppakken. Als er prioriteiten worden gesteld waarbij externe partners betrokken zijn, een communicatieplan opstellen.

Vervallen risico's uit het jaarplan 2012.

- Risico's met betrekking tot Verbetering Boezemkades zoals *'het verleggen van of vervangen van Kabels en leidingen leveren problemen op, geen stabiele meerjarige personeelsinzet, aansturing externe partijen'* zijn door gerichte inzet van mensen en middelen vervallen of de omvang is heel klein geworden.
- Op basis van huidige inzichten verwachten we dat het risico *'niet voldoen aan eisen KRW bij recente investeringen in de afvalwaterketen'*, zich op korte termijn (binnen vijf jaar) niet zal voordoen.
- Grote *risico's met betrekking tot persleidingbreuk* zijn in beeld gebracht, becijferd en we hebben gerichte acties ondernomen om persleidingbreuken te voorkomen.
- Veel *onveilige openbare verlichtingen* hebben we geïnspecteerd en gerepareerd/veiliggesteld.
- Effecten van de *nieuwe cao* zijn in beeld en hierbij is rekening gehouden met de financiële effecten.
- *Terugbetalen belastingheffing op wegenbeheer*. Tot eind 2008 hebben we de wegen in het landelijk gebied van Amsterdam-Noord onderhouden. Over de belastingheffing hiervoor is een langlopende rechtszaak gevoerd. Inmiddels is heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan, die tot terugbetaling van € 0,5 miljoen leidt. Hiermee vervalt dit risico. Voor deze verplichte terugbetaling is een voorziening getroffen.

Het verloop van de algemene reserve is over 2012 als volgt (bedragen x € 1 miljoen).

Stand 1-1-2012	Interne vermeerderingen	Interne verminderingen	Voorstel bestemming exploitatieresultaat	Stand 31-12-2012 na verwerking voorstel
25,0	-	-	-	25,0

11 Waterschapsbelastingen

Belastingstelsel

Wij heffen vier soorten belasting:

- watersysteemheffing;
- wegenheffing;
- zuiveringsheffing;
- verontreinigingsheffing.

De watersysteemheffing en wegenheffing worden opgebracht door de inwoners van een waterschap, en door de eigenaren van huizen, bedrijven en grond. Wat betreft de watersysteemheffing is de inwonerdichtheid van ons beheersgebied bepalend voor het aandeel dat inwoners in de kosten dragen. Voor de wegenheffing bepalen de kosten van de wegen met een algemene verkeersfunctie (dus niet de wegen met een erfonthuisingfunctie) het door inwoners op te brengen aandeel. Voor beide heffingen dragen eigenaren van huizen, bedrijven en grond het resterende deel. De economische waarde van hun bezittingen is de indicator van het belang dat zij bij de waterschaps-taken hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

Als een belastingplichtige niet in staat is om de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan hij kwijtschelding aanvragen. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor aanslagen die betrekking hebben op de eigen woonruimte. Bij de aanvraag en behandeling van kwijtscheldingsverzoeken werken wij samen met alle gemeenten boven het Noordzeekanaal, met uitzondering van Amsterdam, Den Helder, Langedijk, Velsen en Zaanstad.

Belastingopbrengst

De in 2012 opgelegde belastingaanslagen en -tarieven zijn in onderstaande tabel vermeld.

Belastingsoort Bedragen x € 1.000	Verdeling	Rekening 2012	Begroting 2012 na wijziging
<i>Watersysteemheffing</i>			
Belastingjaar 2012	Heffing	-105.029	-107.491
	Kwijtschelding	1.700	1.455
	Oninbaar	390	400
<i>Totaal belastingjaar 2012</i>		<i>-102.939</i>	<i>-105.636</i>
Voorgaande belastingjaren	Heffing	-	-252
	Kwijtschelding	-	-
	Oninbaar	312	-
<i>Totaal voorgaande belastingjaren</i>		<i>312</i>	<i>-252</i>
Totaal watersysteemheffing		-102.627	-105.888
<i>Zuiveringsheffing</i>			
Belastingjaar 2012	Heffing	-76.925	-78.772
	Kwijtschelding	2.279	2.292
	Oninbaar	392	380
<i>Totaal belastingjaar 2012</i>		<i>-74.254</i>	<i>-76.100</i>

Belastingsoort Bedragen x € 1.000	Verdeling	Rekening 2012	Begroting 2012 na wijziging
Voorgaande belastingjaren	Heffing	-	-133
	Kwijtschelding	-	-
	Oninbaar	194	-
<i>Totaal voorgaande belastingjaren</i>		194	-133
Totaal zuiveringsheffing		-74.061	-76.233
<i>Wegenheffing</i>			
Belastingjaar 2012	Heffing	-13.721	-13.447
	Kwijtschelding	247	247
	Oninbaar	54	55
<i>Totaal belastingjaar 2012</i>		<i>-13.420</i>	<i>-13.145</i>
Voorgaande belastingjaren	Heffing	10	-48
	Kwijtschelding	-	-
	Oninbaar	37	-
<i>Totaal voorgaande belastingjaren</i>		47	-48
Totaal wegenheffing		-13.373	-13.193
<i>Verontreinigingsheffing</i>			
Belastingjaar 2012	Heffing	-500	-489
	Kwijtschelding	-	18
	Oninbaar	3	1
<i>Total belastingjaar 2012</i>		<i>-497</i>	<i>-470</i>
Voorgaande belastingjaren	Heffing	-	-
	Oninbaar	8	-
<i>Totaal voorgaande belastingjaren</i>		8	-
Totaal verontreinigingsheffing		-489	-470
Totale belastingopbrengst		-190.549	-195.784

In bovenstaande tabel staan de totalen van de belastingopbrengsten per belastingsoort vermeld. We onderscheiden belastingopbrengsten in belastingjaar 2012 en over voorgaande belastingjaren. De bedragen staan negatief (-) vermeld als het een opbrengst is en positief als het een lagere heffingsopbrengst, kwijtschelding of oninbaar betreft.

Het verloop van de bestemmingsreserves van onze verschillende taken over 2012 is als volgt.

Bestemmings- reserves (Bedragen x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2012 (na resultaat bestemming)	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Stand 31-12-2012 voor verwerking voorstel	Voorstel bestemming exploitatie- resultaat 2012	Stand 31-12-2012 na verwerking voorstel
Taakreserves						
Zuiveringsbeheer	2,8	1,2	-1,8	2,2	-1,6	0,6
Watersysteembeheer	18,7	-	-10,9	7,8	-0,1	7,7
Wegenbeheer	1,6	0,4	-1,9	0,1	1,8	1,9
Totaal	23,1	1,6	-14,6	10,1	0,1	10,2

12 Incidentele baten en lasten 2012

Ieder boekjaar kent een veelheid aan incidentele baten en lasten. Het is niet doenlijk om een volledig overzicht te geven. Daarom volgt hieronder een selectie van de belangrijkste incidentele baten en lasten.

Incidentele baten (bedragen x € 1 miljoen)

Programma	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Bestuur en Organisatie	Dit betreft voornamelijk de verkoop van een kantoorpand en een vrijstaande semi-bungalow inclusief gemaal.	0,5	1,6

Incidentele lasten (bedragen x € 1 miljoen)

Programma	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Bestuur en Organisatie	In verband met de uitspraak van de Hoge Raad over de wegenheffing in Amsterdam-Noord is een voorziening opgenomen.	0	0,5
Schoon Water	Om aansluiting te houden bij het meerjarenplan is een extra toevoeging aan de voorziening 'Amovering zuiveringstechnische werken' nodig.	0,3	0,6
Bestuur en Organisatie	Lagere belastingopbrengsten in verband met kwijtschelding en verminderingen oude jaren.	0	2,4

13 Kostentoerekening

Kostenallocatie

Onze administratie is ingericht volgens de voorgeschreven productindeling van de Unie van Waterschappen. De programma's in het jaarplan zijn opgebouwd rond deze producten. Om ervoor te zorgen dat de kosten en opbrengsten zo correct mogelijk over de producten worden verdeeld, hanteren we de volgende systematiek van kostenallocatie:

- De kosten en opbrengsten waarvan duidelijk is op welk product ze betrekking hebben, verantwoorden we direct op het betreffende product.
- De kosten en opbrengsten die niet direct op een product betrekking hebben, verzamelen we in eerste instantie op de betreffende afdeling en rekenen we op basis van de ureninzet (uren x tarief) toe aan de producten.
- Het resultaat op de producten 'bestuur' en 'externe communicatie' rekenen we aan de taken toe op basis van vaste verdeelsleutels.
- De kosten van de ondersteunende producten rekenen we toe aan de onderliggende beheer- en beleidsproducten. Dit op basis van het totale aantal directe uren per product.
- De resultaten op de producten rekenen we toe aan de taken.

Renteomslag

Bij het opstellen van de begroting maken we een inschatting van de rentekosten en -baten, en een berekening van het omslagrentepercentage. Dit omslagrentepercentage hanteren we gedurende het boekjaar om de netto rentekosten te verdelen over de in gebruik genomen en onderhanden investeringen. Het verschil tussen de geboekte rente op basis van het begrote omslagrentepercentage en de werkelijke netto rentekosten verantwoorden we als renteresultaat. Het begrote omslagrentepercentage in 2012 was 4,0. Het werkelijke percentage is 3,7. De berekening van het renteresultaat 2012 is als volgt.

Renteresultaat (bedragen x € 1.000)	
Rentekosten langlopende geldleningen	16.728
Rentekosten rekening-courant	143
Rentevergoeding eigen financieringsmiddelen	3.388
Overige rentekosten	<u>34</u>
Totaal werkelijke rentekosten	20.293
Af: Bespaarde rente eigen financieringsmiddelen	1.050
Rentebaten rekening-courant/deposito's	1
Overige rentebaten	<u>20</u>
Totaal werkelijke rentebaten	1.071
Af: Aan exploitatie toegevoegde rentevergoeding egalisatiereserves	
Aan onderhanden investeringen toegevoegde bouwrente	1.976
Rentelast in exploitatie genomen investeringen	<u>21.484</u>
Toegerekende rentelasten	23.460
Positief renteresultaat	-4.238

14 Egalisatiereserves en voorzieningen

Naast onze algemene reserve (zie hoofdstuk 10) en de bestemmingsreserves van onze taken (zie hoofdstuk 11) kennen wij een aantal egalisatiereserves en voorzieningen. In onderstaand overzicht specificeren we het verloop van deze onderdelen van ons vermogen.

(bedragen x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2012 ³⁷	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Stand 31-12-2012 voor verwerking voorstel	Voorstel bestemming exploitatie- resultaat 2012	Stand 31-12-2012 na verwerking voorstel
Egalisatiereserves						
Cross Border Lease voordeel	4,3	-	-0,5	3,8	-	3,8
Keringen Texel	2,4	-	-0,8	1,6	-	1,6
Amsterdam-Noord	10,9	-	-0,9	10,0	-	10,0
Erfpachtgronden	11,8	-	-1,3	10,5	-	10,5
Huisvesting	29,2	0,3	-2,3	27,2	-	27,2
Werven	1,6	-	-	1,6	0,1	1,7
Maatregelen CO ₂ - emissiereductie	1,2	0,8	-0,1	1,9	-	1,9
Totaal	61,4	1,1	-5,9	56,6	0,1	56,7

In 1997 is door de Cross Border Lease transactie een voordeel ontstaan dat gedurende de looptijd van de overeenkomst vrij valt ten gunste van de exploitatie. In 2006 hebben we besloten om een deel van dit voordeel af te splitsen ter dekking van toekomstige kosten Cross Border Lease (voorziening CBL). Overeenkomstig de begroting is in 2012 € 0,5 miljoen van de reserve vrijgevallen ten gunste van de exploitatielasten.

De interne verminderingen van de egalisatiereserves Keringen Texel, Erfpachtgronden en Amsterdam-Noord vonden plaats overeenkomstig de bestaande schema's.

De interne vermindering van de egalisatiereserve 'Huisvesting' is in 2011 gestart als gevolg van de ingebruikname van het nieuwe centrale kantoor in Heerhugowaard. De start van de vermindering van de egalisatiereserve 'Werven' is afhankelijk van de uitvoering van het wervenplan.

De interne vermeerdering van 'Huisvesting' betreft in 2012 gerealiseerde boekwinst op een verkocht kantoorpand die conform de bestuurlijke besluitvorming is toegevoegd aan de betreffende reserve.

Het algemeen bestuur heeft op 16 november 2011 besloten tot het vormen van de egalisatiereserve 'Maatregelen CO₂-emissiereductie'. Deze reserve is opgebouwd uit niet bestede budgetten uit 2010, 2011 en 2012. We gebruiken de reserve ter dekking van kapitaallasten van investeringen die specifiek bedoeld zijn om de CO₂-emissiereductie te verlagen.

³⁷ Stand 1-1-2012 is inclusief rentevergoeding over de stand aan het begin van het boekjaar

(bedragen x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2012	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Externe vermin- deringen	Stand 31-12-2012
Voorzieningen					
Baggerfonds	6,0	12,9	-	-6,1	12,8
Kosten Cross Border Lease	1,2	-	-0,1	-0,1	1,0
Pensioenverplichtingen in eigen beheer	1,5	0,1	-	-0,3	1,3
Amovering zuiveringstechnische werken	2,6	0,7	-	-0,7	2,6
Voorziening wegenheffing Amsterdam Noord	-	0,5	-	-	0,5
Verbetering organisatie	2,3	-	-	-	2,3
Tax-I	1,1	-	-0,4	-0,7	-
Totaal	14,7	14,2	-0,5	-7,9	20,5

In 2012 heeft het algemeen bestuur besloten de jaarlijkse dotatie aan het baggerfonds structureel te verlagen met € 2,0 miljoen per jaar. Ook is besloten om de baggerwerkzaamheden te vertragen. Het baggerfonds is in overeenstemming gebracht met het aangepaste beleidsplan Waterbodems 2012-2016.

Voor toekomstige kosten in verband met de Cross Border Lease (CBL) houden we in de voorziening rekening met het voortijdig beëindigen van het contract met een van de investeerders. Er zijn nog zeven rwzi's in een CBL-overeenkomst. Per installatie voorzien we € 150.000 aan toekomstige kosten.

Aan de voorziening 'Pensioenverplichtingen in eigen beheer' zijn in 2011 de uitgekeerde pensioenen onttrokken. Om de voorziening in overeenstemming te brengen met de verwachte uitgaven, is een extra dotatie van € 0,1 miljoen noodzakelijk.

Het niveau van de voorziening 'Amovering zuiveringstechnische werken' is in overeenstemming met het amoveringsplan.

De Hoge Raad heeft het bezwaar tegen de wegenheffing over de jaren 2003-2008 in Amsterdam-Noord gegrond verklaard. We schatten de restitutie op dit moment op € 0,5 miljoen.

In 2011 hebben we besloten om de organisatie te veranderen. We verwachten dat de organisatie-wijziging frictiekosten veroorzaakt. We schatten de (frictie)kosten op dit moment op € 2,3 miljoen.

In 2012 is de beëindiging van de deelname rondom het ontwikkelen van het belastingpakket Tax-i van Het Waterschapshuis financieel afgewikkeld.

15 Financiering (treasury-paragraaf)

Algemeen

In 2012 hebben we in het totaal € 92,9 miljoen (begroting na wijziging € 92,9 miljoen) uitgegeven aan investeringen. Voor een aantal investeringen ontvangen we bijdragen van derden, voor in totaal € 38,2 miljoen (begroting na wijziging € 37,4 miljoen). Per saldo zijn de netto-investeringen € 0,8 miljoen lager dan begroot.

De afschrijvingen op de investeringen komen in 2012 uit op € 44,4 miljoen (begroting na wijziging € 42,7 miljoen). Aan de waarde van de activa hebben we € 2,0 miljoen bouwrente toegevoegd. Een overzicht per activasoort is in de bijlagen opgenomen.

We financieren onze investeringen met eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (langlopende geldleningen). In 2012 is in totaal voor € 80,0 miljoen aan geldleningen aangetrokken.

Wet fido

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de 'Wet financiering decentrale overheden' (Wet fido). Deze wet is bedoeld om een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen, hanteert de wet twee instrumenten.

- De kasgeldlimiet ten behoeve van de beperking van het renterisico op korte financieringen (< 1 jaar).
- De renterisiconorm ten behoeve van de beperking van het renterisico op lange financieringen (> 1 jaar).

De *kasgeldlimiet* geeft de grens aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met korte middelen mogen financieren. Voor waterschappen is die limiet bepaald op 23 procent van het begrotingstotaal. Elk kalenderkwartaal toetsen we de gemiddelde korte schuld van de betreffende maanden aan de limiet van € 60 miljoen in 2012. In 2012 zijn we binnen de limiet gebleven.

Uitgangspunt voor het invoeren van een *renterisiconorm* is het streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen. Dit met het oog op een beperking van de renterisico's. Het bedrag aan aflossingen en het leningbedrag dat in aanmerking komt voor een renteherziening mag in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm bedraagt 30 procent van het begrotingstotaal van 2012. De maximale herfinancieringsruimte (verplichte aflossing) voor 2012 is 30 procent van € 258 miljoen (€ 77 miljoen). Het bedrag dat wij in 2012 moesten aflossen (€ 49 miljoen), blijft hier ruim onder.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasury-functie en het treasury-beleid

De schuldencrisis in Europa wordt op politiek niveau langzaam maar gestaag opgelost. Een van de consequenties hiervan is dat landen sterker moeten sturen op het terugdringen van het begrotingstekort. Voor ons heeft dit invloed gekregen door de Wet Hof. De Wet Hof regelt dat ook lokale overheden een bijdrage leveren aan het terugdringen van het begrotingstekort. Deze wet treedt in 2013 in werking. In 2012 hebben we hieraan vormgegeven door een discussie over een toekomstbestendige financiële positie in de vergadering van het algemeen bestuur van februari 2012.

De rentes voor zowel langlopende als kortlopende financieringsmiddelen bleven in 2012 extreem laag. In de begroting was rekening gehouden met een toename van de rentekosten. Ook het renteverskil tussen deze financieringsvormen bleef groot, waardoor het aantrekkelijk bleef om gebruik te maken van rekening-courantfaciliteiten, waarbij uiteraard rekening werd gehouden met de kasgeldlimiet. De in 2012 aangetrokken geldleningen hebben een looptijd van vijftien jaar.

Een andere ontwikkeling die invloed heeft gehad is dat de belastingaanslagen gemiddeld drie weken eerder zijn verzonden dan vorig jaar en zelfs vier maanden eerder ten op zichte van 2010. Daarnaast is subsidie voor het HWBP ontvangen in 2012, waar 2013 was begroot. Hierdoor was in 2012 de financieringsbehoefte lager dan begroot.

Financiële risico's

De volgende financiële risico's spelen een rol bij het beheer van de liquiditeiten: renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico en valutarisico (voor zover ter zake). Het laatstgenoemde risico speelt bij ons niet, omdat overheidsinstellingen slechts met eigen valuta te maken hebben. De inkomende en uitgaande geldstromen van de Cross Border Lease worden afgerekend in US-dollars, zodat wij hierover geen valutarisico lopen.

Het *renterisicobeheer* is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van vreemd vermogen hoger zijn dan een gewenst niveau, respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zijn dan een gewenst niveau. Zolang de rente op korte financieringsmiddelen lager is dan de rente op lange financieringsmiddelen, maken we gebruik van korte middelen. De berekende grens van de kasgeldlimiet houden we hierbij als maximum aan, tenzij er redenen zijn hiervan tijdelijk af te wijken, bijvoorbeeld bij het verlaat opleggen van de belastingaanslagen.

Het *kredietrisicobeheer* (of debiteurenrisico) is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. Door het voeren van een strak invorderingsbeleid, waarbij we uiteindelijk deurwaarders inschakelen, beperken we dit risico zo veel mogelijk.

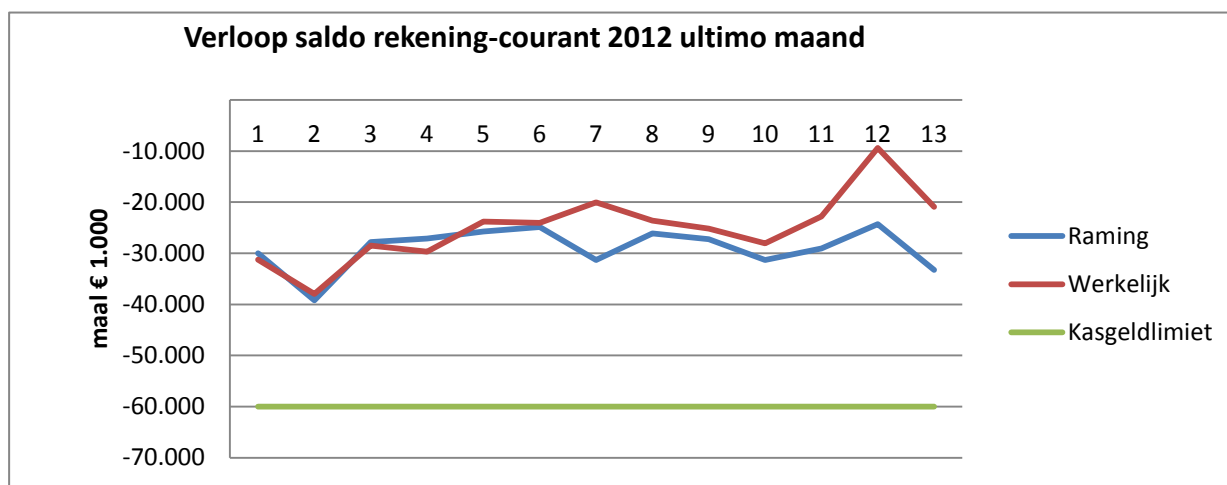
Het *liquiditeitenrisicobeheer* is het beheersen van risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjareninvesteringsplanning, waardoor de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. De beheersing van dit risico is afhankelijk van de hardheid van de cijfers die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen. Maandelijks wordt een liquiditeitsstand en liquiditeitsprognose gemaakt waarbij ook rekening gehouden wordt met het investeringsprogramma. De uitkomst wordt maandelijks besproken in het treasurycomité.

Liquiditeitsverloop en aangetrokken externe financieringsmiddelen

In onze begroting (na wijziging) hadden we een netto investeringsvolume geraamd van € 55,6 miljoen. In de jaarrekening is een netto investeringsvolume verantwoord van € 54,6 miljoen. Om aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen, is in de loop van het jaar voor € 80,0 miljoen aan vaste geldleningen aangetrokken.

De onderstaande grafiek geeft het verloop van het saldo rekening-courant in 2012 weer.

Financieringsbehoefte in 2012

De totale behoefte aan vaste financieringsmiddelen is als volgt te specificeren.

bedragen x € 1.000		31-12-2012	1-1-2012
Af:	Te financieren boekwaarden:		
	Immateriële vaste activa	31.873	40.570
	Materiële vaste activa	499.851	478.787
	Financiële vaste activa	753	3.458
	Totaal te financieren vaste activa	532.477	522.815
Bij:	Vaste financieringsmiddelen:		
	Langlopende geldleningen	382.800	356.681
	Reserves en voorzieningen	112.369	124.270
	Totaal vaste financieringsmiddelen	495.169	480.951
	Financiering met vlottende schuld	37.308	41.864

16 Cultuurhistorisch erfgoed

We hebben besloten het gebruik van het Noorderpolderhuis als locatie voor vergaderingen en representatieve doeleinden voort te zetten. Verder is een deel van het naastliggende werfterrein beschikbaar gesteld (onder voorwaarden) aan de Stichting tot behoud van oude landbouwvoertuigen 'Schermeer'.

We zijn gestart met het opknappen van Noorderpolderhuis. Daarvoor was € 80.000 begroot. Door prioritering van werkzaamheden is de start van de renovatie doorgeschoven naar het einde van het jaar. Een belangrijk deel van de werkzaamheden wordt nu begin 2013 uitgevoerd. In de begroting 2013 is hiermee rekening gehouden. De renovatie is 1 april 2013 klaar en daarna nemen we het Noorderpolderhuis weer in gebruik.

We bezitten een uitgebreide collectie kunst en antiek. De totale waarde is getaxeerd op ruim € 7 miljoen. De collectie is voor dit bedrag verzekerd. Een deel van de collectie is tentoongesteld in het centrale kantoor in Heerhugowaard. Ook zijn de kantoorruimten ermee verfraaid. In 2012 zou het bestuur besluiten op welke wijze de collectie in de toekomst wordt beheerd. De besluitvorming is uitgesteld naar 2013, omdat het beleid voor de molens prioriteit kreeg.

Bij het opstellen van de meerjarenraming en de begroting 2012 is rekening gehouden met een bedrag van € 350.000 voor het wegwerken van een achterstand in het onderhoudniveau van onze molens. Het werk is in 2012 binnen de begroting uitgevoerd. Voor de periode 2013-2017 is een nieuwe subsidie aangevraagd en toegekend.

In 2012 zijn twee investeringen begroot voor het cultuurhistorisch erfgoed. Voor herstel van de uitstroom van de Noordermolen is een bedrag opgenomen van € 200.000. Dit werk is geheel voorbereid, maar de uitvoering van het werk is stil gelegd in verband met ernstige ziekte van de bewoonster van de molen. Het werk voeren we uit 2013. Daarnaast is het Stoomgemaal Vier Noorder Koggen aan te merken als cultuurhistorisch erfgoed. De investering hiervoor is onderdeel van het programma Waterveiligheid en is nader toegelicht in paragraaf 3.3.4 'Wat heeft het beheer van de primaire en regionale waterkeringen in 2012 gekost?', onderdeel Beheerinvesteringen.

17 Verbonden partijen

Uit een inventarisatie blijkt dat wij een bestuurlijk en een financieel belang hebben in veertien organisaties. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur van een organisatie, of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer we middelen ter beschikking hebben gesteld en die kwijt zijn in geval van faillissement, dan wel wanneer financiële problemen op ons kunnen worden verhaald.

Gegevens over het bezit van aandelen en de dividenduitkeringen van de Nederlandse Waterschapsbank en de Bank Nederlandse Gemeenten zijn opgenomen in onderstaande tabel. Het financieel belang in de B.V. Baggerzorg (22%) bleef ongewijzigd.

De onderstaande tabel geeft de financiële waarden van de deelnemingen per einde verslagjaar weer.

Bedragen x € 1,00	
Omschrijving	Stand 31-12-2012
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	
4399 aandelen A van € 115,00	505.885
204 aandelen B van € 119,60 (€ 460 - 26% gestort)	24.398
Bank Nederlandse gemeenten N.V.	
17355 aandelen van € 2,50	43.388
B.V. Baggerzorg (21,95%)	81.000
Uitwaterende Sluizen Lease I B.V.	18.151
HVC N.V.	318
Maatschap CBL	11.708
Totaal	684.848

In november 2011 heeft het CHI de beleidsnota 'Verbonden partijen' vastgesteld. Onder een verbonden partij wordt een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie verstaan waarin het waterschap een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Overeenkomstig het Waterschapsbesluit geven we in de jaarrekening een overzicht van onze verbonden partijen. In deze paragraaf wordt dit overzicht gegeven.

In onderstaande tabel zijn de financiële waarden van de deelnemingen per einde verslagjaar weergegeven (x € 1.000,-)

Naam van de verbonden partij	De Nederlandse Waterschapsbank (NWB) NV		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad portefeuillehouder Middelen		
Openbaar belang	Korte en langlopende kredieten verlenen. De NWB levert diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 57.219	€ 67.696
	Eigen vermogen	€ 1.068	€ 1.188
	Vreemd vermogen	€ 56.151	€ 66.508
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	4399 aandelen A van € 115 204 aandelen B van € 119,60 (€ 460 - 26% gestort) Totaal € 530.283		
Continue risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Tegenvallende dividenduitkering.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) NV		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad portefeuillehouder Middelen		
Openbaar belang	Kredietverlening aan decentrale overheden		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 118.533	€ 136.460
	Eigen vermogen	€ 2.259	€ 1.897
	Vreemd vermogen	€ 116.274	€ 134.563
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	17355 aandelen van € 2,50, totaal € 43.388		
Continue risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat geïnvesteerd is in de aandelen. Tegenvallende dividenduitkering.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Het Waterschapshuis		
Vestigingsplaats	Amersfoort		
Juridische vorm	Stichting Het Waterschapshuis maakt sinds 1 juli 2010 deel uit van een gemeenschappelijke regeling.		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad portefeuillehouder Middelen (AB-lid GR), secretaris-directeur (lid adviesraad van de stichting en lid programmaraad gemeenschappelijke regeling), ambtenaren lid van begeleidingscommissies.		
Openbaar belang	De uitvoeringsorganisatie voor de 25 waterschappen op ICT-gebied. Met als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 5.858	€ 1.246
	Vlottende activa	€ 13.209	€ 17.922
	Eigen vermogen	€ 2.169	€ 2.279
	Vreemd vermogen	€ 16.898	€ 16.888
Bestuurlijk belang	Evenredige vertegenwoordiging in het algemeen bestuur.		
Financieel belang	De ledenvergadering van de Unie van Waterschappen stelt de jaarlijkse bijdragen van de waterschappen aan Het Waterschapshuis vast, draagt de bestuurders van de stichting voor en adviseert over jaarplanning en jaarbegroting van Het Waterschapshuis en over wijziging van de statuten. De begroting van Het Waterschapshuis bedraagt ruim € 19 miljoen.		
Continue risico	Het risico dat wordt gelopen, is voornamelijk financieel en imagoschade. Voor de zomer van 2013 moet uitgewerkt zijn wat de mogelijke consequenties zijn.		
Acuut risico	De transitie van Stichting Het Waterschapshuis naar een Gemeenschappelijke Regeling heeft op 1 januari 2013 plaatsgevonden. Mogelijk risico hierbij is dat de Gemeenschappelijke Regeling - door ontbreken draagvlak- discontinueert. Dit kan leiden tot imagoschade, vanwege mislukken samenwerking en tijdelijke discontinuïteit in de ICT dienstverlening. Kosten als gevolg van het ontbinden van de Gemeenschappelijke Regeling worden ingeschat op een bijdrage HHNK van € 1,5 miljoen. De uitgezochte gevolgen voor onze dienstverlening zijn dat er op korte termijn geen problemen te verwachten zijn. (Na uitvoering van een quick scan blijkt dat er op korte termijn geen problemen te verwachten zijn).		

Naam van de verbonden partij	Waterproef		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Ambtenaar (directeur Bedrijfsvoering) is bestuurder stichting		
Openbaar belang	Verzorgt laboratoriumactiviteiten voor HHNK en Waternet.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 1.014	€ 1.062
	Vlottende activa	€ 799	€ 846
	Eigen vermogen	€ 606	€ 587
	Vreemd vermogen	€ 1.207	€ 1.345
Bestuurlijk belang	Bestuurslid		
Financieel belang	Financieel toezichthouder samen met Waternet. In de statuten is een maximering van de algemene reserve vastgelegd. Bedragen daarboven worden teruggegeven aan HHNK en Waternet.		
Continue risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid bij opzettelijk wanbeleid.		
Acuut risico	Momenteel wordt er overlegd of er samenwerkingsmogelijkheden zijn tussen het Waterlaboratorium van PWN en Waterproef het laboratorium van Waternet en HHNK.		

Naam van de verbonden partij	NV HVC		
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Bestuur		
Openbaar belang	Gezamenlijke afvalverwerking		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 996.041	€ 1.023.345
	Vlottende activa	€ 65.897	€ 58.898
	Eigen vermogen	€ 124.868	€ 109.001
	Vreemd vermogen	€ 937.070	€ 973.242
Bestuurlijk belang	Deelname in een NV met gemeenten, gemeenschappelijke regelingen van gemeenten en waterschappen.		
Financieel belang	Aandeelhouderschap van HVC per 1 januari 2012 betekent dat HHNK garant staat voor 0,24% van de aangegane gegarandeerde leningen. Per 1 januari 2012 staat HHNK garant voor circa € 1,5 miljoen.		
Continue risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid bij opzettelijk wanbeleid. HVC kan een beroep doen de garantstelling die door HHNK voor de investering in de afvalverwerking is afgegeven. Dit kan voortkomen doordat HVC verliezen lijdt en problemen krijgt met de banken die gegarandeerde leningen hebben verstrekt. Een aanbevolen maatregel is om bij de bovengenoemde situatie in samenspraak met de andere betrokken waterschappen invloed uit te oefenen.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Unie van Waterschappen		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Vereniging (rechtspersoon)		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf		
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en lobby bij de Europese Unie, het parlement en ministeries.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 12.391	€ 12.257
	Vlottende activa	€ 2.446	€ 2.493
	Eigen vermogen	€ 3.322	€ 3.111
	Vreemd vermogen	€ 12.391	€ 11.639
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de ledenvergadering, evenredige vertegenwoordiging.		
Financieel belang	Besluiten met financiële gevolgen worden over het algemeen door alle waterschappen uitgevoerd, ongeacht of daar middelen voor in de begroting zijn opgenomen.		
Continue risico	Het financiële risico van de leden is in eerste instantie beperkt tot de contributie. De Unie doet toezeggingen namens alle waterschappen. Het algemeen bestuur kan besluiten met financiële gevolgen die niet gedekt zijn door D&H en CHI.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	BV Baggerzorg		
Vestigingsplaats	Assendelft		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Directeur Bedrijfsvoering		
Openbaar belang	Het bewerken, verwerken en hergebruiken van verontreinigde baggerspecie uit regionale oppervlaktewateren.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 892	€ 976
	Vlottende activa	€ 1.570	€ 328
	Eigen vermogen	€ 1.287	€ 1.361
	Vreemd vermogen	€ 1.175	€ 1.459
Bestuurlijk belang	De aandeelhouder levert een functionaris met vertegenwoordigingsbevoegdheid.		
Financieel belang	De vennootschap is een 78% dochteronderneming van Afvalzorg Grondstromen BV. De overige aandelen zijn in het bezit van het HHNK. Aandelenkapitaal HHNK is € 81.000.		
Continue risico	Het risico voor de aandeelhouder beperkt zich tot de wettelijke risico's.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Beemster Werelderfgoed		
Vestigingsplaats	Middenbeemster		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad portefeuillehouder Middelen, vertegenwoordigd door ambtenaar bestuurszaken.		
Openbaar belang	De gemeente Beemster en HHNK zijn de siteholders van het werelderfgoed. Deze organisaties zijn verantwoordelijk voor het beheer en behoud van de droogmakerij.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	Niet bekend	Niet bekend
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Bestuurslid. De regels voor de siteholders zijn vastgelegd in een convenant.		
Financieel belang	In 2010 niet bekend.		
Continue risico	Indien de siteholders niet meer aan de eisen van de Unesco voldoen, kan de Beemster van de werelderfgoedlijst worden gehaald.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Uitwaterende Sluizen Lease I BV		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Ambtenaren (directeur en projectendirecteur)		
Openbaar belang	Opgericht voor de Cross Border Lease constructie		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 120	€ 129
	Vlottende activa	€ 24	€ 24
	Eigen vermogen	€ 126	€ 135
	Vreemd vermogen	€ 18	€ 18
Continue risico	Bij een BV is sprake van rechtspersoonlijkheid. De constructie is ingewikkeld. Er bestaat kans op hoge naheffingen bij de opheffing van de constructie. Indien een installatie die in de CBL-constructie zit, aangepast moet worden, kan dit financiële gevolgen hebben.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	USHN Lease Management III BV		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Ambtenaren (directeur en projectendirecteur)		
Openbaar belang	Opgericht voor de Cross Border Lease constructie De BV wordt in 2013 geliquideerd.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2011	31-12-2010
	Vaste activa	€ 132.601	€ 123.255
	Vlottende activa	€ 18.900	€ 18.966
	Eigen vermogen	€ 133.350	€ 124.040
	Vreemd vermogen	€ 18.151	€ 18.151
Acuut risico	De Cross Border Lease constructie bij deze BV is medio 2012 opgeheven.		

Naam van de verbonden partij	Muskusrattenbestrijding		
Vestigingsplaats	Breukelen		
Juridische vorm	Overeenkomst van gemene rekening		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad portefeuillehouder Waterkeringen en wegen		
Openbaar belang	Gezamenlijke muskusrattenbestrijding		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	N.v.t.	N.v.t.
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Deelnemen in een overeenkomst met andere overheden.		
Financieel belang	Mede betalen van salarissen muskusrattenbestrijders.		
Continue risico	Aansprakelijkheid voor exploitatietekorten (vijf jaar). Tussentijdse opzegging niet mogelijk gedurende twee jaar.		
Acuut risico	Organisatorische aanlooppromen (personele kosten)		

Naam van de verbonden partij	Netherlands Water Partnership (NWP)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Vacant		
Openbaar belang	Het NWP is een publiek-privaat samenwerkingsverband waarbinnen bedrijven, overheden, kennisinstellingen en non-profitorganisaties samenwerken om samen de (internationale) positie van de Nederlandse watersector te versterken.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	Niet bekend	Niet bekend
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	1 van de 181 deelnemers		
Financieel belang	Deelnemers van het NWP betalen contributie. HHNK betaalt € 3000 per jaar.		
Continue risico	Niet bekend		
Acuut risico	Niet bekend		

Naam van de verbonden partij	Polderlandstichting II		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Stichting De stichting is per 13-07-2012 ontbonden.		
Deelnemer vanuit HHNK	Ambtenaar FCB		
Openbaar belang	Opgericht voor de Cross Border Lease constructie. De stichting is opgericht omdat de statuten van de Nederlandse Waterschapsbank bepalen dat alleen leningen mogen worden verstrekt aan rechtspersonen waarvan de meerderheid van de zeggenschap in handen is van (lagere) overheden.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
<i>(in duizenden USD)</i>	Vaste activa	7.348	7.324
	Vlottende activa	534	534
	Eigen vermogen	0	0
	Vreemd vermogen	7.882	7.858
Bestuurlijk belang	In het bestuur van de stichting hebben drie vertegenwoordigers van de waterschappen en een vertegenwoordiger van de Nederlandse Waterschapsbank zitting.		
Financieel belang	Er worden leningen verstrekt aan de maatschap.		
Continue risico	De stichting is per 13-07-2012 ontbonden.		
Acuut risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Stoomgemaal Vier Noorder Koggen (en daaraan gelieerde stichtingen)		
Vestigingsplaats	Hoorn		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad portefeuillehouder Middelen		
Openbaar belang	Instandhouding historisch stoomgemaal en gebouwen op een waterkering.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2010	31-12-2011
	Vaste activa	€ 6	€ 9
	Vlottende activa	€ 766	€ 708
	Eigen vermogen	€ 665	€ 711
	Vreemd vermogen	€ 107	€ 6
Bestuurlijk belang	Lid algemeen bestuur		
Financieel belang	Financiële bijdrage stichting (huren van ruimten) aan HHNK.		
Continue risico	Eventueel wegvallen van de financiële bijdrage van de stichting vermeerderd de exploitatielasten van HHNK.		
Acuut risico	Geen		

18 EMU-saldo

Tijdens de Europese Raad in Maastricht in 1991 maakten de toenmalige regeringsleiders afspraken over het vervolg van de interne markt, te weten de Economische en Monetaire Unie (EMU). Voor het economische deel van de EMU zijn de lidstaten primair zelf verantwoordelijk. Dit nationale economische beleid stemmen de lidstaten wel op elkaar af.

De Nederlandse waterschappen verschaffen in hun begrotingen en jaarrekeningen inzicht in het EMU-saldo van de organisatie. In Nederland mogen decentrale overheden in principe geen groter tekort dan 0,5 procent van het Bruto Binnenlands Product hebben. Als het EMU-saldo in de gevarezone komt, volgt bestuurlijk overleg.

De berekening van het EMU-saldo voor 2012 is als volgt.

EMU-saldo 2012 (bedragen x € 1.000)	Begroot	Werkelijk	Vershil
EMU-exploitatiesaldo	-20.534	-27.081	-6.547
Vermeerderingen investeringen	-105.588	-94.951	10.637
Investeringsubsidies en bijdragen van derden	40.753	38.222	-2.531
Afschrijvingen	40.006	44.362	4.356
Invloed investeringen	-24.829	-12.367	12.462
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	13.210	14.198	988
Onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-	-434	-434
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-14.700	-7.895	6.805
Invloed voorzieningen	-1.490	5.869	7.359
Totaal	-46.853	-33.579	13.274

De primitieve begroting 2012 ging uit van een negatief EMU-saldo van € 46,9 miljoen. Het werkelijke EMU saldo is € 13,3 miljoen positiever. Het EMU-saldo is positief beïnvloed doordat het investeringsvolume lager is uitgevallen. Tevens zijn de baggerkosten die ten laste van de voorziening baggeren worden gebracht lager dan geraamd. Het EMU-saldo is negatief beïnvloed door de hogere personeelslasten en lagere belastinginkomsten. Een nadere analyse van de afwijkingen ten opzichte van de begroting is te vinden in de toelichting bij de jaarrekening.

19 Vermelding topinkomens

Volgens het Waterschapsbesluit moet in het jaarverslag een paragraaf worden opgenomen met informatie voortvloeiend uit de 'Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens' (Wopt).

Wij hebben geen bestuurders of ambtelijke medewerkers/functionarissen die een jaarloon ontvangen dat hoger ligt dan het gemiddelde jaarloon van een minister ad € 194.000.

Deel 3 Jaarverslag - jaarrekening

20 Balans

Presentatie van bedragen

Alle bedragen zijn in duizendtallen in euro's, tenzij anders vermeld.

20.1 Balans per ultimo boekjaar

Activa	Rekening 2012	Rekening 2011	Passiva	Rekening 2012	Rekening 2011
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa	31.873	40.570	Algemene reserves	25.000	25.000
Materiële vaste activa	499.851	478.787	Bestemmingsreserves	10.115	23.746
Financiële vaste activa	753	3.458	Egalisatiereserves	56.575	60.815
			Resultaat dienstjaar	143	3
Vlottende activa			Voorzieningen	20.536	14.706
Vorraden	1.338	1.588	Langlopende schulden	382.800	356.681
Vorderingen en Overlopende activa	74.040	87.835	Vlottende passiva		
Liquide middelen	599	1.379	Kortlopende schulden en Overlopende passiva	113.285	132.666
	608.454	613.617		608.454	613.617

20.2 Toelichting op de balans per ultimo boekjaar

Activa

Immateriële vaste activa

	Rekening 2012	Rekening 2011
Verkiezingen	-	457
Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	14.315	16.868
Bijdragen en afkoopsommen	17.558	23.245
Totaal	31.873	40.570

De balanspost 'onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling' betreft met name onderzoeken voor dijkversterkingen en waterbergingen.

Materiële vaste activa

	Rekening 2012	Rekening 2011
Gronden	17.417	15.675
Vervoermiddelen en werktuigen	228	302
Overige bedrijfsmiddelen	4.949	4.552
Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen	51.697	46.836
Waterkeringen	41.696	36.230
Watergangen, kunstwerken en gemalen kwantiteitsbeheer	95.235	87.215
Zuiveringstechnische werken	268.474	267.695
Wegen	19.439	20.103
Vaarwegen en havens	716	179
Totaal	499.851	478.787

De boekwaarde van de erfpachtcontracten ad € 750 is opgenomen onder de materiële vaste activa categorie 'gronden'. Eind 2012 hebben we 750 lopende erfpachtcontracten.

Verloopoverzicht mutaties immateriële en materiële vaste activa

	Immateriële activa	Materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2012	40.570	478.787	519.357
Desinvesteringen en overboekingen	1.009	-1.009	-
Investeringen 2012	5.874	87.100	92.974
Bijdragen van derden 2012	-3.443	-34.779	-38.222
Afschrijvingen 2012	-12.219	-32.143	-44.362
Geactiveerde rente 2012	82	1.895	1.977
Boekwaarde 31 december 2012	31.873	499.851	531.724

In de boekwaarde per 31 december 2012 is een bedrag van € 43,6 miljoen voor activa in ontwikkeling opgenomen.

Financiële vaste activa

	Rekening 2012	Rekening 2011
Verstreckte leningen	56	57
Waarborgsommen	11	11
Deposito CBL-II	-	2.671
Deelnemingen en effecten	686	719
Totaal	753	3.458

Verstreckte leningen

Betreft aan personeel verstreckte hypothecaire geldleningen (oud) en leningen PC-privé/fietsregeling.

Deposito CBL-II

De Cross Border Lease-II is in 2012 voortijdig beëindigd. De overige deposito's ten behoeve van de Cross Border Lease-I staan vermeld in de paragraaf 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen'. De nog lopende overeenkomsten lopen af in 2019 en 2020.

Deelnemingen en effecten

In 2012 is van deelnemingen € 0,2 miljoen aan dividend ontvangen.

Vorraden

	Rekening 2012	Rekening 2011
Werken voor derden	9	0
Basaltzuilen	459	758
Basaltstortsteen	278	343
Kalk zinksteen	2	17
Vlijsteen	6	15
Noordse steen	101	151
Basalton	22	20
Steenvoorraad Texel	461	284
Totaal	1.338	1.588

Op basis van de 'Nota waarderings-, afschrijvings-, rente- en voorradenbeleid 2003' houden we alleen voorraden aan als die niet voldoen aan het matching-principe³⁸ en als de uitgaven jaarlijks sterk kunnen fluctueren. Op basis van dit uitgangspunt is alleen de voorraad steen verantwoord in de balans. De voorraden zijn gewaardeerd tegen de historische prijs of de lagere marktwaarde. Voor de waardering heeft een inventarisatie plaatsgevonden.

De verslagleggingregels schrijven voor dat de onderhanden werken voor derden bij de balanspost 'voorraden' worden verantwoord.

³⁸ Het beginsel in de verslaglegging op basis waarvan kosten zoveel mogelijk worden verantwoord in de periode waarin de opbrengsten worden verantwoord.

Vorderingen en overlopende activa

	Rekening 2012	Rekening 2011
<i>Vorderingen waterschapsbelastingen:</i>		
2007 en ouder	89	222
2008	567	1.354
2009	989	2.844
2010	2.149	5.436
2011	4.072	22.286
2012	16.530	-
Nog te verdelen	-858	-1.420
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-1.661	-1.117
subtotaal	21.877	29.605
<i>Overige vorderingen:</i>		
1 maand	2.739	2.008
2 maanden	415	40
3 maanden	1	14
4-12 maanden	181	31
Ouder dan 12 maanden	73	213
Subtotaal overige vorderingen	3.409	2.306
Af: voorziening overige dubieuze debiteuren	-184	-100
Totaal vorderingen	25.102	31.811
<i>Overlopende activa</i>		
NTO ³⁹ bijdrage Rijk inzake project HWBP	38.999	36.754
Nog op te leggen aanslagen waterschapsbelastingen	2.822	13.472
NTO bijdragen Provincie NH	4.224	3.809
Vooruitbetaalde bedragen/vooruitontvangen facturen	215	482
NTO subsidie RWS inzake Dijken op Veen	504	-
Rioolwaterzuiveringsinstallatie Heiloo	-	421
NTO Rijkssubsidie Restauratie Stoomgemaal Medemblik	137	355
Rente deposito CBL-II	-	182
NTO subsidie SKINT	173	95
NTO subsidies	24	0
Vergoeding oppompen afvalwater	-	22
Overige vlottende activa	1.840	432
Totaal overlopende activa	48.938	56.024
Totaal vorderingen en overlopende activa	74.040	87.835

³⁹ NTO = Nog te ontvangen

Vorderingen

De totale openstaande debiteuren per eind 2012 bedragen € 26,9 miljoen. Per ultimo 2012 is € 1,8 miljoen opgenomen als voorziening dubieuze debiteuren. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de debiteuren. Het saldo van de debiteuren komt daarmee op € 25,1 miljoen. Dit saldo is ten opzichte van 2011 met € 6,7 miljoen afgenomen.

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa per eind 2012 van € 48,9 miljoen, is ten opzichte van 2011 met € 7,1 miljoen afgenomen. De grootste posten die per eind 2012 onderdeel uitmaken van de overlopende activa zijn de volgende:

- De nog te ontvangen bijdragen van het Rijk voor het HWBP, in totaal € 39,0 miljoen. In 2012 is € 1,1 miljoen besteed aan het afschuiven van een deel van de Markermeerdijk Enkhuizen-Hoorn. Over de afwikkeling van deze kosten vindt overleg plaats met RWS, het ingenieursbureau en de aannemer. De uitkomst van deze afwikkeling is nog onzeker;
- De nog op te leggen aanslagen over voorgaande jaren, in totaal € 2,8 miljoen. Deze post is onder te verdelen in Zuiveringsheffing voor € 1,9 miljoen en Watersysteemheffing voor € 0,9 miljoen;
- De nog te ontvangen bijdragen van de provincie van € 4,2 miljoen voor diverse projecten.

Verloopoverzicht bijdragen van andere overheden

	HWBP	Overige subsidies	Totaal
Saldo 1 januari 2012	36.754	4.259	41.013
Ontvangen bedragen	-26.317	-4.505	-30.822
Bestedingen	28.562	5.308	33.870
Saldo 31 december 2012	38.999	5.062	44.061

Liquide middelen

	Rekening 2012	Rekening 2011
ING-bank	465	269
Nederlandse Waterschapsbank	133	1.094
Rabobank	-	15
Kassen	1	1
Totaal	599	1.379

De liquide middelen staan vrij voor ons ter beschikking en bestaan uit direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Passiva

Eigen vermogen

Reservepositie

Het eigen vermogen is in 2012 afgenomen met € 17,7 miljoen en bedraagt per 31 december 2012 € 91,8 miljoen.

De afname is het gevolg van de volgende mutaties.

		Rekening 2012
Resultaat dienstjaar 2012		143
Bij: Herijking begroting 2012	1.554	
Verkoop bedrijfspand	284	
Milieubeleid maatregelen gericht op CO ₂ -emissiereductie 2012	779	
	<hr/>	2.617
Af: Vrijval egalisereserve Keringen Texel	809	
Vrijval egalisereserve CBL	484	
Vrijval egalisereserve Afkoopsom wegentaak Amsterdam-Noord	948	
Vrijval egalisereserve Erfpacht	1.245	
Vrijval egalisereserve Huisvesting	2.362	
Onttrekking taakreserve inzake solidariteitsbijdrage HWBP	9.115	
Onttrekking taakreserve op grond van begroting 2012	4.800	
Onttrekking taakreserve op grond van begrotingswijzigingen 2012	695	
Vrijval egalisereserve maatregelen gericht op CO ₂ -emissiereductie	33	
	<hr/>	20.491
Saldo		17.731

Algemene reserve

	Rekening 2012	Rekening 2011
Algemene reserve	25.000	25.000

Het doel van een algemene reserve is het beschikken over weerstandsvermogen. Zonder weerstandsvermogen leidt een financiële calamiteit tot een forse negatieve reserve. Deze zou binnen enkele jaren weggewerkt moeten worden. Dit zou leiden tot een sterke tariefverhoging gedurende een beperkte periode. Voorbeelden van calamiteiten zijn juridische claims, terroristische aanslagen, (natuur)rampen en andere grote risico's.

Bestemmingsreserves

	Rekening 2012	Rekening 2011
Watersysteem	7.835	19.416
Zuivering	2.202	3.582
Wegen	78	748
Totaal	10.115	23.746

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt.

	Totaal	Water- systeem	Zuivering	Wegen
Stand volgens vastgestelde jaarrekening 2011	23.746	19.416	3.582	748
Verdeling resultaat 2011	-573	-670	-793	890
Interne toevoeging	1.553	-	1.213	340
Interne onttrekking	-14.611	-10.911	-1.800	-1.900
Saldi ultimo 2012	10.115	7.835	2.202	78

Bovenstaande bestemmingsreserves gebruiken we voor egalisatie van de toekomstige stijgingen van de belastingtarieven. Deze bestemmingsreserves zijn gekoppeld aan de waterschapstaken. De hoogte van de bestemmingsreserves is mede gebaseerd op meerjarenramingen over kosten- en tarievenontwikkeling.

Egalisatiereserves

	Rekening 2012	Rekening 2011
CBL (Cross Border Lease)	3.774	4.127
Keringen Texel	1.591	2.401
Huisvesting	27.163	28.846
Werven	1.544	1.491
Erfpachtgronden	10.579	11.823
Afkoopsom wegentaak Amsterdam-Noord	9.958	10.906
Maatregelen CO ₂ -emissiereductie	1.966	1.221
Totaal	56.575	60.815

Totaal verloop reserves

	2012
Saldo 1 januari 2012	109.564
Interne toevoegingen	2.617
Interne onttrekkingen	-20.491
Voorstel voor toevoegingen of onttrekkingen via de Resultaatbestemming bij de programmarekening	143
Saldo 31 december 2012	91.833

In 1997 is door de Cross Border Lease-transactie een voordeel ontstaan dat gedurende de looptijd van de overeenkomst vrij valt ten gunste van de exploitatie. Conform de begroting is in 2012 € 0,5 miljoen van de reserve vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Eind 2006 hebben we een afkoopsom van het Rijk ontvangen voor het toekomstige onderhoud aan de zandige waterkeringen op Texel. Deze afkoopsom is gebruikt voor de vorming van een egalisatie-reserve. Volgens een aflopend schema valt deze reserve in een periode van tien jaar vrij ten gunste van de exploitatie.

In oktober 2007 heeft het bestuur besloten om drie egalisatiereserves te vormen: huisvesting, verkoop erfpachtgronden en werven. De vrijval van de egalisatiereserve Huisvesting vindt sinds juni 2011 plaats, vanaf de ingebruikname van de centrale kantoor in Heerhugowaard. De toevoeging aan de egalisatiereserve Erfpachtgronden vond plaats uit de gerealiseerde verkoopopbrengsten van

verkochte erfpachtgronden. De egalisatiereserve Werven is gevormd uit de verkoopopbrengst van de verkochte werven.

De egalisatiereserve 'Afkoopsom wegentaak Amsterdam-Noord' is ontstaan in 2008. Van de gemeente Amsterdam is toen een bedrag van € 14,7 miljoen ontvangen voor de afkoop van de wegenheffing in het gebied van de gemeente. Het nettobedrag valt in 25 jaar aflopend vrij ten gunste van de exploitatie.

Het algemeen bestuur heeft op 16 november 2011 besloten tot het vormen van de egalisatiereserve 'Maatregelen CO₂-emissiereductie'. Deze reserve bestaat uit niet bestede budgetten van 2010, 2011 en 2012. Vanuit de reserve financieren we de kapitaallasten van investeringen die specifiek bedoeld zijn om de CO₂-emissie te verminderen.

Resultaat dienstjaar per taak

	Rekening 2012	Rekening 2011
Watersysteembeheer	-466	-673
Zuiveringsbeheer	-1.182	-257
Wegenbeheer	1.791	933
Totaal	143	3

Het resultaat van het dienstjaar wordt in de balans als afzonderlijke component van het eigen vermogen opgenomen en, na vaststelling van de jaarrekening, in het daaropvolgende dienstjaar verdeeld. Dit overeenkomstig een door het algemeen bestuur vastgesteld besluit over de bestemming van het resultaat.

Voorzieningen

(bedragen x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2012	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Externe vermin- deringen	Stand 31-12-2012
Voorzieningen					
Baggerfonds	6,0	12,9	-	-6,1	12,8
Kosten Cross Border Lease	1,2	-	-0,1	-0,1	1,0
Pensioenverplichtingen in eigen beheer	1,5	0,1	-	-0,3	1,3
Amovering zuiveringstechnische werken	2,6	0,7	-	-0,7	2,6
Wegenheffing Amsterdam Noord	-	0,5	-	-	0,5
Verbetering organisatie	2,3	-	-	-	2,3
Tax-I	1,1	-	-0,4	-0,7	-
Totaal	14,7	14,2	-0,5	-7,9	20,5

Totaal verloop voorzieningen

(bedragen x € 1 miljoen)	2012
Saldo 1 januari 2012	14,7
Interne vermeerderingen	14,2
Interne verminderingen	-0,5
Externe verminderingen	-7,9
Saldo 31 december 2012	20,5

Baggerfonds

In 2012 heeft het algemeen bestuur besloten de jaarlijkse dotatie aan het baggerfonds structureel te verlagen met € 2,0 miljoen per jaar. Ook is besloten om de baggerwerkzaamheden te vertragen. Het baggerfonds is in overeenstemming gebracht met het nieuwe beleidsplan Waterbodems 2012-2016.

Cross Border Lease (CBL)

Deze voorziening is gevormd in 2007 en dient ter dekking van benoemde toekomstige afkoop-sommen en advieskosten die voortvloeien uit de CBL-constructies.

In de negentiger jaren van de vorige eeuw zijn 15 rwzi's in een Cross Border Lease overeenkomst ondergebracht. Hiermee is indertijd een financieel voordeel van circa € 10 miljoen behaald. Eind 2012 waren zeven rwzi's ondergebracht in een CBL-overeenkomst. De overeenkomsten lopen af in 2019 en 2020. De verwachting is dat we de komende jaren advieskosten voor deze rwzi's moeten maken. Deze worden geschat op circa € 150.000 per rwzi.

Pensioenverplichtingen in eigen beheer

De voorziening 'pensioenverplichtingen in eigen beheer' is verminderd met de betaalde verplichtingen 2012 van € 0,3 miljoen. Ten behoeve van toekomstige verplichtingen is een actuair overzicht samengesteld. Uit dit overzicht blijkt dat op de balansdatum een bedrag van ruim € 1,3 miljoen beschikbaar moet zijn. Hiervoor is een extra dotatie van € 0,1 miljoen gedaan.

Amoveringen zuiveringstechnische werken

In juni 2011 heeft het algemeen bestuur ingestemd met een geactualiseerde voorziening. Per balansdatum is een geactualiseerd amoveringsplan beschikbaar.

Wegenheffing Amsterdam-Noord

De Hoge Raad heeft het bezwaar tegen de wegenheffing over de jaren 2003-2008 in Amsterdam-Noord gegrond verklaard. We schatten de restitutie op dit moment op € 0,5 miljoen.

Verbetering organisatie 2012

In 2011 is besloten om in de komende jaren de organisatie te veranderen. Verwacht wordt dat de organisatiewijziging voor € 2,3 miljoen (frictie)kosten veroorzaakt in de komende jaren. In 2011 is voor dit bedrag een voorziening getroffen.

Tax-i

In 2011 is besloten om de deelname aan het project Tax-i van Het Waterschapshuis te beëindigen. In 2012 is 0,7 miljoen betaald voor de afwikkeling van de deelname aan het project. Het restant van de voorziening ad € 0,4 miljoen is vrijgevallen ten gunste van het resultaat in 2012.

Langlopende schulden

	Rekening 2012	Rekening 2011
Langlopende leningen opgenomen gelden	382.737	353.942
Langlopende leaseverplichtingen CBL II	-	2.687
Ontvangen waarborgsommen	52	52
Overige langlopende schulden	11	-
Totaal	382.800	356.681

De rentelast van de langlopende leningen voor het jaar 2012 waren € 16,7 miljoen. In de bijlage is het verloop van de langlopende leningen weergegeven.

De langlopende leaseverplichtingen CBL II is in 2012 voortijdig beëindigd.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

	Rekening 2012	Rekening 2011
Aflossingsverplichting langlopende leningen	51.205	49.205
Bankkrediet NWB	20.599	31.442
Crediteuren	20.429	28.288
Rente langlopende leningen	5.384	4.929
Vooruitontvangen subsidies	3.758	4.705
Belastingen en sociale- en pensioenpremies	2.811	2.248
Verlofverplichtingen	1.605	1.770
Vakantiegeldverplichtingen	-	1.616
Kruisposten	-	0
Energiekosten december	2.214	1.091
Vooruit ontvangen bijdrage Stoomgemaal Medemblik	-	403
Overige kortlopende schulden en overlopende passiva	5.280	6.969
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	113.285	132.666

Verloopoverzicht vooruitontvangen bijdragen van andere overheden

Saldo 1 januari 2012	5.010
Ontvangen bedragen	
Besteding	-1.252
Saldo 31 december 2012	3.758

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Een aantal verplichtingen wordt volgens de geldende regelgeving niet geconsolideerd in de balans. Daarom geven we deze hieronder separaat weer.

Cross Borderlease zuiveringstechnische werken, eerste tranche

De rwzi's Beemster, Geestmerambacht, Katwoude, Oosthuizen, Ursem, Wervershoof en Zaandam-Oost zijn, als gevolg van de eerste tranche van de Cross Border Lease Uitwaterende Sluizen, lease-objecten. Op grond van de geldende regelgeving zijn de cijfers van de eerste tranche vanaf het begin van de leaseperiode niet in de balans geconsolideerd. Per balansdatum gaat het om de volgende bedragen.

	Rekening 2012	Rekening 2011
Deposito CBL I	149.823	152.041
Rente deposito CBL I	11.098	11.267
Totaal activa	160.921	163.308
Leaseverplichtingen CBL I langlopend	150.592	152.776
Leaseverplichtingen CBL I kortlopend	10.329	10.532
Totaal passiva	160.921	163.308

(Bank-)garantstellingen

Stichting Waterproef

Per 31 december 2008 hebben wij een garantieverklaring afgegeven voor de stichting Waterproef. Samen met Waternet laten we stichting Waterproef sinds 1 januari 2005 onze laboratorium-activiteiten uitvoeren. Met deze verklaring staan beide organisaties garant voor de juiste nakoming van de verplichtingen tot betaling van alles wat de Nederlandse Waterschapsbank van de stichting te vorderen heeft.

HVC N.V.

Aandeelhouderschap van HVC per 1 januari 2012 betekent dat HHNK garant staat voor 0,24% van de aangegane gegarandeerde leningen. Per 1 januari 2012 staat HHNK garant voor circa € 1,5 miljoen.

Leasecontracten

Per 31 december 2012 staan vijf auto's onder contract. De huidige contracten hebben een waarde van afgerond € 0,1 miljoen.

Huurcontracten

Per 31 december 2012 hebben de lopende huurcontracten een waarde van afgerond € 0,4 miljoen. De huurcontracten hebben voornamelijk betrekking op installaties en printersystemen.

21 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording waterschappen.

- Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aankoopprijs en/of vervaardigingprijs (eigen kosten organisatie bij project in eigen beheer). Ze worden lineair afgeschreven. Investerings tot € 100.000 worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Bij immateriële vaste activa gaan we pas tot activering over als het tenminste een bedrag van € 200.000 betreft.
- Voor zover niet anders vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Deelnemingen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs.
- De voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs of, als die lager is, tegen de actuele waarde op balansdatum.
- Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Dit onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.
- De jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten.
- Lasten zijn toegerekend aan de periode waarin ze thuishoren.
- Baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd.
- Verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.
- De afschrijvingen op de vaste activa zijn berekend door middel van een vast percentage van de stichtingskosten c.q. de verkrijgingprijs op basis van de verwachte levensduur per individueel actief. De maximale afschrijvingstermijn van vaste activa zijn als volgt vastgesteld.

Grond	40 jaar
Kantoren, huisvesting, werkplaatsen	
Civiel	40 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Inventaris	5 jaar
Automatisering	4 jaar
Waterkeringen	
Civiel	30 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Groot onderhoud	20 jaar
Wegen	15 jaar
Watergangen, kunstwerken et cetera	
Civiele installaties	30 jaar
Mechanische/elektrische installaties	15 jaar
Watergangen	30 jaar
Zuiveringstechnische werken	
Civiele installaties	30 jaar
Mechanische/elektrische installaties	15 jaar
Persleidingen	40 jaar
Vrijvervalleidingen	20 jaar
Wegen	
Wegen inclusief veiligheidsmaatregelen	15 jaar
Mechanische/elektrische/meet/regelsystemen	10 jaar
Immateriële vaste activa	
Verkiezingen	4 jaar
Onderzoek, voorbereiding, ontwikkeling	5 jaar
Bijdragen en afkoopsommen	10 jaar

22 Exploitatie naar programma's

Presentatie van bedragen

Alle bedragen zijn in duizendtallen in euro's, tenzij anders vermeld.

22.1 De programmarekening

Exploitatierkening naar programma	Rekening 2012	Begroting 2012 na wijzigingen	Begroting 2012 primitief
Waterveiligheid ⁴⁰	19.357	19.021	8.705
Voldoende water	65.232	65.431	66.666
Schoon water	74.431	74.492	72.608
Veilige wegen	19.028	21.284	22.435
Bestuur en organisatie	-178.191	-180.228	-170.414
Exploitatieresultaat ('-' is voordelig)	-143	0	0

In het bestuursvoorstel ten behoeve van de vaststelling van het jaarverslag hebben we het voorstel tot bestemming van het resultaat opgenomen.

22.2 Begrotingsafwijkingen

Er zijn verschillende categorieën van begrotingsafwijkingen. Bij bepaalde categorieën is bij hogere uitgaven sprake van onrechtmatigheid. Dit telt mee in het oordeel van de accountant. De basis om te bepalen of een begrotingsafwijking onrechtmatig is, vormt ons controleprotocol en de 'Kadernota Rechtmatigheid 2012'. Hieronder volgen de categorieën.

0. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid van het CHI, mits toegelicht in de jaarrekening, zijn **niet onrechtmatig** en worden derhalve **niet** meegenomen in het oordeel van de accountant over de begrotingsrechtmatigheid.
1. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.*
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.**
3. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor de budgethouder tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.**
4. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd:
 - a) geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar,**
 - b) geconstateerd na verantwoordingsjaar.*
5. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf, of pas in de volgende jaren.
 - a) jaar van investeren**
 - b) afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren*

⁴⁰ Verschil primitieve begroting en begroting na wijziging wordt voornamelijk veroorzaakt door de solidariteitsbijdrage HWBP 2011 en 2012 ad € 9,2 miljoen.

6. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter bij het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.*
7. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft het college nog geen besluit genomen.**

* Onrechtmatig, maar telt **niet** mee in het oordeel van de accountant.

** Onrechtmatig, en telt mee in het oordeel van de accountant.

22.3 Toelichting begrotingsafwijkingen

Per programma is nagegaan of de begrotingsafwijkingen binnen de grenzen liggen van de door het college geautoriseerde begroting. In het volgende overzicht worden de belangrijkste begrotingsafwijkingen geclassificeerd.

Programma	Toelichting	Meer uitgegeven dan begroot	Categorie van de begrotingsafwijking
Waterveiligheid Beheer van de waterkeringen	<i>Externe kosten</i> De eerste zes maanden van 2012 zijn de muskusrattenbestrijders door ons gefinancierd en wordt vergoed.	0,4	1
Voldoende Water Integraal beheer van het watersysteem	<i>Externe kosten</i> In verband met de vele neerslag in 2012 zijn de energie-uitgaven voor het peilbeheer in de polders hoger dan begroot.	0,5	0
Voldoende Water Integraal beheer van het watersysteem	<i>Kapitaallasten</i> Een subsidiebijdrage is in werkelijkheid correct verwerkt om de afschrijvingskosten over een langere periode te dempen in plaats van in een jaar en projecten zijn eerder gereed gemeld dan begroot. Het gevolg zijn hogere afschrijvingskosten.	1,2	0
Bestuur en organisatie Organisatie en bedrijfsondersteuning	<i>Kapitaallasten</i> Lagere doorbelasting van interne rentekosten, dus in feite lagere interne opbrengsten. Bij de vier andere beleidsprogramma's zorgt dit voor dezelfde lagere kosten, dus per saldo geen verschil.	1,6	0

Begrotingswijzigingen in 2012

In 2012 zijn meerdere begrotingswijzigingen goedgekeurd. Het D&H heeft drie begrotingsvoorstellen goedgekeurd waarbij geld uit 'onvoorzien' is ingezet om de extra kosten te financieren. Door het CHI zijn drie individuele begrotingswijzigingen goedgekeurd en een algemene begrotingwijziging. De eerste drie hebben betrekking op de KRW; de muskusrattenbestrijding en de uitvoering verbeterplan FEZ (nu FCB). Via een algemene begrotingswijziging in november 2012 zijn lagere kosten en hogere opbrengsten ingezet om binnen de begroting tegenvallers op te vangen. Het restant is aan de bestemmingsreserves toegevoegd.

Op hoofdlijnen de tegenvallers:

- niet-begrote exploitatieprojecten HWBP € 0,8 miljoen;
- hogere personeelskosten, onder andere vanwege nieuwe cao € 2,4 miljoen;
- extra inhuurkosten € 4,2 miljoen;
- persleidingbreuk en nieuwe kostenverrekening voor afvalwaterbehandeling € 0,6 miljoen.

De meevallers hadden met name betrekking op:

- lagere externe rentekosten € 6,0 miljoen;

- hogere belastingopbrengst € 1,0 miljoen;
- hogere ziektegeden, vacatureruimte en doorbelasting uren voor investeringen € 1,7 miljoen;
- hogere ontvangsten in het kader van de Wet Herverdeling Wegen €0,8 miljoen;
- lagere aanbesteding van onderhoudsbestekken € 0,5 miljoen.

Daarnaast is de solidariteitsbijdrage HWBP voor zowel 2011 als 2012 via een onttrekking van € 9,2 miljoen aan de bestemmingsreserve gefinancierd.

Naast de exploitatie zijn de investeringsuitgaven en –inkomsten ook met de genoemde algemene begrotingswijziging aangepast. De uitgaven zijn van € 105,6 miljoen bijgesteld naar € 92,9 miljoen en de inkomsten van € 40,7 miljoen naar € 37,4 miljoen.

22.4 Toelichting op de exploitatierekening naar programma's

Hiervoor verwijzen wij naar de programmaverantwoording. In de programmaverantwoording zijn toelichtingen opgenomen over de exploitatierekening per programma- en beheertaak.

23 Exploitatie naar kostendragers

Presentatie van bedragen

Alle bedragen zijn in duizendtallen in euro's, tenzij anders vermeld.

Exploitatierkening naar kostendrager	Rekening 2012	Begroting 2012 na wijzigingen	Begroting 2012 primitief
Watersysteembeheer			
Toegerekende netto kosten	-114.503	-116.785	-105.377
Onvoorzien	-	-484	-640
Kwijtgescholden en oninbaar verklaarde bedragen	-2.413	-1.872	-1.618
Dividend en overige algemene opbrengsten	10	-	-
Bruto belastingopbrengst watersysteemheffing	105.029	107.743	105.353
Belastingopbrengst verontreinigingsheffing	500	488	1.182
Goedgekeurde onttrekking aan reserves	10.911	10.910	1.100
Nog te bestemmen resultaat	-466	-	-
Zuiveringsbeheer			
Toegerekende netto kosten	-75.837	-76.796	-73.770
Onvoorzien	-	-23	-386
Kwijtgescholden en oninbaar verklaarde bedragen	-2.865	-2.672	-2.473
Dividend en overige algemene opbrengsten	8	-	-
Bruto belastingopbrengst	76.926	78.905	74.829
Goedgekeurde dotaties/onttrekkingen aan reserves	586	586	1.800
Nog te bestemmen resultaat	-1.182	-	-
Wegenbeheer			
Toegerekende netto kosten	-13.143	-14.693	-15.960
Onvoorzien	-	-60	-70
Kwijtgescholden en oninbaar verklaarde bedragen	-338	-302	-256
Dividend en overige algemene opbrengsten	2	-	-
Bruto belastingopbrengst	13.710	13.495	13.438
Goedgekeurde dotaties/onttrekkingen aan reserves	1.560	1.560	2.848
Nog te bestemmen resultaat	1.791	-	-
Exploitatieresultaat	143	-	-

23.1 Toelichting op de exploitatierkening naar kostendrager

De verschillen tussen de gerealiseerde en begrote bedragen per kostendrager worden in belangrijke mate toegelicht in de programmaverantwoording en in de toelichting op de kosten- en opbrengstsoorten.

24 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Presentatie van bedragen

Alle bedragen zijn in duizendtallen in euro's, tenzij anders vermeld.

Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2012	Begroting 2012 na wijzigingen	Begroting 2012 primitief	Rekening 2011
Kostensoorten				
Rente en afschrijvingen	64.667	63.084	65.021	54.721
Personeelslasten	73.911	76.674	69.648	68.173
Goederen en diensten van derden	100.860	103.997	97.919	92.913
Bijdragen aan derden	8	-	-	188
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	14.199	13.777	14.306	12.625
Subtotaal kostensoorten	253.645	257.532	246.894	228.620
Opbrengstsoorten				
Financiële baten	-3.647	-3.977	-3.907	-4.785
Personeelsbaten	-879	-680	-425	-603
Goederen en diensten aan derden	-9.201	-6.812	-7.462	-14.056
Bijdragen van derden	-8.089	-7.506	-6.554	-7.115
Waterschapsbelastingen	-190.549	-195.784	-194.801	-188.711
Interne verrekeningen	-23.547	-23.873	-24.980	-25.557
Subtotaal opbrengstsoorten	-235.912	-238.632	-238.129	-240.827
Exploitatieresultaat				
Toevoegingen aan reserves	2.617	1.554	1.878	-16.845
Onttrekkingen aan reserves	-20.493	-20.454	-10.643	4.641
Exploitatieresultaat	-143	-	-	3

24.1 Toelichting op de exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Toelichting op de exploitatierkening naar programma's

In de programmaverantwoording zijn toelichtingen opgenomen over de exploitatierkening per programma- en beheertaak.

Toelichting op de exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Deze toelichting geeft een analyse van belangrijke afwijkingen in de kosten- en opbrengstsoorten tussen de herziene begroting (de begroting zoals primair vastgesteld door het CHI inclusief de begrotingswijzigingen) en de jaarrekening.

Werkelijke kosten 2012 en de herziene begroting 2012

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op de werkelijke kosten, in relatie tot de herziene begroting (begroting na wijzigingen) gedurende het boekjaar. De volgende tabel geeft aan dat de werkelijke kosten in 2012 per saldo € 3,9 miljoen lager zijn uitgekomen dan is begroot.

	Rekening 2012	Begroting 2012 herzien	Vershil
Rente en afschrijvingen	64.667	63.084	-1.583
Personeelslasten	73.911	76.674	2.763
Goederen en diensten van derden	100.860	103.996	3.136
Bijdragen aan derden	8	0	-8
Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien	14.199	13.777	-422
Totalen en per saldo lagere kosten ten opzichte van geraamd	253.645	257.531	3.886

- = *nadeliger*

Kapitaallasten

Het verschil op de kapitaallasten (€ 1,6 miljoen) ten opzichte van de begroting komt met name door de wijze waarop een subsidiebijdrage in de begroting was opgenomen en het moment van gereed melden van investeringen. Hieronder volgt de uitleg.

We hebben een subsidiebijdrage ontvangen. Dit zorgt voor een verlaging van de kapitaalslasten over meerdere jaren. Via een begrotingswijziging is de subsidiebijdrage in 2012 in zijn geheel verwerkt in de begrote kapitaalslasten. Daardoor zijn de gerealiseerde kapitaalslasten € 0,8 miljoen hoger ten opzichte van de begroting. Daarnaast zijn investeringen gedurende het jaar gereed gemeld in plaats van aan het einde van het jaar. Hierdoor wordt eerder begonnen met het afschrijven en zijn de kosten € 0,4 miljoen hoger.

Personeelslasten

De totale personeelslasten komen € 2,8 miljoen lager uit, dit komt met name voor € 2,4 miljoen vanwege vacatureruimte en voor € 0,3 miljoen vanwege een afname van het aantal verlofuren.

Goederen en diensten van derden

De werkelijke kosten voor goederen en diensten van derden komt € 3,1 miljoen lager uit dan de begroting. Het komt door veel relatief lage verschillen, bijvoorbeeld:

- voor € 0,2 miljoen lagere uitgaven voor de toetsing van de primaire keringen. Uit de kwaliteitscheck op de toetsing bleek dat de toetsing voor veel punten op de dijkkring niet goed was. Er was nader onderzoek nodig en daarom kon pas eind 2012 gestart worden;
- lagere uitgaven van € 0,3 miljoen vanwege het doorschuiven van aanschaf van dienstauto's;
- de kosten voor het onderhoud van software is € 0,2 miljoen lager door inzet van eigen personeel;
- er is € 0,7 miljoen minder besteed aan externen, onder andere door verbeteringen van kwaliteit en processen;
- een begrote bijdrage aan gemeentes van € 0,2 miljoen is via het Waterschapshuis betaald;
- er zijn € 0,8 miljoen lagere exploitatielasten aan CO₂ emissiereductie. Dit betreft echter een verschuiving tussen exploitatielasten en investeringen. In 2012 is € 0,7 miljoen geïnvesteerd in CO₂ - emissiereductie. Het overschot op de exploitatie is toegevoegd aan de egalisatiereserve maatregelen CO₂ - emissiereductie.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

De hogere toevoeging van € 0,4 miljoen komt met name vanwege:

- aansluiting te houden met het meerjarenplan is een extra toevoeging van € 0,3 miljoen aan de voorziening 'amovering zuiveringstechnische werken' nodig;
- rechtelijke uitspraak met betrekking tot wegenheffing Amsterdam Noord is een bedrag van € 0,5 miljoen aan een nieuwe gevormde voorziening gedoteerd;
- de niet gebruikte ruimte in 'onvoorzien' verlaagt de hogere kosten.

Werkelijke opbrengsten 2012 en de herziene begroting 2012

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op de werkelijke opbrengsten, in relatie tot de herziene begroting. De volgende tabel geeft aan dat de werkelijke opbrengsten in 2012 per saldo € 2,7 miljoen lager zijn uitgekomen dan is geraamd.

	Rekening 2012	Begroting 2012 herzien	Vershil
Financiële baten	-3.647	-3.977	-330
Personeelsbaten	-879	-680	199
Goederen en diensten aan derden	-9.201	-6.812	2.389
Bijdragen van derden	-8.089	-7.506	584
Waterschapsbelastingen	-190.549	-195.784	-5.235
Interne verrekeningen	-23.547	-23.873	-327
Totalen en per saldo hogere opbrengsten dan geraamd	-235.912	-238.632	-2.720

- = *nadeliger*

Goederen en diensten aan derden

Deze post komt per saldo € 2,4 miljoen hoger uit dan begroot. De oorzaken van deze hogere inkomsten zijn divers. Enkele belangrijke zijn:

- De verkoop van een vrijstaande semi-bungalow en gemaal in Edam met als opbrengst € 0,5 miljoen meer dan begroot.
- Het verkopen van een voormalig kantoorpand in Den Helder voor € 0,3 miljoen meer dan begroot.
- De verhuur van een ons kantoorpand in Hoorn heeft € 0,2 miljoen aan extra opbrengsten opgeleverd.
- Een vergoeding van € 0,4 miljoen van de Stichtse Rijnlanden voor het vooruitbetalen van de muskusrattenbestrijders.
- Een bijdrage van € 0,4 miljoen voor het project Dijken op Veen voor gemaakte kosten in 2011.

Waterschapsbelastingen

De opbrengst waterschapbelastingen is € 5,2 miljoen lager dan begroot. Dit heeft meerdere oorzaken.

- Van de nog op te leggen aanslagen voor 2012 is € 2,3 miljoen afgeboekt vanwege verminderingen en kwijtscheldingen.
- Over het heffingsjaar 2012 is bruto € 1,4 miljoen meer opgelegd, onder andere vanwege de wijziging van de maatstaven en dataschoning.
- Ten op zichte van de begroting is € 0,5 miljoen extra toegevoegd aan de voorziening oninbaar.
- Er is € 0,2 miljoen meer kwijtgescholden over heffingsjaar 2012.
- Over het heffingsjaar 2012 is voor € 3,2 miljoen aan verminderingen en vernietigingen verantwoord. Dit laatste komt door:
 - een scherpere daling van de WOZ-waarden
 - lagere opbrengsten bij grote meetbedrijven door bedrijfsbeëindigingen / faillissementen
 - minder productie en dus minder vervuiling door de laagconjunctuur
 - negatieve effecten van dataschoning.

Zie hoofdstuk 12 voor een nadere toelichting.

Toevoegingen aan reserves

In de post Toevoegingen aan reserves zijn onder meer de reeds in de primitieve begroting opgenomen dotaties, het resultaat uit de herijking van de begroting en de gerealiseerde boekwinst op de verkoop van kantoorpanden in Edam opgenomen.

25 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2012 van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier te Heerhugowaard, bestaande uit de balans per 31 december 2012 en de exploitatierekeningen naar kostendragers, naar programma's en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2012 met de bijbehorende toelichtingen, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het hoogheemraadschap zelf. Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle als bedoeld in artikel 109, tweede lid, van de Waterschapswet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en het controleprotocol van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het Hoogheemraadschap.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2012 als van de activa en passiva per 31 december 2012 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen van het Hoogheemraadschap zelf.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 109, derde lid, onderdeel d, van de Waterschapswet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 7 mei 2013

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. R. Ellermeijer RA

Bijlagen

1 Personeelslasten en formatie

(bedragen x € 1.000)	Bezetting 31 dec 2012 (aantal fte's)	Formatie begroting 2012 (aantal fte's)	Personeels- lasten rekening 2012	Personeels- lasten begroting 2012 herzien	Personeels- lasten begroting 2012
Bestuur	4,8	4,8	615	704	569
Directie	3,0	3,0	665	636	429
Staffuncties	34,6	27,5	2.197	2.351	2.178
Primaire afdelingen en programmabureau	487,4	543,7	48.280	50.379	46.511
Ondersteunende afdelingen	267,5	245,7	19.671	20.141	17.469
Niet geplaatste medewerkers en regelingen voormalig bestuur en personeel	16,2		1.121	1.151	1.259
Opleidingenbudget			1.362	1.312	1.234
Totaal	813,5	824,7	73.911	76.674	69.649

De lasten zijn inclusief de kosten van inhuur. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 24.1. Toelichting op de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten.

2. Recapitulatie programma-investeringen

Programma-investeringen		(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2012	Begroting na wijzigingen 2012
Waterveiligheid	Programma op orde brengen primaire keringen	Uitgaven	31,5	30,3
		Inkomsten	-29,7	-28,5
		Netto investeringsvolume	1,8	1,8
Voldoende water	Programma bestrijding wateroverlast	Uitgaven	9,6	10,5
		Inkomsten	-4,5	-5,2
		Netto investeringsvolume	5,1	5,3
	Programma verbetering boezemkades	Uitgaven	7,7	7,8
		Inkomsten	-	-
		Netto investeringsvolume	7,7	7,8
Schoon water	Programma uitvoering Kaderrichtlijn Water	Uitgaven	1,7	1,5
		Inkomsten	-	-
		Netto investeringsvolume	1,7	1,5
Veilige (vaar-)wegen	Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	2,1	1,5
		Inkomsten	-1,8	-1,2
		Netto investeringsvolume	0,3	0,3
Totaal netto programma-investeringen			16,6	16,7

3. Recapitulatie beheerinvesteringen

Beheerinvesteringen		(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2012	Begroting na wijzigingen 2012
Waterveiligheid	Beheer van de waterkering	Uitgaven	3,9	3,8
		Inkomsten	-1,8	-1,4
		Netto investeringsvolume	2,1	2,4
Voldoende water	Integraal beheer van het watersysteem	Uitgaven	7,7	7,8
		Inkomsten	-0,1	-1,0
		Netto investeringsvolume	7,6	6,8
Schoon water	Beheersing van lozingen	Uitgaven	18,8	19,6
		Inkomsten	-0,2	-
		Netto investeringsvolume	18,6	19,6
Veilige (vaar-)wegen	Wegenbeheer	Uitgaven	1,1	1,7
		Inkomsten	-0,1	-0,1
		Netto investeringsvolume	1,0	1,6
	Vaarwegen	Uitgaven	0,5	0,5
		Inkomsten	-	-
		Netto investeringsvolume	0,5	0,5
Bestuur en organisatie	Bestuur en externe communicatie	Uitgaven	-	-
		Inkomsten	-	-
		Netto investeringsvolume	-	-
	Heffing en invordering	Uitgaven	-	-
		Inkomsten	-	-
		Netto investeringsvolume	-	-
	Organisatie en bedrijfsondersteuning	Uitgaven	8,1	7,9
		Inkomsten	-0,1	-
		Netto investeringsvolume	8,0	7,9
	Crisisbeheersing	Uitgaven	-	0,1
		Inkomsten	-	-
		Netto investeringsvolume	-	0,1
Totaal netto beheerinvesteringen			37,8	38,9

4. Staat van materiële en immateriële vaste activa

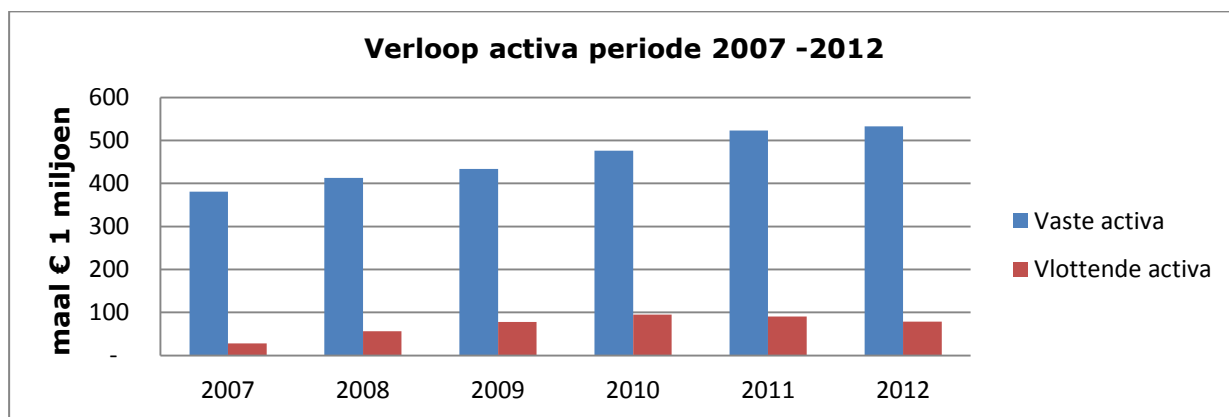
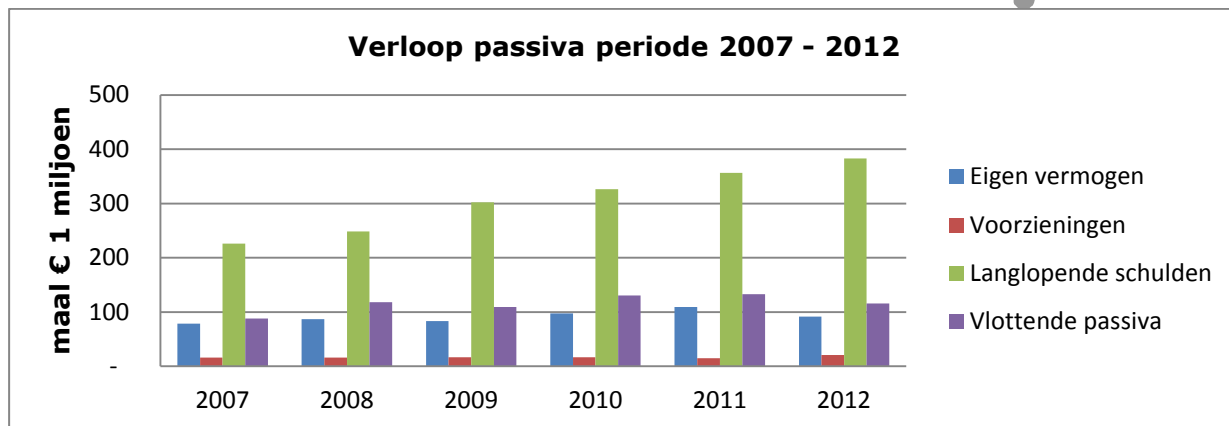
Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2012	Desinv. en overb.* 2012	Investe- ringen 2012	Bijdragen van derden 2012	Afschrij- vingen 2012	Geactiveerde rente 2012	Boek- waarde 31-12-12
Verkiezingen	457	0	0	0	-457	0	0
Onderzoek en ontwikkeling	16.868	59	5.191	-3.443	-4.418	58	14.315
Bijdragen en afkoopsommen	23.245	950	683	0	-7.344	24	17.558
Subtotaal immateriële vaste activa	40.570	1.009	5.874	-3.443	-12.219	82	31.873
Gronden	15.675	0	2.089	-28	-314	-5	17.417
Vervoermiddelen en werktuigen	302	0	0	0	-74	0	228
Overige bedrijfs- middelen	4.552	51	1.674	-1	-1.372	45	4.949
Kantoren, woningen en werkplaatsen	46.836	0	7.365	-77	-2.586	159	51.697
Waterkeringen	36.230	141	39.105	-31.571	-2.540	331	41.696
Watergangen, kunstwerken en gemalen	87.215	-1.149	14.132	-1.049	-4.539	625	95.235
Zuiveringstechnische werken	267.695	0	18.696	-175	-18.423	681	268.474
Wegen	20.103	-220	3.659	-1.878	-2.278	53	19.439
Vaarwegen en havens	179	168	380	0	-17	6	716
Subtotaal materiële vaste activa	478.787	-1.009	87.100	-34.779	-32.143	1.895	499.851
Totaal	519.357	0	92.974	-38.222	-44.362	1.977	531.724

*desinvesteringen en overboekingen

Staat van vaste schulden

(Bedragen x € 1.000)	Stand per 1 januari 2012	Mutaties in 2012		Stand per 31 december 2012	Rente 2012
		Vermeer- deringen	Reguliere aflossing		
Afgesloten leningen t/m 2011	403.147		49.205	353.942	
Afgesloten in 2012		80.000		80.000	
Totaal	403.147	80.000	49.205	433.942	16.728
Aflossingsverplichtingen < 1 jaar	49.205			51.205	
Per saldo	353.942	80.000	49.205	382.737	16.728

De aflossingsverplichtingen van de schuldrest korter dan een jaar zijn verantwoord onder de post 'kortlopende schulden van de overlopende passiva'.

5. Afkortingen jaarstukken 2012

AB-lid GR	Algemeen Bestuurs-lid Gemeenschappelijke Regeling
ATEX	ATmosphere EXplosable
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg (MBO – werkend leren)
BBVW	Besluit beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRIM	Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten
BRL	Beoordelingsrichtlijn
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBL	Cross Border Lease
CHI	College van Hoofdingelanden
CHUL	Castricum, Heiloo, Uitgeest, Langedijk
CO2	Koolstofdioxide
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DAM	Dijken Analyse Module
D&H	College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
EEP	Energie Efficiency Plan
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EMU	Europese monetaire unie
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
ENW	Expertise Netwerk Waterveiligheid
EU	Europese Unie
FCB	Afdeling Financiën Control en Belastingen
FEZ	Afdeling Financieel Economische Zaken
FIDO	Financiering decentrale overheden
FTE	Full time equivalent (formatieplaats)
GOW	Gebiedsontsluitingswegen
HDSR	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HVC	Huisvuilcentrale
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
nHWBP	nieuw Hoogwaterbeschermingsprogramma
IBA	Individuele behandeling afvalwater
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILG	Investeringsbudget landelijk gebied
IKB	Individueel KeuzeBudget
IPO	Veiligheidsnormen in de vorm van veiligheidsklassen
ISO	International Organisation for standardization
I&A	Informatie en automatiseringsprojecten
KRW	Kaderrichtlijn water
LTO	Land en Tuinbouw Organisatie
MJA3	Meerjarenafspraak energie-efficiency
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NARIS	NAR-informatiesysteem
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEW	Nutriënten Energie Water
NEN	Nederlandse Norm
NH	Noord-Holland

NTO	Nog te ontvangen
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
NWO	Niet Waterkerende Objecten
NWP	Netherlands Water Partnership
OLO	Omgevingsloket Online
P&C	Planning & Control
PvE	Programma van Eisen
RodS	Recreatie om de Stad
RWS	Rijkswaterstaat
RWZI	Rioolwaterzuiveringinrichting
SBB	Staatsbosbeheer
SDI	Slibdrooginstallatie
SGBP	Stroomgebiedsbeheersplan
SKINT	Skills improvement and new Technologies
SPP	Strategische personeelsplanning
StENK	Stichting Erfpachters Noorderkwartier
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
UvW	Unie van Waterschappen
VBK	Programma Verbetering Boezemkades
VNK	Veiligheid van Nederland in kaart
VNRK	Vereenigde Raakmaats- en Nedorperkoggeboezem
VSS	Volg- en stuursysteem
WBP4	Waterbeheersplan 2010-2015
WION	Wet Informatie uitwisseling Ondergrondse Netten
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde inkomens
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
ZOP	Project Zandige oplossing Prins Hendrikdijk

6. Samenstelling bestuur

Het algemeen bestuur (college van hoofdingelanden) is per 31 december 2012 als volgt samengesteld.

Dijkgraaf

L.H.M. (Luc) Kohsiek – voorzitter dagelijks bestuur

Water Natuurlijk

G.J. (Hans) van Os – lid dagelijks bestuur

L.E. (Lydia) Snuif-Verweij

I.A. (Sjaak) van der Bliek

B. (Ben) Schrieken

CDA

T. (Tjerk) Doornenbal

A. (Arie) Lap

J.D. (Jan) Kramer

PvdA

C.J.M. (Kees) Stam – lid dagelijks bestuur

M.A. (Marjan) Leijen

C.J.A. (Kees) Borst

VVD

S.A. (Siem) van Balen Blanken

S. (Siem) Groot

C. (Chris) Streefkerk

Groen Waterland

R. (Rob) Veenman – lid dagelijks bestuur

K. (Klazien) Hartog

L.J.M. (Leo) Schagen

Boeren Burgers Waterbelang

E.A. (Elly) Koning-Bruijn

J.C.M. (Jos) de Boer

P.N.M. (Peter) Otten

Algemene Waterschapspartij

J.P. (Jaap) Leek

P.(Peter) Vonk

Gewest NH/U KNSB

A.T. (Toon) Steltenpool

Lijst bedrijfsleven Meer met Water

I.B.F.M. (Inico) Geels

Kamer van Koophandel

K. (Klaas) Schaafsma – lid dagelijks bestuur

W.J.J. (Wim) Greve

J.H. (Johan) Wijnholds

LTO-N

C. (Cees) Mantel – lid dagelijks bestuur

C.J. (Cor) Grooteman

P.C.M. (Peter) Mak

Bosschap

B. (Bart) Korf